

Выдаецца з 9 жніўня 1917 г.

Спецыяльна для чытачоў «Звезда» мы вырашылі падрыхтаваць некалькі рэцэптаў страў, якія, на думку астралагаў, падыходзяць для «змяінага» навагодняга стала, а таксама падлічыць, у колькі гэта абыйдзецца.

Дзень беларускага кіно — нагода задумацца пра гэтае самае кіно. Чым стала яно за 88 гадоў існавання? Якія ёсць сапраўды вартыя беларускія стужкі? Якія з іх навагодняга стала, а таксама падлічыць, у колькі гэта абыйдзецца.

Уручана Нацыянальная музычная прэмія. Далёка не ўсе артысты ведалі адно аднаго, таму і цікавіліся, хто ўсе гэтыя людзі ў спісе. Але, што сапраўды ўдалося, дык гэта зрабіць падзею яркай і відовішчай.

ПАСКОРЫЦЬ ТЭРМІНЫ ПА МАДЭРНИЗАЦЫІ ДРЭВАПРАЦОЎЧЫХ ПРАДПРЫЕМСТВАЎ

Учора кіраўнік дзяржавы наведаў адкрытае акцыянернае таварыства «Віцебскдрэў». Аляксандр Лукашэнка запрабаваў жорстка выконваць тэрміны мадэрнізацыі дрэвапрацоўчых прадпрыемстваў, перадае карэспандэнт БЕЛТА.

«Вы павінны працаваць, як у ваенны час. Я вам даў выразны сігнал, больш за тое, узяў на сабе вялікую адказнасць, падпісаўшы адпаведны дэкрэт, за што мяне «малочыць», пачынаючы ад Амерыкі і заканчваючы Расіяй. Таму працаваць вы павінны дзень і ноч», — заявіў Аляксандр Лукашэнка. «Прышоў час напружвання. Таму тэрміны нават не падвяргайце сумненню», — падкрэсліў Прэзідэнт.

У час наведвання ААТ «Віцебскдрэў» Аляксандру Лукашэнку далажылі аб мадэрнізацыі прадпрыемства і рэалізацыі інвестпраекта па арганізацыі вытворчасці драўнянавалакністых пліт. Кіраўнік дзяржавы азнаёміўся з ходам будаўніцтва новага цэха і сучасным тэхналагічным абсталяваннем. Як далажылі Прэзідэнту, асноўная прычына правалу тэрмінаў рэалізацыі інвестпраекта — гэта віна будаўнікоў, якія не забяспечылі належных тэмпаў работ. «Гэта мінус для вас, што вы не прымуслі іх працаваць як належыць. Трэба было выхваліваць гэтыя аб'ёмы», — адзначыў Аляксандр Лукашэнка.

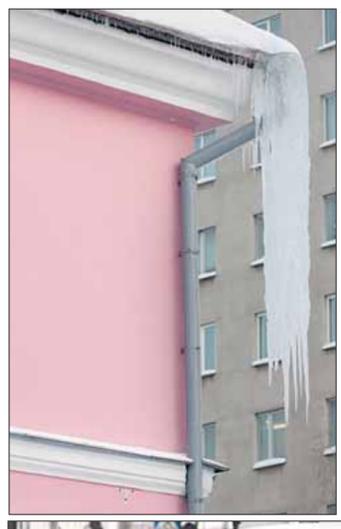
Прэзідэнт таксама звярнуў увагу на неабходнасць больш актыўнага задзейнічання пустычых плошчы пад дрэвапрацоўчыя лініі, на якіх будзе рабіцца высокакалібраваная прадукцыя, запрабаваная на замежных рынках. Тым больш, што ў Беларусі дастаткова сыварыны для такіх вытворчасцяў. «Гэта злачыніца, калі ў нас пустыюць плошчы, якія могуць быць задзейнічаны», — падкрэсліў кіраўнік дзяржавы.

Прэзідэнт таксама азнаёміўся з дынамікай сацыяльна-эканамічнага развіцця Віцебскай вобласці. Губернатар Аляксандр Косінец далажыў аб ходзе выканання асноўных прагнозных паказчыкаў. У прыватнасці, па такіх найважнейшых, як рост валавога рэгіянальнага прадукту і заробкаў рэгіён знаходзіцца ў лідарах. У снежні гэтага года сярэдняя зарплата павінна склаці \$580, а ў 2015-м чакаецца яе рост да \$1 тысячы ў эквіваленце. Пры гэтым у вобласці тэмпы росту прадукцыі і працы апыраджае рост заробковых плат. Выручка ад рэалізацыі прадукцыі (тавары, работ і паслуг) у разліку на аднаго працуючага ў 2012 годзе складе амаль \$58 тыс. У 2013-м плануецца павялічыць гэтага паказчыка да \$70 тыс., а ў 2015 годзе — да \$103 тыс.

Разам з тым была звернута ўвага на праблему закредытавання прадпрыемстваў вобласці і неабходнасць выпрацоўкі механізму вяртання крэдытных рэсурсаў. У гэтым пытанні ў чыноўнікаў, якія суправаджаюць Прэзідэнта, былі розныя меркаванні, аднак Аляксандр Косінец запэўніў, што Віцебская вобласць здольная выконваць узяты на сябе абавязальнасці па вяртанні і абслугоўванні крэдытаў. «Так, мы ўзялі крэдыты, але мы паспелі ва ўмовах фінансавана-эканамічнага крызісу мадэрнізаваць многія напрамкі, і яны вынік, мы сёння атрымліваем дабаўленую вартасць і маем канкурэнтаздольную прадукцыю з улікам уступлення Расіі ў СГА. Нас гэта (Закредытаванасць — Заўвага. БЕЛТА) не палохае. У нас няма пратэрмінаванай запазычанасці», — заявіў губернатар. Аляксандр Косінец таксама далажыў аб мадэрнізацыі прамысловы і сельскагаспадарчых арганізацый, сацыяльнай сферы. «Віцебская вобласць фактычна сядзела ад імпартнага ігольці. Прыкладна на 70% прамысловасць залежала ад імпартнай сыварыны, такой, як нафта, газ і мазут. Мы паставілі задачу з 2008 года развіць перапрацоўчы прамысловасць, машынабудаванне, дрэвапрацоўку, радыёэлектроніку. За гэты час мы ўжо на 10% зменшылі ўдзельную вагу нафтахімічнай прамысловасці. Да 2015 года яе ўдзельная вага павінна склацца толькі 45%», — лічыць губернатар.

Рэканструкцыя і мадэрнізацыя таксама вядуцца ў сферы аграрна-прамысловага комплексу. У гэтай сувязі Аляксандр Лукашэнка яшчэ раз нагадаў пра неабходнасць забеспячэння належнага захавання тэхнікі і пацкавіўся тым, як выконваюцца яго даручэнні па рэканструкцыі ў кожнай гаспадарцы па адной малочна-тварынай ферме. Як аказалася, у гэтым пытанні ёсць некаторыя недапрацоўкі. «Гэта была ламкусава паперка для ўсіх губернатараў, памочнікаў, старшын райвыканкамаў і кіраўнікоў гаспадарак, наколькі вы самастойна зможаце мабілізаваць і ў кожнай гаспадарцы пабудавана такі комплекс. Задача стаяла зрабіць гэта ў 2012 годзе», — заўважыў кіраўнік дзяржавы, падкрэсліўшы, што праблем у Віцебскай вобласці не больш, чым у іншых рэгіёнах, а таму даручэнне павінна выконвацца. Пры гэтым Прэзідэнт акцэнтаваў увагу, што ў сельскай гаспадарцы важна не столькі павышэнне ўраджайнасці або надойў малака, колькі прыбытак і рэнтабельнасць работы прадпрыемства. «Мне гэта, вядома, таксама важна, але яшчэ больш важна, ці ёсць у вас грошы, ці атрымліваюць людзі зарплату», — падкрэсліў Прэзідэнт.

Наглядаючы на асобныя хібы, Аляксандр Лукашэнка ў цэлым даў станоўчы ацэнку дынаміцы развіцця рэгіёна. «У вас курс правільны — дысцыпліна, парадка. Узялі крэдыт — яго трэба вяртаць. Усе павінна быць сумлена. Вы гэта правільна робіце», — сказаў Прэзідэнт, звяртаючыся да Аляксандра Косінца. — Бачу, што ў вас, па меншай меры, дынаміка станоўчая. Трэба быць і перспектывы. Тое, што ў вас ёсць гэтыя людзі, што вы бачыце перспектыву, — гэта факт».

ВЯЛІКІ СНЕГ: КАМУ ТУРБОТА, КАМУ — СМЕХ

Калі камунальшчыкам і ўдзельнікам дарожнага руху снегавей апошніх дзён дадалі шмат клопатаў і змянілі звыклы рух жыцця, дзятве, у тым ліку і дзятчынкам-абыроўкам са сталічнага мікрараёна Зялёны Луг Дзіяне ЧАКРАНАВАЙ і Арыне ЛОСЕВАЙ, вялікі снег толькі ў радасць.

Анатоль КЛЯШЧУК, фота аўтара.

3 1 студзеня павялічыцца «мінімалка»

Мінімальная заробная плата (МЗП) з 1 студзеня 2013 года складзе Вр1 млн 395 тыс. Такое раэшне змешчана ў пастанове Савета Міністраў ад 13 снежня, паведамілі БЕЛТА.

Пагадзінная мінімальная заробная плата ўстаноўлена ў памеры Вр8 тыс. 340. Як адзначылі ў Міністэрстве працы і сацыяльнай абароны, памер МЗП, устаноўлены заканадаўствам і праіндэксаваны, з'яўляецца абавязковым для наймальніка ў якасці ніжэйшай мяжы аплаты працы работнікаў. З 1 студзеня 2012 года месячная мінімальная заробная плата была ўстаноўлена на ўзроўні Вр1 млн, пагадзінная мінімальная заробная плата — Вр5 тыс.

Надвор'е

У НЯДЗЕЛЮ ЗАВІРУХА, НА НАСТУПНЫМ ТЫДНІ МАРАЗЫ ДА МІНУС 25

У суботу чакаецца невялікі снег, а ўдзень па Брэсцкай і Гродзенскай абласцях чакаюцца снегапады і мяцеліца, усталюецца моцны паўднёва-ўсходні вецер, парывамі да 15—20 м/с, паведаміла рэдакцыя спецыялістаў Рэспубліканскага гідромэцэацэнтру Мінпрыроды **Вольга ФЯДОТАВА**. Тэмпература паветра мінус 4—9 градусаў.

Сапраўды складаныя ўмовы надвор'я будуць назірацца ў нядзелю ўжо па ўсёй тэрыторыі краіны. Снегапады і мяцеліца прагназуюцца амаль паўсюдна. Захаваецца моцны парывісты вецер, на дарогах снежныя заносы. Увага! У паўднёва-заходнім рэгіёне краіны чакаюцца вельмі моцныя снегапады і завіруха. Істотна пахладае. Тэмпература паветра на працягу сутак — 7—13 марозу, толькі па паўднёвым захадзе — мінус 1—5. Уначы па паўночным усходзе магчыма паніжэнне тэмпература да мінус 15—17. Будзе холадна і ветрана і ў панядзелак. На працягу сутак чакаецца мінус 7—14, па паўднёвым захадзе — 2—6 марозу, а ўначы па паўночным усходзе — мінус 15—18.

Бліжэй да сярэдзіны наступнага тыдня маразы ўзмоцняцца. У сераду на працягу сутак будзе 13—20, а па паўночным усходзе ўначы пры праясненнях да 22—25 марозу.

Сяргей КУРКАЧ

МАЛАДАЯ СЯМ'Я: УЧОРА, СЁННЯ, ЗАЎТРА

Маладая сям'я сёння значна адрозніваецца ад той, якая была 20-30 гадоў таму. Ужо не так часта заключаюцца афіцыйныя шлюбныя. Павялічваецца ўзрост уступлення ў шлюб, а таксама ўзрост маці пры нараджэнні першага дзіцяці. Пераважаюць маладзетныя сем'і і ўсё часцей сустракаюцца сем'і, якія не імкнуцца да нараджэння дзяцей.

Усе гэтыя змены адбываюцца і на сацыяльнай палітыцы дзяржавы, патрабуючы яе змяніць. Пра гэта гаварылася на рэспубліканскай канферэнцыі «Маладая сям'я — учора, сёння, заўтра», арганізатарам якой выступілі Міністэрства працы і сацыяльнай абароны і Фонд ААН у галіне народанасельніцтва (ЮНФПА) у Беларусі.

ДЗЯРЖАВА — ГЭТА ВЯЛІКАЯ СЯМ'Я, СЯМ'Я — МАЛЕНЬКАЯ ДЗЯРЖАВА

Як адзначыла, адкрываючы канферэнцыю, міністр працы і сацыяльнай абароны Беларусі **Марыяна ШЧОТКІНА**, маладыя сем'і сёння сутыкаюцца з рознымі праблемамі: яны спалучаць сямейны і прафесійны абавязкі, якім чынам лепш самарэалізавацца, як выхоўваць дзяцей і размяркоўваць хатнія абавязкі...

А як дзяржава ўдзельнічае ў жыцці маладой сям'і? Чым яна можа дапамагчы маладым людзям, якія ўступілі ў шлюб? Па словах намесніка старшын Пастаяннай камісіі Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу па ахове здароўя, фізічнай культуры, сямейнай і моладзевай палітыцы **Алены ШАМАЛЬ**, у Беларусі пастаянна ідзе працэс

удасканалення заканадаўства аб сацыяльнай абароне сем'і, стварэнні больш спрыяльных умоў для нараджэння дзяцей, стымуляванні заключэння шлюбаў. Так, 12 снежня гэтага года парламентам быў прыняты ў другім чытанні законпраект «Аб дзяржаўных дапамогах сем'ям, якія выхоўваюць дзяцей». Чакаецца, што ён уступіць у сілу з 1 студзеня 2013 года. У гэтым дакуменце змяшчаецца шэраг сур'ёзных нававіяў па механізме налічэння і выплаты дзіцячых дапамог.

— Разам з тым узнікае шэраг пытанняў: ці прывядзе эканамічнае стымуляванне нараджальнасці да вынікаў, што чакаюцца, якія рызыкі і магчымыя наступствы стымулявання нараджальнасці? Дакладных і аргументаваных адказаў пакуль няма, — лічыць Алена Шамаль. — Як паказала

ЖЫЛЛЁВАЯ ПАЛІТЫКА Ў ІНТАРЭСАХ МАЛАДЫХ СЕМ'ЯЎ

На канферэнцыі былі разгледжаны розныя аспекты падтрымкі маладых сем'яў дзяржавай, у тым ліку і такі важны, як жыллёвая палітыка ў іх інтарэсах.

У нашай краіне забяспечанасць жыллём сёння складае 25 кв.м на чалавека — гэта адзін з самых высокіх паказчыкаў у СНД (Беларусь саступае тут толькі Арменіі).

СТАР 2

ЦЫТАТА ДНЯ

Сяргей КОЗЫРАЎ, віцэ-губернатар Санкт-Пецярбурга:

«Для пецярбургцаў тыя прадукты, якія растуць у Беларусі, — гэта гарантыя высокай якасці. Яны ведаюць, што прадукты натуральныя, у іх няма ніякіх хімічных дабавак. Больш за тое, ваша прадукцыя ў параўнанні з іншай вельмі канкурэнтаздольная па цене. У выніку прадуктовага рынку Санкт-Пецярбурга добра разумеюць на беларускіх таварах, і тут ёсць вельмі вялікі «эмістасці» для развіцця. Нам трэба проста сумесна больш актыўна іх асвойваць, тым больш, што гэта адпавядае патрабам харчовай бяспекі горада».

НАДВОР'Е СЁННЯ

Брэст	-1°
Віцебск	-7°
Гомель	-5°
Гродна	-2°
Магілёў	-6°
Мінск	-5°

Курсы замежных валют, устаноўленыя НБ РБ з 15.12.2012 г.

Долар ЗША	8560,00
Еўра	11220,00
Руб. руб.	279,00
Укр. грыўня	1056,01

ПРАМАЯ ЛІНІЯ

Вы звальняецеся? А можа вас скарачаюць? Задаце пытанне пра свае гарантыі!

У аўторак, 18 снежня, з 11.00 да 12.00 намеснік міністра працы і сацыяльнай абароны Беларусі **Ігар Рыгоравіч СТАРАВОЙТА** правядзе «прамую лінію» на тэму: «Гарантыі работнікам пры спыненні працоўных адносін».

У гэты дзень па тэлефоне (017) 306 37 95 кожны грамадзянін краіны зможа задаць пытанне намесніку міністра, падзяліцца думкай, выказаць свае прашанні па актуальных пытаннях, якія датычацца гарантыі работнікам пры спыненні працоўных адносін.

У адпаведнасці з заканадаўствам аб зваротах грамадзян просім пры звароце на «прамую лінію» ўказваць імя па бацьку і звесткі аб месцы жыхарства і (або) працы (вучобы).

Новы ракурс

СТОИМОСТЬ ЭКСКУРСИИ PRICES FOR TOURS

ВЗРОСЛЫЙ (7-15) — 90 000 BYN
 АДВІТ — 90 000 BYN
 ДЕТЫ (7-15) — 50 000 BYN
 ДІТЯ (7-15) — 50 000 BYN
 РЕБЕНОК (0-6) — 50 000 BYN

МІНСК З ВЫШЫНІ... АЎТАБУСНАГА ПАВЕРХА

На шкле побач з першымі дзвярыма — шылдэчка-прайскуртант. Дарослы квіток — 90 тысяч рублёў. Дзеці ад 7 да 15 гадоў змогуць катацца і разглядаць адметнасці сталіцы з вышыні другога аўтобусага паверха за 50 тысяч рублёў, а малаца да 6 гадоў увогуле плаціць не павінна. Квіткі можна набыць у кіроўцы.

У сталіцах бліжэйшых краін-суседкаў, Расіі і Украіны, такія экскурсіі каштуюць даражэй: гасці Кіева плацяць за квіток ад 200 грыўен (крыху больш за 200 тысяч рублёў), а ў Маскве экскурсія на двухпавярховым аўтобусе каштуе 600 рублёў, у тым на нашы грошы — 150 з нечым тысяч. У еўрапейскіх гарадах, напрыклад, у Рыме, экскурсія абыйдзецца ў 30 еўра.

Мінскі варыянт пакуль самы бюджэтны, прада, ва ўсіх вышэйпералічаных гарадах набытым квітком можна карыстацца цэлы дзень: сысці падчас прыпынку там, дзе табе падабаецца, пагуляць, пафатаграфавана, а пасля сесці на такі ж экскурсійны аўтобус, які будзе ісці ў іншы час. У Мінску ж такое пакуль не прадугледжана. Верагодна, дзяткаў чакае да лета, калі набудуць яшчэ адзін аўтобус.

...Праходзіць колькі часу, і мы нарэшце сядзім на другім паверсе аўтобуса, які прыпаркаваўся насупраць вакзала, на вуліцы Бабруйскай. Менавіта з гэтай пляцоўкі штодзённа ў 11.00, 13.30, 16.00 і 18.30 ён будзе ад'язджаць на экскурсію.

У навушніках пачынаецца аповед. Першая мова — беларуская. Спрабую панакліскаць на кнопкі: чую рускую, англійскую, нямецкую, французскую, італьянскую і іспанскую мовы, а таксама... дзіцячыя песенкі.

— Гэта на выпадак, калі дзецям недакучыць слухачэ экскурсію ці стане сумна, — патлумачыла дырэктар інфармацыйна-турыстычнага цэнтру «Мінск» **Алена ПЛІС**.

Інфармацыя, падрыхтаваная для турыстаў стваральнікамі аўдыяэкскурсіі — збольшага фактычная. Ніякіх легендаў ці романтичных гісторыяў, звязаных з гарадскімі адметнасцямі. Толькі — што мы бачым, калі яны пабудавана, што там адбываецца ці адбывалася, якія вядомыя асобы маюць да гэтага дачыненне.

...З вакзала аўтобус вырыліў па праспект Незалежнасці: плошча Незалежнасці, Палац Рэспублікі, цырк, плошча Перамогі, Акадэмія навук... і так ажно да Нацыянальнай бібліятэкі. Цікава, ці вытрымае зусім не маладая ўжо машына штодзённае выкарыстанне?

Сталі б набываць. У Германіі аўтобус будзе каштаваць прыкладна 30 тысяч еўра плюс мытны збор. І ў рамонт таксама прыйшоўся б укладзецца. Дарчы, у гарадах Еўропы выкарыстоўваюцца менавіта такія аўтобусы, MAN SD 200, якія выпускаліся з 1974-га па 1985 год. Усяго з канвеера сышло 956 машын. Мы пайшлі па такім шляху дзеля стварэння паўнай атмасферы.

Кожны першы панядзелак месяца ў экскурсійнага аўтобуса будзе дабрачынным. Грошы, якія пасажыры заплацілі за квіткі, аддадуць на дапамогу дзецям. Першы такі

дзень плануецца на праваслаўнае Раство, 7 студзеня.

...Пасля Нацыянальнай бібліятэкі турысты, што пакадаюць пакатацца на экскурсійным аўтобусе, накіруюцца да царквы ў гонар Усіх Святых, адтуль паедуць да плошчы Якуба Коласа, а далей — да Траецкага прадмесця, парку Перамогі, «Мінск-Арэны» і славагасцяў, які знаходзіцца ў раёне Нямігі. Адтуль аўтобус вернецца на адрпраўны пункт, вуліцу Бабруйскую.

Што ж з уражаннямі? Скажаць на праўдэ, вышыня другога паверха не такая і адчульная нават падчас руху. Гэта на вуліцы побач з аўтобусам здаецца, што ехаць на другім паверсе — вельмі высока. Наконт цікавасці інфармацыі, што гуцьчы ў навушніках, мне меркаваць цяжка. Думаю, гэта найбольш аб'ектыўна мог бы сказаць чалавек, які ў Мінск прыехаў першы раз. Але, у прычыне, большасць асноўных фактаў з гісторыі горада пачуць дзяткаў дзяткаў. Горад з другога паверха аўтобуса для яго жыхароў — лічы той жа самы горад. Таму слова аб цікавасці, камфортнасці, патрэбнасці і мэтазгоднасці такіх аўтобусных экскурсій у Мінску — толькі за турыстамі. А дакладней — за тым, на колькі актыўна яны будуць развітвацца з 90 тысячамі беларускіх рублёў, каб паслухаць пра плошчу Незалежнасці.

Ганна ГАРУСОВІЧ, Фота Марыны БЕГУНКОВАЙ

КАРДЫЛНАЕ ПАВЕЛІЧЭННЕ ЭКСПАРТУ — ЗА КОШТ РАЗВІЦЦЯ НОВЫХ РЫНКАЎ

Каля 300 чалавек з 20 краін прынялі учора ўдзел ў Міжнародным дзелавым форуме, арганізаваным Беларускай гандлёва-прамысловай палатой, што адзначае сёлета сваё 60-годдзе.

Як адзначыў на адкрыцці форуму прэм'ер-міністр Міхаіл Мясніковіч, урад краіны разлічвае істотна павялічыць аб'ём экспарту на новыя і нетрадыцыйныя рынкі ўжо ў наступным годзе. Сёння беларуская прадукцыя добра прадаецца на тэрыторыях краін-партнёраў, такіх як Расія, Украіна, Казахстан, Азербайджан, іншых краінах СНД і ЕС. Зараз аічынныя кампаніі пачынаюць адкрываць новыя рынкі — у В'етнама, Індыі, Венесуэлы, Бангладэш і іншых далёкіх краін. На гэтых рынках беларускім вытворцам неабходна будзе канкураваць з глабальнымі карпарацыямі.

«Урад Беларусі плануе ўжо ў 2013 годзе павялічыць экспарт на такія рынкі ўтрая, — адзначыў кіраўнік урада. — За кошт гэтай дзейнасці эканоміка краіны

МАЛАДАЯ СЯМ'Я...

Але пры гэтым чарга тых, хто мае патрэбу ў паліпшэнні жыллёвых умоў, пастаянна расла і дасягнула на пачатку 2012 года 849 тыс. сем'яў. Гэта было абумоўлена шырокай сістэмай прэферэнцыі з боку дзяржавы. Узнікла неабходнасць у перагледзе ўсіх відаў ільгавання, замацнення адраснасці дзяржаплатрыцкі ў жыллёвым будаўніцтве.

Перагляд чарговасці прывёў да таго, што колькасць чаргавікоў скарацілася на 50 тысяч. Сёння на ўліку тых, хто мае патрэбу ў паліпшэнні жыллёвых умоў, знаходзіцца каля 800 тыс. сем'яў, з іх — 380 тыс. маладых сем'яў і грамадзян (або 45% ад агульнай колькасці). Як адзначыў начальнік упраўлення жыллёвай палітыкі Міністэрства архітэктуры і будаўніцтва Аляксандр ГОРВАЛЬ, праца па ўпарадкаванні жыллёвай чаргі будзе прадоўжана да красавіка 2013 года.

ДАВЕДКА «ЗВЯЗДЫ»
У Беларусі плануюцца правесці даследаванне ўплыву дзяржаўнай сацыяльнай палітыкі на устойлівасць сям'і. Гэта будзе маштабнае апьтанне хатніх гаспадарак, заснавана на біяграфічным метаде. Сем'і будуць апытваць пра біяграфічныя падзеі, каб зразумець, як людзі, зыходзячы з уласнага досведу, сацыяльнага статусу, узроўню адукацыі і г.д., рэагуюць на тых ці іншыя захады дзяржаўнай сацыяльнай палітыкі.

50%. На думку Аляксандра Горвала, маладым людзям будучы запатрабаваны такія новыя тэндэнцыі, як жыллёвая аблігацыя, іпатэка, жыллёва-будаўнічы зберажэнні (сэчэ апощын) у тым, што спачатку ідзе назашпашальны перыяд, а затым маладая сям'я атрымае права на больш танны крэдыт для будаўніцтва жылля). Будзе развівацца і сістэма арэнднага жылля, прычым не толькі за кошт жылгога фонду, які вызываецца, але і новага будаўніцтва. А з наступнага года пачне будавацца жыллі па дзяржаказасе.

На канферэнцыі разглядаліся праблемы як маладых сем'яў, так і гендарнай роўнасці. Бо сёння гэтыя пытанні звязаны непарўнна. І, як падкрэсліла **краінавы дзирктар Фонду ААН у галіне народанасельніцтва на Рэспубліцы Беларусь, прадстаўнік ЮНФПА ва Украіне Нухзат ЭХСАН**, толькі прадстаўленне роўных магчымасцяў удзелу ў рынку працы для мужчын і жанчын пры аднаасовым клопаче пра сваіх дзяцей дазваляе людзям рэалізаваць сямейны патэнцыял, забеспечыць дабрабыт сям'і і дабрабыт усяго грамадства, дзяржавы.

Акрамя таго, сёння, ва умовах глабалізацыі, у многіх краінах назіраюцца адны і тыя ж праблемы ў сямейнай сферы, асабліва ярка гэта працяўляецца ў еўрапейскіх краінах. І галоўным лейтматывам канферэнцыі з'явіўся пасыл, што нельга разлічваць на стануючы дэмаграфічны працэс і ў бліжэйшай і аддаленай перспектыве без пераўтварэння ў сацыяльнай сферы. Пры гэтым, як адзначыла **кардынар праграм Фонду ААН у галіне народанасельніцтва ў Беларусі Таццяна ГАПЛІЧНІК**, важным дасягненнем Беларусі з'яўляецца комплексны падыход да распрацоўкі дэмаграфічнай, сямейнай і гендарнай палітыкі, а таксама палітыкі занятасці і ўдзянення ў гэты працэс максімальнай колькасці партнёраў, уключаючы шырокі спектр недзяржаўных арганізацый.

Святлана БУСЬКО.

ДАРЭЧЫ

Кардынар праграм Фонду ААН у галіне народанасельніцтва (ЮНФПА) ў Беларусі Таццяна ГАПЛІЧНІК адзначае, што *калі раней, чым больш была занята жанчына, тым менш у ёй было дзяцей, то цяпер назіраецца зваротная тэндэнцыя. І яшчэ адна новая тэндэнцыя: чым вышэй ВУП на душу насельніцтва, чым вышэй узровень даходаў сям'і і вышэйшая стабільнасць у дзяржаве, тым больш узровень нараджальнасці ў краіне. Хоць раней лічылася, што больш дзяцей з'яўляецца на свет у бедных краінах, а чым вышэйшы ўзровень дабрабыту, тым больш згаістычнымі становіцца паводзіны людзей у дачыненні да дзетанараджэння. Але, як паказвае аналіз, гэта сцвярдженне з'яўляецца правільным да пэўнага ўзроўню.*

Акцэнты тыдня з Вадзімам Гігіным

ШТО АБ'ЯДНОЎВАЕ ЭСТОНЦА І ТАДЖЫКА?

У НАС. Беларусь яшчэ не паспела ўступіць у правы старшын Садружнасці Незалежных Дзяржаў, а ў Мінску ўжо праходзіць мерапрыемства, якія смела можна ўключыць у праграму такога старшынства. Я маю на ўвазе Форум еўрапейскіх і азіяцкіх медыя (ФЕАМ), што адбыўся ў нашай сталіцы 10-11 снежня.

Гэты форум, арганізаваны інфармацыйным агенствам «РІА-Новости», праходзіць ужо не першы год і збірае прадстаўнікоў СМІ з розных краін былога Саветацкага Саюза, а ў Мінску ўжо праходзіць мерапрыемства, якія смела можна ўключыць у праграму такога старшынства. Я маю на ўвазе Форум еўрапейскіх і азіяцкіх медыя (ФЕАМ), што адбыўся ў нашай сталіцы 10-11 снежня.

Гэты форум, арганізаваны інфармацыйным агенствам «РІА-Новости», праходзіць ужо не першы год і збірае прадстаўнікоў СМІ з розных краін былога Саветацкага Саюза, а ў Мінску ўжо праходзіць мерапрыемства, якія смела можна ўключыць у праграму такога старшынства. Я маю на ўвазе Форум еўрапейскіх і азіяцкіх медыя (ФЕАМ), што адбыўся ў нашай сталіцы 10-11 снежня.

можа атрымаць не менш за 1 млрд долараў». Каб стаюча вырашыць такую амбіцыйную задачу, неабходна пашыраць супрацоўніцтва з традыцыйнымі краінамі-партнёрамі па лініі гандлёва-прамысловых палат, сумесных форумаў і канферэнцый. Па гэтым напрамку беларускі бок прапануе нашым партнёрам развіваць прамысловую кааперацыю, ствараць сумесныя кампаніі з выкарыстаннем уласных тэхналогій і ноу-хау.

Рэалізацыя пастаўленых задач дазволіць павялічыць знешнегандлёвы абарот нашай краіны ў наступным годзе ў аб'ёме звыш 100 млрд долараў. Кіраўнік урада ўпэўнены, што экспарт і імпорт тавараў і паслуг неабходна панаваць такім чынам, каб у Беларусі было стабільнае станючае салда знешняга гандлю. Ва ўрадзе адзначаюць, што высокі тэмпы эканамічнага развіцця для

СФЕРАБЕЛТА

Беларусі эквівалентныя высокай экспартнай актыўнасці. Цяпер наша краіна гандлюе з партнёрамі 180 краін свету, дзе актыўна працуе сваю прадукцыю.

Для істотнага павелічэння аб'ёмаў продажу айчынных тавараў на знешніх рынках неабходна ствараць новыя арганізацыйныя і фінансавыя інструменты. Таму ў наступным годзе плануецца

павялічыць памер экспартнага крэдытавання да 500 млн долараў. Такім чынам дзяржава будзе больш моцна падтрымліваць экспартэраў, а маштабнае экспартнае крэдытаванне пачне рэалізоўвацца праз кампенсачы часткі працэнтаў банкам, якія крэдытуюць спажывуючую беларускую прадукцыю. Зараз такая схема дакладна дзейнічае ў гандлі з Расіяй.

Даволі актыўна сёлета беларуская кампанія гандлявала з краінамі Еўрасаюза. Падлічана, што таваразварот з гэтымі краінамі павялічыўся на 19 працэнтаў і дасягне сёлета 25 млрд долараў. Сапраўды актыўна развіваецца супрацоўніцтва па лініі Беларусі — Германія і Беларусь — Польшча. Гандлёва-прамысловыя палатамі нашых краін сёлета рэалізавана каля

трыццаці сумесных праектаў і мерапрыемстваў.

Міністр замежных спраў Беларусі Уладзімір МАКЕЙ адзначыў на форуме, што зараз Беларуска гандлёва-прамысловая палата з'яўляецца адной з самых аўтарытэтных аб'яднанняў Беларусі. Цяпер у складзе БелГПП налічваецца амаль 2 тысячы суб'ектаў гаспадарання. Уладзімір Макей лічыць, што, нягледзячы на свой ужо сталы ўзрост, у гандлёва-прамысловыя палаты яшчэ ўсё ўперадзе. Яна будзе і надалей адстойваць нашы знешнеэканамічныя інтарэсы, у тым ліку ў новых рэгіёнах і краінах. Нагадаю, што сёлета МЗС і БелГПП упершыню падпісалі пагадненне аб супрацоўніцтве.

Старшыня Беларускай гандлёва-прамысловыя палаты Міхаіл МЯТЛІКЎА паведаміў на форуме, што іх арганізацыя мае шырокую сетку на тэрыторыі Беларусі. У складзе БелГПП дзейнічае 6 абласных філіялаў і 33 структурныя падраздзяленні ў рэгіёнах.

Сяргей КУРКАЧ.

■ Парламенцкі дзённік

БОЛЬШ ЧЫМ БУХГАЛТАР

У Палаце прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу за «круглым сталом» абмеркавалі законпраект аб бухгалтарскім ўліку і справаздачнасці, які закладае аснову для пераходу беларускіх прадпрыемстваў да новай, якасна іншай бухгалтэрыі.

— Дзейны закон аб бухгалтарскім ўліку і справаздачнасці патрабуе шматлікіх змен, бо многія патрабаванні, якія сёння ставяць перад эканомікай, там не адлюстраваны, — паведамаў за «круглым сталом» **намеснік міністра фінансаў Беларусі Іван ШУНЬКО**. — Зараз у парламенце да другога чытання рыхтуюцца новая рэдакцыя закона. Асноўныя патрабаванні, якія прад'яўляюцца ў законпраекце да бухгалтарскага ўліку — прымяненне Міжнародных стандартаў фінансавай справаздачнасці ў Беларусі. Адсутнасць такой нормы ў дзейным заканадаўстве тармозіць прыячненне ў Беларусь інвестыцый. Укараненне міжнародных стандартаў патрабуецца ад Беларусі і ў рамках АЭП.

Міжнародныя стандарты фінансавай справаздачнасці — гэта сістэма ўзаемазвязаных стандартаў, у якой змяшчаюцца прынцыпы складання і патрабаванні да зместу фінансавай справаздачнасці прадпрыемстваў. Такія стандарты распрацоўваюцца Радай міжнародных стандартаў фінансавай справаздачнасці, у склад якой уваходзяць грамадскія і прафесійныя арганізацыі больш як 150 краін свету і міжнародныя арганізацыі.

«Міжнародныя стандарты садзейнічаюць развіццю дзяржаўнага і прыватнага партнёрства. Прымяненне іх прынцыпаў забяспечвае выхад прадпрыемстваў на першасны публічны выпуск акцый на шэрагу фондавых біржаў, дае магчымасць атрыманню валютных крэдытаў у замежных банках, забяспечвае супарўнальнасць фінансавай справаздачнасці беларускіх арганізацый з фінансавай справаздачнасцю замежных кампаній», — пералічыў перавагі новаўвядзенага намеснік міністра.

Міжнародныя стандарты фінансавай справаздачнасці не з'яўляюцца зводам строгіх і дэталёвых правіл, яны заснаваны на прынцыпах і носяць рэкамендацыйны характар. Фінансавая справаздачнасць па міжнародных стандартах, у параўнанні з той, што складалася па савецкіх стандартах, звычайна, асноўная роля ў ёй адводзіцца прафесіяналізму бухгалтара. Разам з тым, распрацоўшчыкі законпраекта не сталі падмяняць нацыянальныя сістэмы бухгалтарскага ўліку міжнароднымі стандартамі, яны выбралі шлях іх адаптацыі да нацыянальнага заканадаўства.

У праекце закона аб бухгалтарскім ўліку і справаздачнасці рэалізаваны палажэнні дырктары № 4 аб развіцці прадпрыемальніцкай ініцыятывы і стымульванні дзелавой актыўнасці ў Беларусі і ўлічаны палажэнні заканадаўства краін Мылтнага саюза.

— Новы закон прадугледжвае ўвядзенне абавязку падачы кансалідаванай справаздачнасці па міжнародных стандартах гра-

мадска значнымі арганізацыямі (банкі, страхавыя арганізацыі, адкрытыя акцыянерныя таварыствы, акцыі якія кавіруюцца на біржы), — звярнуў увагу прадстаўнік Міністэрства фінансаў. — Увядзенне такой нормы вельмі важнае для забеспячэння росту замежных інвестыцый, выхду нашых прадпрыемстваў на міжнародныя рынкі.

Зараз адбываецца работа па падпісанні пагаднення з Радай МСФС для атрымання адпаведных тэкстаў на рускай мове, што будзе азначаць уключэнне нашай краіны ў пералік дзяржаў, якія прымяняюць прынцыпы Міжнародных стандартаў фінансавай справаздачнасці.

Усё гэта азначае павышэнне патрабавання

Развіццё рынковых адносін ссоўвае функцыі бухгалтарскага ўліку ад кантролю і вылічэння падаткаў да фарміравання дакладнай і зразумелай інфармацыі пра фінансавое становішча арганізацыі. Забяспячэнне такой інфармацыі замежных і айчынных карыстальнікаў, уключаючы дзяржаву, інвестараў і менеджараў — неабходная ўмова для пашырэння інтэграцыі Беларусі ў сусветную эканоміку і выхад на глабальны рынкі капіталу.

да галоўных бухгалтараў грамадска значных арганізацый. Законпраект прадугледжвае нацыянальную сертыфікацыю спецыялістаў, якія прэтэндуюць на гэту пасаду. Ад прафесійнага ўзроўню галоўных бухгалтараў цяпер будзе залежаць ступень даверу да фінансавай інфармацыі, узровень зацікаўленасці інвестараў і паспяховае выдзненне бізнесу на прадпрыемстве, адзначаюць эксперты.

«Увядзенне паняцця «прафесійныя бухгалтары» дазволіць таксама павысіць статус бухгалтара і прэстыж бухгалтарскай прафесіі, — лічыць намеснік міністра фінансаў. — Вопыт іншых краін паказвае, што сертыфікацыя прафесійных бухгалтараў з'яўляецца неад'емнай умовай для ўвядзення міжнародных стандартаў. У некаторых краінах арганізавана шматузроўневая сістэма падрыхтоўкі і сертыфікацыі прафесійных бухгалтараў».

Змены ў заканадаўстве накіраваны на абарону інтарэсаў суб'ектаў гаспадарання, у тым ліку інвестараў, і на павышэнне дакладнасці справаздач, падкрэсліваюць распрацоўшчыкі закона. Дзякуючы прымяненню міжнародных стандартаў замежны інвестар або любы знешні спажывец інфармацыі зможа ацаніць рэальны фінансавы стан арганізацыі і прынцып эканамічна абгрунтаванае рашэнне па інвеставанні сродкаў.

— Для буйнога бізнесу і грамадска значных арганізацый укараненне МСФС, безумоўна, крок наперад, але як быць бізнесу, кіраўнікі якога не цікавіцца балансам і клапоціцца толькі пра тое, каб бухгалтары пра-

вільна разлічыў падатак, — звярнула ўвагу ўдзельніца «Круглага стала» **галоўны эксперт Рады па бухгалтарскім ўліку і аўдыце Беларускага саюза прадпрыемальнікаў Дзіна СТАРАВОЙТАВА**. — Бухгалтар можа мець прафесійнае меркаванне, быць вельмі вопытным і граматычным спецыялістам, але яго думка не заўсёды патрэбна кіраўніцтву. Магчыма, варта падумаць над тым, як правесці падрыхтоўку персаналу для таго, каб бухгалтары змоглі працаваць у новых умовах?

— Задача правільна разлічыць падакты працяшаму застаецца для бухгалтара асноўнай, — патлумачыў Іван Шунько. — Арганізацыя сама вырашае, ці трэба ёй складаць сваю справаздачнасць па міжнародных стандартах, або не. Абавязкова адпаведнасць гэтым стандартам будзе замацавана толькі за грамадска значнымі арганізацыямі. Астатнія будуць складаць сваю справаздачнасць па ўзгодненні. Калі ў іх ёсць неабходнасць у міжнародных стандартах, калі ёсць інвестар, спажывец гэтай справаздачнасці, тады яны іх выкарыстоўваюць. Калі інвестары не цікавяць, то ніхто не прымушае складаць фінансавую справаздачнасць па міжнародных стандартах.

Што датычыцца падаткаў, то яны налічваюцца адпаведна з нацыянальным заканадаўствам. Тут нічога не мяняецца, падкрэсліў намеснік міністра фінансаў.

— У сённяшнім глабальным свеце укараненне міжнародных стандартаў фінансавай справаздачнасці вельмі актуальнае, — пагадзіўся **дырктар прадпрыемства «Палітэкс», член Рады па развіцці прадпрыемальніцтва ў Рэспубліцы Беларусь Віталь КАСТАГОРАЎ**. — Новы закон не павінен нікога папалохаць. Бо мы маем увесь наступны год для перападрыхтоўкі кадраў, наша сістэма адукацыі гатова да гэтага. Закон патрэбн для таго, каб прыцягнуць інвестыцыі і развіваць малы і сярэдні бізнес, бо справаздачнасць па міжнародных стандартах, у першую чаргу, сведчыць аб празрыстасці і даступнасці фінансавай інфармацыі пра нашы прадпрыемствы. Гэта неабходная ўмова для паспяховай канкурэнцыі на міжнародным рынку.

Плануюцца, што законпраект аб бухгалтарскім ўліку і справаздачнасці будзе прыняты ў другім чытанні да канца 2012 года і ўступіць у сілу з 2014 года. Увядзенне сертыфікацыі бухгалтараў грамадска значных арганізацый і ім прадугледжана з 2017 года.

— Такую сертыфікацыю можа праводзіць Міністэрства фінансаў, — паведаміла **старшыня Пастаяннай камісіі па бюджэце і фінансах Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Людміла ДАБРЫНІНА**. — Думаю, нашы эканамічны ўніверсітэты таксама павінны ўжо рыхтаваць студэнтаў, якія валодаюць адпаведнымі ведамі. Сёння на МСФС працуюць Расія, Казахстан, Украіна, і нам вельмі важны іх вопыт.

Вольга МЯДЗВЕДЗЕВА

НАВІНЫ

ПАДЗЕЙ

ФАКТЫ

НАВІНЫ

ПАДЗЕЙ

ФАКТЫ

ГУЛЯРЭШ ПА ЛЁДЗЕ —

ЗАПЛАЦІШ ШТРАФ?

Некаторым аматарам зімовай рыбалкі ці прагулак па заледзяных рэках і азёрах, магчыма, неўзабаве даядзецца асцерагацца штрафу за свае захапленні. Такое можа здарыцца ў выпадку, калі чалавек выходзіць на лёд у час яго ўтварэння ці сыходу, а таксама — на моцны лёд, але без адпаведных сродкаў бяспекі, якія ў выпадку чаго дапамогуць не патануць.

Пра гэта паведаміў журналістам падчас прэс-канферэнцыі ў Доме прэсы начальнік Цэнтра вадалазна-выратавальнай службы Міністэрства па надзвычайных сітуацыях Беларусі Дамітрый Раткевіч:

— Сёлета МНС сумесна з дзяржаўнай арганізацыяй АСВОД паднялі пытанне аб магчымым унясенні ў Кодэкс аб адміністрацыйных правапарушэннях артыкула, які прадугледжвае адказнасць за знаходжанне на рэках і азёрах у час станавлення лёду ці яго разбурэння. За гэта павінен быць прадугледжаны штраф. Таксама гэтая мера можа прымяняцца ў выпадках, калі чалавек выходзіць на моцны лёд, але без выратавальных сродкаў.

Бяспечная таўшчыня лёду — 7 сантыметраў. Ці адпавядае лядовае пакрыццё норме, плануецца інфармаваць праз мэта-даслужбу.

На тэрыторыі Беларусі налічваецца 66 выратавальных станцый, якія ў асноўным знаходзяцца ў месцах масавага адпачынку людзей ля вадоемаў. Таксама маецца 105 выратавальных пастой. Статыстыка сведчыць, што з года ў год каля 70% няшчасных выпадкаў на вадзе адбываецца з людзьмі, якія былі нападлітку. Рыбакам, што і зімой не кідаюць сваё захапленне, супрацоўнікі МНС раць мець пры сабе элементарныя выратавальныя сродкі: камізельку і дошку ці палку, з дапамогай якой можна ўтрымацца на паверхні.

Ганна ГАРУСЦОВІЧ.

АПЕРАЦЫІ НА СЭРЦЫ

Такога 610-я зала аблыканкама, дзе праходзіць важнейшыя пасяджэнні органаў улады, яшчэ не бачыла. Чатыры аперацыі на адкрытым сэрцы транслявалі на экран у рэжыме алайн з Брэсцкай абласной бальніцы.

Днямі ў Брэсце праходзіла канферэнцыя кардыяхірургаў. У горад прыбылі спецыялісты з Мінска, Расіі, Літвы, Латвіі, Германіі, Украіны. Для правядзення аперацый было абсталювана пяць аперацыйных, чатыры з якіх — і тэхнікай для тэлетрансляцыі. Паказальныя аперацыі прадэмілі запрашаныя кардыяхірургі, асістэнты амаль кожнай брэсцкай калегі. А гледзячы ў зале аблыканкама абмяркоўвалі найноўшыя тэхналогіі кардыяхірургіі і задавалі пытанні.

У пятніцу на пленарным пасяджэнні хірургі абмеркавалі праблемы лячэння паталогіі сэрца і сасудаў, абмяняліся думкамі і напрацоўкамі.

Яна СВЕТАВА.

ПАДАРАЖЭЎ МЕДАГЛЯД ДЛЯ ВАДЗІЦЕЛЯЎ

Устаноўлены граничныя максімальныя тарыфы на паслугі па прафілактычных і абавязковых медыцынскіх аглядах, паведамляе **БЕЛТА**.

Гранічныя максімальныя тарыфы ўстаноўлены на паслугі па прафілактычных і абавязковых медыцынскіх аглядах для атрымання медыцынскай даведкі, якай пацвярджае адсутнасць проціпаказанняў для валодання зброяй, прыгоднасць для кіравання механічнымі транспартнымі сродкамі, самаходнымі машынамі, малермернымі суднамі, а таксама па іншых відах медыцынскага агляду і экспертыз, якія праводзіцца па жаданні грамадзян. Цэны на паслугі, якія ўваходзяць у агляд, падлінялі на Бр2-4 тыс. Так, калі раней агляд у тэрэўта каштаваў Бр5 500, то цяпер ён абдыдзець у Бр8 250, неўролага — Бр8 300 (замест Бр5 550), афтальмолага — Бр9 050 (Бр6 050), отарыналарынолага — Бр8 150 (Бр5 450). Паход да хірурга абдыдзець у Бр7 550 (замест Бр8 050), акушэра-гінеколага — Бр14 550 (Бр9 700), уролага — Бр10 100 (Бр6 750), фтызіятра — Бр9 750 (Бр8 550), псіхіятра-нарколага — Бр10 200 (Бр8 800). Агляд інфекцыяніста будзе каштаваць Бр9 750 (замест Бр8 550), дэрматавенеролага — Бр14 300 (Бр9 550), анкалага — Бр13 100 (Бр8 750), стоматолога — Бр10 850 (Бр7 500).

24 і 31 СНЕЖНЯ У ПАЛІКЛІНІКАХ... «СУБОТА»

У сувязі з пераносам рабочых дзён у студзені і снежня, Міністэрства аховы здароўя былі ўнесены карэктывы ў графік работы амбулаторна-паліклінічных і бальнічных устаноў. Так, амбулаторна-паліклінічныя, санітарна-эпідэміялагічныя установы, арганізацыі пералічаныя крыві, атпэкі і арганізацыі медэаічных будучы працаваць 22 і 29 снежня па графіку рабочага дня, 23 і 30 снежня — па графіку выхаднага дня, а 24 і 31 снежня — па графіку суботы. 25 снежня, 1 і 7 студзеня ва ўсіх установах аховы здароўя будзе дзейнічаць святочны графік. 2 студзеня паліклінікі будучы працаваць па суботным графіку, 5 студзеня — па рабочым графіку, а 6 студзеня будзе дзейнічаць графік выхаднага дня.

У бальнічных установах будзе дзейнічаць наступны рабочы графік: 22, 29 снежня і 5 студзеня — графік суботы; 23, 30 снежня і 6 студзеня — графік выхаднага дня; 24, 31 снежня і 2 студзеня — рабочы графік; 25 снежня, 1 і 7 студзеня — святочны графік.

Надзея НІКАЛАЕВА.

ЗАБЛУКАЎ У ЛЕСЕ

Амаль у чатыры гадзіны раніцы па лініі «101» паступіла паведамленне, што ў лясным масіве згубіўся 54-гадовы мужчына.

— Здарылася гэта поблізу станцыі Красная Горка Талачынскага раёна. Жыхар Мінска сшышоў на станцыі з цягніка і пайшоў за палц кіламетраў праз заснежаны лес у вёску Палыковічы, — ён сляшавы на пахаванне маці, — паведаміла старшы інспектар цэнтра прапаганды Міністэрства па надзвычайных сітуацыях Талалія Скрабец. — Пошукавыя работы былі арганізаваны Талачыніскім РАУС. Сувязь з заблуклым мужчынам падтрымлівалася па сотавым тэлефоне. Значыць яго атрымаўся толькі з дапамогай вышукваюча сабакі ў 6.30 раніцы. Не

■ Дапамога

«Нас і тут няблага кормяць...»

У СТАЛІЧНЫМ МІКРАРАЁНЕ РАТАВАЛІ... БУСЛА

Неаб'яўлява грамадзяне цягам дня бесперапынна тэлефанавалі — хто выратаваць, хто ў прыродаахоўнай структуры — з просьбай дапамагчы птушцы. Як высветлілася, ужо не першы дзень на вуліцы Убарэвіча гуляе бусел, якога жыхары падкорміліваюць, пакідаючы пачастунак на цэплым каналізацыйным люку. Аднак была рызыка, што птушка можа загінуць.

Злавіць бусла безвынікова спрабавалі некалькі гадзін. Не дапамагалі ні сіпкі, ні прынада з індэчкі. Прыродаахоўнікі і прадстаўнікі «Аховы птушак Бацькаўшчыны» сыхліся на думцы, што гэта, верагодна, той жа самы бусел, якога бачылі летась у іншай частцы горада, прычым падчас моцных маразоў. Нейкім чынам яму удалося прыставацца да нягледзімых умоў існавання і на поўдзень ён не паліцеў. Восі і цяпер была выказана думка, што, зыходзячы з паводзін бусла, ён знаходзіцца ў добрай форме.

...Калі бяскоўцы спробы «захапіць у палон» птушку ўжо здаваліся марнымі, раптам бусел, які дагэтуль нерухома прасядзеў на даху з паўгадзіны, зляцеў і прыземліўся побач з «палаючымі» на яго. «Аперацыя» ў апошні момант дала жадааны плён: адзін з работнікаў сталічнага МНС, не разгубіўшыся, зняў свой буслат і ў скачку накрый ім бусла.

Птушку потым адвезлі ў запарк. Да надыходу цяпла ёй выдзелілі спецыяльнае памяшканне. А ў наступным годзе, хутчэй за ўсё, выпусціць на волю. Каб зноў сустрэцца праз нейкі час?.. Таму варта яшчэ раз нагадаць: не трэба падкорміліваць птушак. Калі яны бачаць такую «кармавую базу», то не ляцяць на поўдзень. І могуць у выніку стаць закладніцамі сітуацыі і загінуць у халодную пару года.

Сяргей РАСОЛЬКА

Рэцэпты сямейнага шчасця на ёлцы

Сямейныя пары Магілёва пакідаюць рэцэпты шчасця на блачных упрыгожваннях. Магілёўскі ЗАГС праводзіць святочную акцыю «Рукі ў руці», прысвечаную 95-годдзю ўтварэння ў Беларусі органаў ЗАГС, Новаму году і Калядкам.

— Гэта цікавая акцыя праводзіцца першы раз, — расказала начальнік Магілёўскага аддзела ЗАГС Галіна Аношка. — Мы хочам, каб сем'і, якія святкуюць юбілейныя вясельні, падзяліліся сваімі секрэтамі. Яны пішучы толькі адно ключовае слова на шарых, якімі ўпрыгожана святочная ёлка ў Палацы шлюбав.

«Кажанне» — першымі сваё слова напісалі ўпрыгожвальніцы юбіляры Раіса Удзіміраўна і Аляксей Мікалаевіч Паслянецавы. Яны сустрэліся адразу пасля вайны, калі яны, лейтэнант, даручылі сустроць на вазкале маладую спецыялістку, якая прыхаляла працаваць тэхнолагам на хлебазавод. Так яны і пазнаёміліся. Пражылі разам ужо 60 гадоў і дасюль закаханы адно ў аднаго. Маладыя, якія толькі пачынаюць сваё сямейнае жыццё, таксама маюць свае думкі наконт рэцэпта шчасця. Так на ёлцы з'явіліся шары з надпісамі «Узаемааружменне» і «Дабрыня».

Акцыя працягнецца да 6 студзеня, а потым яе вынікі падвядуць на традыцыйных «Калядных сустрэчах» у Палацы шлюбав.

Ілона ІВАНОВА.

■ Добрая навіна

Старшыня Брэсцкага аблвыканкама К. СУМАР і старшыня Жабінкаўскага райвыканкама М. ТОКАР запальваюць газ.

Да пачатку ўрачыстага мерапрыемства па запальванні газу заставаўся час. Выпадала пагаварыць з жанчынамі, якія прыйшлі загадаць. Яны найперш задалі пра сваю галоўную слаўтасць. Бо ўсё добрае, што адбываецца апошнім часам у вёсцы, людзі звязваюць з галоўнай духоўнай апарай — манастыром. Свята-Праабражэнскі мужчынскі манастыр на ўклад жыцця вёскі, несумненна, уплывае апошняе дзесяцігоддзе. Сюды едуць паломнікі з усёй краіны, нават з-за яе межэй. Хмелёўцы ж ганарыцца сваім манастыром. Яны лічаць, што буры, іншыя прырод-

ныя ліхаманкі абыходзяць іх край дзякуючы малітвам манахаў. А манастыр, з аднаго боку, жыве сваім жыццём, а з другога — не адарваны ад жыцця вёскі.

Былі аднойчы цяжкасці ў сельсавета са зборам грошай на грамадска-карысную справу. І сходы, і ўгаворы не мелі патрэбнага выніку. Не прасіла ні аб чым настаяцеля айца Серафіма кіраўнік мясцовай улады — проста той даведаўся ад прыхаджан, як гарача абмяркоўваецца пытанне паміж людзьмі. І сказаў падчас прапаведзі ненавяліка і тактоўна, што ўнёсці пасільны ўклад у справу добраўпарадкавання сваёй вёскі дастойна кожнага

3 НОВЫМ ГАЗАМ!

У АГРАГАРАДОК ХМЕЛЕВА ЖАБІНКАЎСКАГА РАЁНА НАПЯРЭДАДНІ СВЯТ ПРЫЙШЛО БЛАКІТНАЕ ПАЛІВА

хрысціянна. І зрушылася з месца, пайшоў. З таго часу наогул лягчай стала арганізоўваць людзей на што-небудзь карыснае. Як было і цяпер з кааператывам па газіфікацыі.

Госці, якія прыехалі на свята сімвалічнага запальвання факела, аднадушна адзначылі паспяхова работу сельсавета па падтрыманні парадку ў аграгарадку. Хто бываў тут летам, расказаў, якія прыгожыя клум-

бы разбіваюць у Хмелеве, колькі кветак расце ўздоўж вуліц і на падворках. Некалькі гадоў таму ў Хмелеве здавалі сучасную медыцынскую ўстанову — урачэбную амбулаторыю. Цяпер высоўцы атрымліваюць неабходную дапамогу на месцы ў добрых умовах. І воць яшчэ адно свята прыйшло ў вёску: сюды праклалі газ.

Як заўважыў падчас цырымоніі пачатку газіфікацыі старшыня

Брэсцкага аблвыканкама Канстанцін СУМАР, жыхары гэтай вёскі даўно прасілі газ, званілі на «прамую лінію» да губернатара, пісалі лісты. Асабліва прыемна адказваць на звароты менавіта такой акацыяй. «Стратэгічным праектам назваў газіфікацыю населеных пунктаў наш Прэзідэнт, — працягваў Канстанцін Сумар. — Была распрацавана дзяржаўная праграма газіфікацыі. Вынікам выканання яе і стала пракладка патрэбных камунікацый да вашай вёскі. Дзяржава выдаткавала вялікія сродкі. І сёння вы адчуеце новую якасць жыцця, складнікамі якой стануць цяпло і камфорт».

Удзельнікі вясковага сходу таксама даведаліся, што да 2020 года ў Жабінкаўскім раёне будучы газіфікаваны яшчэ чатыры аграгарадкі: налета газ прыйдзе ў Мацеевічы, праз год у Якаўчыцы, потым у Сцяпані і Круўляны. Але гэта не азначае, што астатнія населеныя пункты назаўсёды застануцца без газу. Шэраг вёсак трапіў у план будаўніцтва падводзячага газаровада.

Святлана ЯСКЕВІЧ

Слешар Жабінкаўскага ўчастка прадпрыемства «Брэстмжыргаз» Валерый Аўдзеньчык падпімае блакітнае паліва ў доме Таццяны Неўроцкай.

■ Па-людску

АШМЯНСКАЯ ТАЛАКА

У рамках прэзідэнцкай праграмы «Дзеці Беларусі», накіраванай на паступовае скарачэнне сіроцкіх інтэрнацыйных устаноў з пераводам дзяцей на сямейныя формы выхавання, а таксама дзякуючы ініцыятыве Беларускага саюза жанчын на Гродзеншчыне ўжо пабудаваны 21 дом сямейнага тыпу. Апошні з іх, дзяткі хлопчыкаў і дзяўчынак, якія сталі сіротамі ці засталіся без апекі бацькоў, з'явіўся ў вёсцы Будзэнаўка Ашмянскага раёна. Гэта чарговы дабрачынны праект, рэалізаваны «Беларусьбанкам» пры падтрымцы мясцовых улад, прадпрыемстваў і арганізацый. Як здаўна было ў Беларусі, разам, талакой зрабілі добрую справу.

Карэспандэнт «Звязды» пабываў на ўрачыстым адкрыцці гэтага, ужо трэцяга ў раёне, дзяткінага сямейнага дома.

Наталля і Аляксандр ЯКІМЕНКІ, мама і тата вялікай сям'і, сустракалі гасцей хлебам-салом, а ад будаўнікоў яны атрымалі сімвалічныя ключ ад шыкоўнага двухпавярховага катэджа, на які затрачана больш за 1 мільярд рублёў. Дом газіфікаваны, на першым паверсе — гасціная, сталовае, кухня і пральня, на другім — пяць спальняў і тры санвузлы. — Сёння мы бачым станоўчы вынік, калі ў адным месцы сыхліся ідэя, якую прапонуе ў жыццё кіраўнік Беларускага саюза жанчын Надзея Андрэеўна Ермакова, грошы — дзякуючы «Беларусьбанку» — і людзі, якія могуць рэалізаваць гэтую ідэю, — ашмянская будаўнік, аддзел адукацыі, прадпрыемствы, што ўклалі сваю частку ў стварэнне вельмі добрых бытавых умоў у гэтым доме. З аднаго боку, сумна, што выхаваннем дзяцей займаюцца прыёмныя бацькі. А з другога — радасна, што знаходзіцца людзі, якія гэта робяць, — зазначыла старшыня Ашмянскага райвыканкама Юрыя АДАМЧЫК.

Гэтыя людзі, Наталля і Аляксандр Якіменкі, і іх прыёмныя дзеці ва ўзросце ад пяці да адзінаццаці гадоў (Дар'я, Мікалай, Мікалай, Павел, Сяргей) прыехалі на Ашмяншчыну з Буда-Кашалёва. Наталля Аляксандраўна і Аляксандр Іванавіч вырасталі дзвюх дачок, ад якіх ужо маюць унукаў. А сем гадоў таму...

— Я сон прысніла, у якім быў кінуты бацькамі хлопчык і шмат абразоў. І дзіця — да мяне... Паехалі мы з мужам у Гомель і ўзялі

Навасельцы разам са старшынёй Ашмянскага райвыканкама Юрыем Адамчыкам, старшынёй праўлення ААТ «АСБ Беларусбанк» Сяргеем Пісарыкам і начальнікам Гродзенскага абласнога ўпраўлення Беларускага Іванам Гоманам.

на выхаванне з дзяткінага дома двух хлопчыкаў-братоў, Пашу і Колю. Летась у снежні да нас перайшоў жыць Сярожа, у якога памерла мама. Сёлета перад Вялікднем з намі зноў звязалася з сацыяльнага прытулка, і ў нашу сям'ю прыйшлі Даша з Мішам, — расказвае Наталля Аляксандраўна.

А ў Ашмяны яны пераехалі па прапанове лідара Беларускага саюза жанчын Надзеі Ермаковай. Гэта сяброўка аддзела адукацыі і мы, дарэчы, вучыліся разам з бацькамі, якія не маюць педагагічнай адукацыі, як трэба працаваць у доме сямейнага тыпу на Ашмяншчыне? — ці каўлюся ў Наталлі Кучынскай.

— Усё нармальна і ў Карповіч, і ў Міцкевічаў. Гэта сябры нашага аддзела адукацыі і мы, дарэчы, вучыліся разам з бацькамі, якія не маюць педагагічнай адукацыі, як трэба працаваць у доме сямейнага тыпу. Не толькі выконваць нейкую місіянерскую работу, а менавіта працаваць з дзецьмі, выходзячы іх у гэтай сям'і. Дарэчы, цяпер у маёй дэпутатскай акрузе (Ашмянскі, Іўеўскі і частка Лідскага раёна) шэсць такіх дамоў, і я бяру іх пад свой патранат.

— У прыватнасці, ёсць прапанова ўраду разгледзець пытанне, каб у рамках рэспубліканскай акцыі кожны дом сямейнага тыпу атрымаў мікрааўтобус — ездзіць на экскурсіі, у грыбы, ягады...

прынята на працу выхавателем Наталля Якіменка. На кожнае дзіця дзяржавай выдзяляецца фінансавая дапамога, акрамя таго, за дзяткі не плацяцца камунальныя паслугі, ёсць і іншыя льготы.

— Як складалася жыццё ў першых дамах сямейнага тыпу на Ашмяншчыне? — ці каўлюся ў Наталлі Кучынскай.

— Усё нармальна і ў Карповіч, і ў Міцкевічаў. Гэта сябры нашага аддзела адукацыі і мы, дарэчы, вучыліся разам з бацькамі, якія не маюць педагагічнай адукацыі, як трэба працаваць у доме сямейнага тыпу. Не толькі выконваць нейкую місіянерскую работу, а менавіта працаваць з дзецьмі, выходзячы іх у гэтай сям'і. Дарэчы, цяпер у маёй дэпутатскай акрузе (Ашмянскі, Іўеўскі і частка Лідскага раёна) шэсць такіх дамоў, і я бяру іх пад свой патранат.

А ўжо цяпер, падчас урачыстага адкрыцця дома сямейнага тыпу ў Будзэнаўцы, на вясельцы атрымалі ў падарунак камп'ютар, ролікавыя канцы, альбом для «фоталетапісу» жыцця сям'і на Ашмяншчыне, кнігі, сабраныя раённай дзяткінай бібліятэкай у ходзе дабрачыннай акцыі «Падары дзецям кнігу». Не засталася ў баку і школа № 1 у Ашмянах, дзе прынялі трох новых вучняў з сям'і Якіменкаў. Была арганізавана акцыя па зборы макулатуры, а за вырачаныя грошы купілі і падарылі дому сямейнага тыпу ў Будзэнаўцы энцыклапедыі і цацкі.

— Мы звернем асаблівую ўвагу на тое, каб дапамагчы гэтым дзецям адаптавацца ў нашым краі, знайсці сабе сяброў, — абяцае дзесяцікласніца Караліна ЮХЕВІЧ, член моладзевых палаты пры раённым Савете дэпутатаў.

Так, гэта вельмі важна — атрымаць дапамогу. Аднак лёс сям'і, разуменя, найперш залежыць ад яе самой. І таму адным з самых хвалюючых момантаў урачыстага адкрыцця сямейнага дома стала клятвая наваасельцаў, якую яны далі пры ўсіх гасцях. Дарэчы, сваёй сям'ёй, разам перадавальцаў усё цяжкасці, шанавача праі, які гасціна прыняў сваіх новых жыхароў. Няхай жа так і будзе!

А сацыяльная адказнасць бізнэсу будзе і надалей пацвярджацца канкрэтнымі справамі.

— У бліжэйшы час у іншых рэгіёнах рэспублікі будучы здадзены яшчэ тры дамы сямейнага тыпу, — паведамаў старшыня праўлення Беларускага Сяргей ПІСАРЫК.

Барыс ПРАКОПЧЫК.

Ашмянскі раён

Дом сямейнага тыпу ў вёсцы Будзэнаўка.

Рэспубліканскі адкрыты конкурс Дзяткінага Марозаў і Снягурчак «Ёлка-Фэст-2012» прайшоў у Нацыянальным цэнтры мастацкай творчасці дзяткі і моладзі. Сваё майстэрства на знанне лепшага Дзеда Мароза і Снягуркі прадставілі пары з усёх рэгіёнаў Беларусі — работнікі ўстаноў агульнай сярэдняй адукацыі і ўстаноў дадатковай адукацыі дзяткі і моладзі. Арганізатарамі «Ёлка-Фэст-2012» выступілі Нацыянальны цэнтр мастацкай творчасці дзяткі і моладзі, Міністэрства адукацыі.

Фота: А.Антоніч, Ю.ШУЧУКА.

ГРОШЫ ПЛЮС. А СЯМ'Я — МІНУС?

Як сведчыць статыстыка, тэмпы скарачэння колькасці насельніцтва Міншчыны паступова замаруджваюцца: калі ў 2010 годзе колькасць жыхароў вобласці зменшылася на 8,5 тыс., летась — на 8 тыс., то за студзеня — кастрычнік сёлета — на 3,5 тыс. чалавек. Тым не менш, як адзначылі ўдзельнікі сямінара «Асвятленне праблем дэмаграфічнай бяспекі ў рэгіянальных СМІ», што быў наладжаны Мінскай абласной арганізацыяй Беларускага саюза журналістаў, тэма дэпапуляцыі застаецца па-ранейшым вострай.

Паводле слоў начальніка аддзела сям'і, дамагратыі і генадарных праблем камітэта па працы, занятасці і сацыяльнай абароне

Мінаблвыканкама Зой Канапліной, значны ўплыў на агульную сітуацыю ў вобласці аказвае суаднеснасць са сталіцай і міграцыя моладзі. Міншчына знаходзіцца сярэднім лідарам па ўдзельнай вазе пенсіянераў (іх доля ў агульнай колькасці насельніцтва складае 24,2%), сярэдні ўзрост жыхара вобласці — 40,3 гады, калі сярэдні ўзрост жыхара Беларусі — 39,5 года. Адсюль больш нізкія паказчыкі нараджальнасці і высокія паказчыкі смертнасці. Сапраўды, сёлета ў параўнанні з мінулымі годам нараджальнасць на Міншчыне павялічылася на 6,5%, а смертнасць зменшылася на 6,8%. Аднак кардынальна мяняцца не змяніўся. Да таго ж сёлета назіраецца змяншэнне колькасці шлюбав і павелічэнне колькасці разводаў.

Адзін са шляхоў вырашэння праблемы — стварэнне прываб-

ных працоўных месцаў і інфраструктуры адпачынку ў рэгіёнах. Не менш важным кірункам з'яўляецца пашырэнне сацыяльных гарантый сям'ям з дзецьмі — станючы вынік павінна прынесці разнапланнае павелічэнне памераў дапамогі на дзяткі ва ўзросце да 3 гадоў з наступнага года. Разам з тым, як зазначыла старшыня Мінскай абласной арганізацыі Беларускага саюза журналістаў, галоўны рэдактар «Мінскай праўды» Мікалай Літвінаў, вопыт еўрапейскіх краін сведчыць: выключна эканамічнымі мерамі вырашыць праблему нельга. Адначасова неабходна змяніць нашу псіхалогію — стаўленне да нараджэння дзяткі і ўласнага здароўя. Прычым не апошняя роля тут належыць СМІ, якія павінны часцей узнімаць тэму дэмаграфічнай бяспекі і, у прыватнасці, падтрымліваць

■ Перадсвяточнае ЧЫМ ПРЫКАРМІЦЬ ЗМЯЮ?

НЕКАЛЬКІ РЭЦЭПТАЎ СТРАЎ, ЯКІЯ АСТРОЛАГІ РЭКАМЕНДУЮЦЬ СТАВІЦА НА НАВАГОДНІ СТОЛ, І РЭАЛЬНЫ КОШТ ПРАДУКТАЎ, ШТО СПАТРЭБЦІЦА ДЛЯ ІХ ПРЫГАТАВАННЯ

Колькі часу таму большасць гаспадынь без усялякага дакору сумлення гатавала для гасцей салату «Аліўе» і іншую смакату, не клопочычы пры гэтым, што ж падабаецца істоце, якая сімвалізуе надыходны год. Цяпер ж розным Трусам, Быкам, Тыграм і Драконам шанце нашмат больш. Напрыклад, у год Труса лепш пачаставаць усіх садавіной і гароднінай, а вось трусінае мяса падаваць забараняецца, каб гаспадар года не пакрыўдзіць і бяду на сябе не наклікаць. Будучы 2013 год па ўсходнім календары належыць Змяі. І не якой-небудзь, а чорнай, ды яшчэ і вадзяной. Спецыяльна для чытачоў «Звязды» мы вырашылі падрыхтаваць некалькі рэцэптаў страў, якія, па меркаванні астралагаў, падыходзяць для «змяінага» навагодняга стала, а таксама прыкладна падлічыць, колькі грошай прыйдзеца затраціць на кожную з іх.

Тушаны трус

...«Змяя харчуецца мясам, рыбай, яйкамі... Таксама ў навагоднім меню можа прысутнічаць стравы з гарбуза ці трусінага мяса... Абажэтка пастаўце на стол ваду. Лепш за ўсё — з калодзежа...», — перад тым, як адправіцца ў «рэйд» па рынку, я начыталася самых розных астралагічных парад наконт навагодніх страў, якія павінны спадабацца Змяі.

Так, думаю, пачнём з труса. На Камяроўскім рынку, куды выправілася ў пошуках прадуктаў, кошт кілаграма трусінага мяса пачынаецца ад 110 тысяч рублёў, яго там — колькі заўгодна.

Table with 2 columns: Ingredient and Price. Includes items like 1 kg of rabbit meat (110,000 rubles), cabbage (3450 rubles), pork (3800 rubles), etc.

Яшчэ, згодна з рэцэптам, нам спатрэбіцца шклянка смятаны, дзве сярэднія морквы, дзве цыбуліны, два болгарскія перцы, пятрушка. Мука ў невялікай колькасці, тлушч ці алей, воцат і прыправы звычайна і так ёсць на кухні. Таму шукаць на рынку іх не стала.

Пасля таго, як знойдзеце ўсё вышэйпазначаныя прадукты, спачатку нарэжце труса на кавалкі і замарынуце мяса ў воцаце на чатыры гадзіны. Пасля нарэжце ўсю гародніну, якая згадана ў рэцэпце, змяшайце разам прыправы і соль.

Далей перакладзіце трусіну і гародніну ў адну патэльню, дадайце сумесь з прыправы, якую падрыхтавалі напярэдне, паліце растопленым тлушчам ці алеем, пасля чаго пастаўце тэмпліца ў духоўку на 50 хвілін. Калі час пройдзе, перакладзіце тушанае мяса ў глыбокую каструлю, а на скаварадзе, дзе яно гатавалася, размяшайце ў невялікай колькасці вады дзве сталовыя лыжкі мукі. Перакладзіце ў невялікую сумесь у каструлю з трусам, дадайце туды смятану і тушыце да таго часу, пакуль мясца канчаткова не прыгатуецца.

Усё, застаецца спадзтвацца, што гаспадыня надыходнага года стравы «прыйдзеца да смаку» і ўдача не прымусіць сябе чакаць.

Рыба з «вокладкаў»

У наступнай страве прысутнічаюць адразу дзве пазіцыі, што адпавядаюць «змяіным» густам. — гарбуз і рыба. Рыбу ў гарбузавой «вокладцы» гатаваць не складана.

Спачатку вырашыла пацкавацца цэнамі на «вокладку». Калі запыталася, прадавец паказаў на вялікай кавалкі разраззанага гарбуза, кожны вагой недзе з кілаграм. У залежнасці ад гатунку (больш салод-

Table with 2 columns: Ingredient and Price. Includes items like 1 kg of rabbit meat (42,500 rubles), cabbage (3450 rubles), etc.

кі можна есці нават без прыгатавання) адпача прыйдзеца ад 10 да 15 тысяч рублёў. Згодна з рэцэптам, замест хека можна выкарыстаць траску ці скумбрыю. Выбравалі? Усё астатняе вельмі проста. Пасаліце і прыпраўце філе, пакладзіце яго на дно глыбокай пасудзіны, змазанай алеем. Гарбуз нарэжце тонкімі лустачкамі і пакладзіце паверх рыбе. Далей зрабіце цыбулю і кроп, перамяшайце з узбітымі яйкамі і выліце гэтую сумесь у пасудзіну да рыбы і гарбуза. Гатуецца стравы 30-40 хвілін пры 200 градусах у духоўцы.

Печань і ветразі

Не спяшайцеся пухацца, на першы погляд, неспалучальных рэчаў. Хоць Змяя і драпежніца, ніякай крыважаэрнасці нам за сталом не патрэбна. Усёго толькі знойдзем прадукты, каб прыгатаваць фаршыраваныя яйкі ў выглядзе паруснікаў з сырнымі ветразямі. Дзясцяткак яек на Камяроўцы каштуе каля 11,5 тысяч рублёў і менш. Печань траскі, якая, па словах прадаўца, «зроблена на караблі» (у сэнсе — тут жа ў моры-акіяне) — 50 тысяч. Якраз «у тэму», калі памятаць пра наш рэцэпт.

Table with 2 columns: Ingredient and Price. Includes items like 1 kg of rabbit meat (10-11 thousand rubles), cabbage (3450 rubles), etc.

Адварыце дзясцяткак, разрэжце іх напалову і аддзяліце жаўткі. Перамяшайце апошняе з печанню траскі, адной невялікай нарозанай цыбулінай, дадайце крыху маянэзу. Нафаршыруюць бялы гарбуз сумессю. Цяпер варта заняцца ветразямі. Нарэжце сыр на квадратныя тонкія кавалкі, кожны з якіх накіліце на зубчыстку і ўсталюйце такую «мачту» на фаршыраванае яйка.

Р.С. Атрымліваецца, дагэціце сімвалу надыходнага года дзякуючы «правільнаму» астралагічнаму пункту гледжання сталу — справа зусім не таяна, калі арыентавацца на сталічныя цэны. Вяртыць ці не ў гэты астралагічны парад — справа ваша. Галоўнае — дагэціце родным і сябрам, якія будуць каштаваць навагодня стравы.

Ганна ГАРУСОВІЧ

Advertisement for 'Звязда' newspaper subscription. Includes text: 'Шаноўныя сябры! Працягваецца падпіска на «Звязду» на I квартал і I паўгоддзе 2013 года!' and a table with subscription rates for 1, 3, and 6 months.

■ Кватэрнае пытанне

АДКАЗНЫЯ — ЁСЦЬ...

Мы жывём у прыватызаванай і застрахаванай кватэры. Столь і сцены ў ёй пачаў з-за працякання стыхаў і высокай вільготнасці, разабрацца з якой у ЖЭСе толькі абцягаюць. Пытанне: што прадугледжана нарматывнымі актамі для такіх выпадкаў? І ці выплаціць нам страхоўку?

В. Крук, г. Мінск.

У адпаведнасці з заканадаўствам, кантроль за тэхнічным станам і своечасовым ажыццяўленнем рамонту прыватызаваных жылых памяшканняў ажыццяўляецца мясцовымі выканаўчымі і распарадчымі органамі, а таксама спецыяльна ўпаўнаважанымі дзяржаўнымі органамі ў парадку, вызначаным заканадаўствам.

Адказнасць за стан канструктыўных элементаў дома, інжынерных сістэм і абсталявання ў прыватызаванай кватэры павінна несці жыллёва-эксплуатацыйная арганізацыя, якая абслугоўвае дом, у адпаведнасці з заключаным дагаворам на тэхнічнае абслугоўванне. Яна ж павінна забяспечыць і своечасовую ліквідацыю выяўленых дэфектаў.

У адпаведнасці з Тэхнічным кодэксам устанавленай практыкі ТКП 45-1.04-14-2005 (02250) «Тэхнічная эксплуатацыя жылых і грамадскіх будынкаў і збудаванняў. Парадак правядзення» у жылых будынках дыспетчарскія службы павінны прымаць заяўкі ад насельніцтва на ліквідацыю няспраўнасцяў.

Заяўкі павінны разглядацца ў дзень пастануплення і выконвацца, як правіла, не пазней чым на наступны дзень. У выпадках немагчымасці аператыўнай ліквідацыі няспраўнасцяў, звязаных з пагрозай бяспекі, пашкоджання маёмасці, эксплуатацыйныя арганізацыі абавязаны:

зрабіць неадкладныя захады па прадухіленні пагрозы абрушэння канструктыўных элементаў, заталплення ніжэйшых паверхаў;

праінфармаваць зацікаўленых асоб аб прынятых рашэннях і планаваных тэрмінах ліквідацыі няспраўнасцяў.

Названым нарматывным дакументам вызначаны, у прыватнасці, наступныя граничныя тэрміны ліквідацыі працэку вокнаў, стыхаў сценавых панэляў — 7 сутак з моманту іх выяўлення.

У выпадку непрыняцця жыллёва-эксплуатацыйнай арганізацыяй неабходных мер, трэба звярнуцца ў адпаведны мясцовы выканаўчы і распарадчы орган і, пры неабходнасці, у суд.

Што датычыцца добраахвотнага страхавання кватэры, то пры прызнанні заяўленага выпадку страхавым і выплаце грамадзяніну страхавой кампенсацыі да страхавальніка (страховой арганізацыі) пераходзіць у межах выплачанай сумы права патрабавання, якое грамадзянін мае да арганізацыі, якая ажыццяўляе абслугоўванне і эксплуатацыю гэтага шматкватэрнага жыллага Дома.

Правіламі № 33 добраахвотнага страхавання жылых памяшканняў у шматкватэрных жылых дамах (узгодненыя Міністэрствам фінансаў Рэспублікі Беларусь ад 4 ліпеня 2007 г. № 16, з наступнымі змяненнямі і дапаўненнямі) вызначана таксама (п. 55), што грамадзянін-страхавальнік абавязаны вярнуць страхавой арганізацыі атрыманую суму страхавой выплаты, калі выявіцца, у прыватнасці, што ён атрымаў адпаведную кампенсацыю ўрон ад арганізацыі, якая ажыццяўляе абслугоўванне і эксплуатацыю гэтага шматкватэрнага жыллага дома і адказвае за прычыненне шкоды.

Віктар САВІЦКІ

■ Ліст у рэдакцыю

Беларусь выбірала і будзе выбіраць... Міс?

Добры дзень, паважаная «Звязда»! Калі ты і насамрэч родная газета на роднай мове, адкажы, ці падабаецца табе выраз «Міс Беларусь»?

Я вось разгортваю слоўнік рускай мовы пад рэдакцыяй Ожагава. Чытаю: «Міс — вельмівае абращенне к дэвушке в Англии, в Америке». Чытай: там — гэта цалкам зразумелы і вельмі шматзначны зварот. А вось у нас...

Беларусь, Рэспубліка Беларусь, дзяржава ў цэнтры Еўропы. Таму спалучэнне першага слова з другім мне здаецца нейкай моўнай бяспадзібай. Уаўляю, як высьмеяла б Паўлінка таго самага пана Быкоўскага, калі б ён назваў яе «міс» ці «міскай»... Гэта значыць, жую... пасудзінай (адчуваецца, мова сама выштурхоўвае чужое ёй слова!).

...У 90-я гады мінулага стагоддзя нашых вельмі прыгожых беларускіх дзяўчат і жанчын часта паказвалі па тэлебачанні ў перадачах «Запрашаем на вясёлкі», «Радавод». На мой погляд, гэтыя праграмы ўспелі за царквой ратаваць (і такі ж выратавалі!) нашы душы ад здзічэння. Што ж паслужыць гэтай цяпер? Не ведаю, як вы, а я не веру, што пошукі тых самых «міс».

М.А. Саскевіч, г. Мінск.

ЛІСТ У РЕДАКЦЫЮ. Сур'ёзныя пытанні ўздзімае чытач: конкурсу і рэальных шоу на экране сапраўды шмат.

Гэты востр — па вызначэнні самай першай беларускай прыгажуні — здаецца, трывала прыжыццё. Беларусь выбірала і, напэўна ж, будзе выбіраць Міс...

Не наша, кажэце, слова? А якое наша?

Краса? Красуня? Прыгажуня? Чараўніца? Харашуха? У якасці звароту да дзяўчын хтось прапануе яшчэ «спадарычна». Што, дарэчы, нядарэчна гучыць. Але ж мы і да спадарыні яшчэ не прывыклі. Таму...

Згодны выслухаць думкі чытачоў на гэтую тэму. Як, дарэчы, і на любую іншую. Пішыце.

Валянціна ДОУНАР, рэдактар аддзела пісьмаў

Запрашалыны білет

На сустрэчу з кнігай

У другой палове снежня распачынаюцца вялікія Калядныя сустрэчы: выдавецкі дом «Звязда» прэзентуе новыя кнігі вядомых беларускіх аўтараў.

Прынамсі, у чацвер 20 снежня ў 17.00 у краме № 13 РУП «Белсаюздрук», што знаходзіцца ў падземным пераходзе да станцыі метро «Плошча Перамогі» пра свае новыя творы расказае чытачам пісьменніца і паэтка Раіса Баравікова. У той жа краме ў пятніцу 21 снежня ў 16.00 чытачы змогуць пазнаёміцца з пісьменнікам Уладзімірам Сцяпанам.

Шэраг сустрэч адбудзецца ў Цэнтральнай кнігарні (праспект Незалежнасці, 19): у сераду 19 снежня ў 18 гадзін свае новыя творы прэзентуе пісьменнік Сяргей Трахімёнак, у чацвер, 20 снежня ў 18 гадзін — Міхась Шавыркін, у пятніцу, 21 снежня ў 17 гадзін — Анатоль Бутэвіч.

Прыходзьце! Гэта цікава!

Вераніка МАРУК.

Старадарожскі раён

ГРЭЙСЯ, КОНІК!

...Напярэдадні таго Новага года ў нашым універсітэце грандыёзная дыскусія была. Народу сабралася, не прабіцця! Асабліва — студэнтаў малодшых курсаў.

Тут і танцы, і знаёмствы, і размовы... Але ж, не зважаючы на гэта, новенькага ў зале прыкмецілі. Вельмі ўжо прыгожы быў! Да таго ж вясёлы, гаваркі... У кампанію неяк адрозу «нісаўся», з дзяўчатамі пазнаёміўся. А потым лі акая самотную першакурсніцу згледзеў — пашыбаваў туды, запрасіў на вальс.

Дзяўчына, вядома ж, не адмовіла: пайшла за ім у круг, дазволіла сьбе абняць... І закружыць... А там, глядзіш, і вушка падставіла, каб нешта зашаптаў...

Карацей, прабегла паміж імі іскра. Можна, нават замонацца, бо закружылася ў дзвюх галава — збілася яна з рытму, наступіла на нагу свайму кавалеру. І... як закружыць!

Ад нечаканасці аж музыка сціхла... Усе, хто побач быў, адрозу на голас: п'ятыяць у дзвюхчыны, што здарылася (хлопец як скрозь зямлю праваліўся). А тая, бедная, і сказаць нічога не можа. Толькі скачыўшы, прамовіла, што на туды хлопцу наступіла, а ён... пусты — няма ступні зусім. Ну як тут не спужацца, не закрываць!

Малайчына яна: спалохала нячысціца, і сьбе засцепагла — ад пакут...

З тых часоў у нашым універсітэце склалася добрая традыцыя: кожная дзвючына, калі цікавы незнаёмец запрашае яе на танец, проста абавязана наступіць яму на нагу, каб праверыць, ці не чорт гэта.

Ну і хлопцек ведае, калі дзвючына, замахваецца на святло — пэўнае чаравікі — значыць, ты ёй падабаешся: гэта апошняя праверка была.

Віктар Варанец, г. Гродна.

«ТРЭБА ЧАСЦЕЙ ПРыходзіць!»

Жыццё наша крута замешана. І чаго толькі ў ім не бывае! У тым ліку смешнага... Нават там, дзе не павінна, здавалася б...

Ну вось, напрыклад. У знаёмай бабулі ў халады завядзёнка была: зранку ў печы пратопіць, ёсць штось зварыць, а пад'ёўшы, залезе на пец ды грэецца...

Сын гэту матуліну звычку ведаў. Раніцай неяк задохніў. У хаце — амаль як на дварэ. «Зноў ты дрочы эканоміш?» — сварыцца ён, ледзь павітаўшыся. А маці ў адказ — ні гу-гу. Ён да печы клявіў. Бачыць: з палка нага ў шкарпэтках з печы звесіла ды, пазыхаючы, цвёрдая... Ён бягом на вуліцу, да баб, да суседкаў: усё, плача, памерла!...

Тыя — справа ж вядомая: круці не круці, а трэба ўмярці, той болей старому, спачуваюць чалавеку, ды — ад слоўца — за ім, бо трэба ж і аглядзець нябожчыцу, і памыць-апануць... Усе разам у хату, а гаспадыня тая ножкі ў шкарпэтках з печы звесіла ды, пазыхаючы, кажам і: «Нешта я сёння заспалася... А вы... З чаго такія сплужаны?»...

Ці вось яшчэ — на пахаванні было. Удава адна па мужыку дужа ўбілася, галасіла: «А хто ж мне дрочуца цяпер насця?» А хто ж сена кароўцы накісоць? Хто...»

Захалупіўшыся, карацей, спытала: «А хто ж мяне... пашле?» Нават і не заўважыла. Бо ў влічкім горы чалавек...

Гэта я да таго, што ў стрэсавых сітуацыях чалавек вельмі шчыры і гэты ж часам разгублены. Можна, таму і памыляецца?

Дык вось, паводле класіка, «у адным сяле — не важна, дзе...» мужчына жыве, старэнючку матулю даглядае. Раніцай тэлефануе сястры:

— Прыйдзі, трэба маці памыць... Вады я нагрэў.

— А што з ёй? — пытаецца сястра.

— Што? Што? Каб часцей прыходзіла, то ведала б, — буркнуў той і кінуў слухаўку.

— А Божа ж мой! — заламала рукі кабета...

Плача, бедная, але ж галавы не губляе, бо гора горам, а яшчэ ж і абавязак ёсць. Павазілі ў «хуткую» і ў міліцыю (ну, каб прыхеалі патрэбныя дакументы аформіць), бабегла да судзекі — скажаць, каб дапамагла нябожчыцу памыць (бо сваякам жа нельга). Тая тут жа усё кінула, і яны ўдзвюх пабеглі — на другі канец вёскі.

Дзе, да слова, увесць гэты час вада нагрэтая стыла, нервы гарэлі! Карацей, не дачакалася «нябожчыца» дацкі свайёй. Сыну загадала, каб завёў яе ў лазню, каб падаў усё, што там трэба. Сама, маўляў, мыцца пачну...

Тут памочніцы ў хату, а матулі... няма.

— Дзе? — пытае сястра ў брата.

Той у адказ:

— Мыццаць...

— Як мыццаць?! Сама?!

— А то цябе дачакаецца?!

І давай яны крычаць адно на аднаго — высвятляць адносіны.

А да дома, між тым, ужо «хуткая» пад'ехала. Следам — міліцыянеры. Шапкі паздымалі — у хату ідуць. Маўляў, па выкліку мы...

А калі дайшло, што да чаго, ад рогату ледзь не палеглі... Але ж спачатку ўладзілі усё: склалі пратакол, у прыватнасці — пра падманны выклік...

Што з яго вынікала, не так ужо і важна. Важна, што брат той рацыю меў: трэба часцей прыходзіць! Ад сьбе дадам: пакуль ёсць да каго.

С.П., Рагачоўскі раён.

ПА МАРОЗЕ... БАСАНОЖ...

Як захаваць вернасць каханаму? Як не здрадзіць яму? Да таго ж — у самы адказны час?

Бярусэ сцвярджаць, што перад абсалютнай большасцю жанчын такіх пытанні не ўзнікаюць. І нават не могуць... Але ж ёсць асобы...

У маёй знаёмкай, напрыклад, тэмперament яшчэ той! Ну вось увяце: з'явіўся ў яе чарговы малады чалавек. На гэты раз — ну ёсць пры ім, здаецца: непагугічы, сур'ёзны, адказны! Закахаўся дзевука — па самыя вушы! Нават замуж за яго сабралася, ён бярэ...

На іншых бы цяпер — нуль увагі, як той казаў! Дык жа не: ну не можа яна адмовіцца, калі нехта некуды кліча!.. Далей, што называецца, без камментарыяў.

Значыць, збіраецца Ганка мая на спатканне. І зусім не з тым, з кім павінна, не з жанчом — з іншым. Ён ёй у кавярні сустрэчы прызначыў, ве-чарам. Дзевука перад лютэраўскім круціцца, уборы сабе падбірае, маршэ-маршэ наводзіць...

А на вуліцы — зіма, халадзца... Таму яна перад выходам з дому — паліто на плечы, боты на ногі.

Але што ж гэта? Гляджу і вачам не веру: ні калгот на ёй пад новымі джынсамі, ні шкарпэтка якяк.

— Ты што, дзевука, з глузду з'ехала? — пытаюся ў яе. — Змерзнеш жа, захварэеш!

— Затое не здраджу, — смеецца яна. — У кавярні з хлапцом пасяджу, а вось на нешта большае ён мяне нізавошта не ўгаворыць! Ведама — босая... Не пайду ж ні музыку слухаць, ні каву піць...

Няхітры, згэдзіцеся, спосаб, але ж спрацоўвае. Ганка кажа, што спаграцэнта!

Дык можа, яе вынаходства яшчэ каму-небудзь спатрэбіцца?

Н. Н., г. Шумліна.

Рубрыку вядзе Валянціна ДОУНАР.

■ Вогненныя вёскі

РАШЭННЯ АБ ВЫПЛАТАХ НЯМА

Пасля публікацыі ў «Звяздзе» артыкула «Без тэрміну даўнасці» (№ 213 ад 2 лістапада) рэдакцыя атрымала ліст з Пастаўскага раёна. Ліст падпісаў 80-гадовы чытач «Звязды» Віктар Міхайлавіч Оліхвер, які пражывае ў гарадскім пасёлку Варпаева.

«Вырашыў напісаць вам, як карнікі знішчалі ў нашай мясцовасці вёскі. Мае бацькі і я нарадзіліся ў вёсцы Вайцяхі Пастаўскага раёна Віцебскай вобласці. У 1942 годзе, калі карнікі былі знішчаны вёскі ў Расонскім і Асвейскім раёнах, партызаны перабазаваліся з гэтых раёнаў у наш Пастаўскі, а таксама Шаркаўшчынскі і Глыбоцкі, — піша аўтар ліста. — Наша вёска Вайцяхі месцілася побач з лесам. У 1942 годзе зімой да нас сталі часта ноччу наведвацца партызаны. Прасілі ежу: хлеб, сала, бульбу... а таксама і цёплую вопратку — кажухі і валёнікі. Нямецкія салдаты да нас у вёску неведваліся даволі рэдка. Прыязджалі на насіледнедах, а то і пехатой ішлі, каб памяняць сахарын, цыгарэты на сала, масла і яйкі...

...Недалёка ад нашай вёскі праходзіць чыгунка Варпаева — Друя. У ліпені 1943-га ноччу чыгунка была ўзарвана, тэлефонныя слупы — спілаваны. У верасні 1943 года дайшлі чуткі, што нашы вёскі нямецкія карнікі будучы паліць. Мы ведалі вёска, калі гэта будзе. Хтосьці пайшоў у лес хавацца, хтосьці застаўся ў хаце. Мы, нашы суседзі і нашы родныя, пайшлі ў лес. Але ў той дзень не палілі, і мы прыйшлі начаваць дахаць. Назаўтра зноў схвалілі ў лес. Немцы ішлі па лесе і стралілі. Калі мы ўцяклі, то ўсе пагубліліся. Я і мая сястра (на год маладзейшая за мяне) былі з бабуляй, цёткай і яе дачкой.

Віктар Міхайлавіч распаўвадае, як сустрэліся яны з немцамі, якія павялі іх у вёску Белькі. На чыгунчаным мосце паставілі палонных у радок і сказалі на польскай мове, што расстрэляюць. Але ж другі

афіцэр загадаў разысціся. Немцы, паводле ўспамінаў пенсіянера, па-рознаму ставіліся да нашых людзей.

«Адзін высокі, прыгожы немец даваў нам, дзечкам, піць какаву, другі, невысокага росту, поўны, біў мяне і зваў «юда», бо ў дзяцінстве я быў з чорнымі валасамі, — піша наш чытач. — На трэція суткі ішоў асоб на станцыю Варпаева, і нямецкія салдаты нас на яго пасадзілі. Як толькі мы прыхеалі ў Варпаева, адрозу ўцяклі. Мама, брат і я засталіся жывымі. А тыя, хто не пайшоў у лес хавацца — невядома: іх павезлі на работы ў Германію. Мы перазімавалі ў сявакоў. У 1944 годзе, як адтаяла зямля, выкапалі зямлянку. Елі шнітку, крапіву. Пражылі ў зямлянцы аж да 1949 года, пакуль не пабудавалі дом. Бо спачатку будавалі хлех для жывёлы, луню — для сена і збожжа... Пасля перамогі ў нашу вёску вярталіся хто на адной назе, хто — з адной рукой. І гэтыя людзі будавалі хаты, аралі зямлю, працавалі на ёй...»

Ад аўтара. Напрыканцы ліста чытач папрасіў падказаць адрас нямецкага недзяржаўнага фонду, які здолее падтрымаць былых жыхароў былога Асвейскага раёна. Аб гэтым расказвалася яшчэ ў адным артыкуле («Гістарычныя дакументы трэба ачысціць крытычна». 2.11.2012 г.).

Мы звязаліся з верхнядзвінскім краязнаўцам Антонам Францавічам Бубалам, які адказаў, што і сёння няма нейкіх дзяржаўных або міждзяржаўных рашэнняў і дамоў аб выплатах жыхарам былых «вогненны» вёсак.

У выніку намаганняў грамадскай арганізацыі невялікія выплаты былі прадугледжаныя для былых жыхароў Асвейскага раёна, якія жылі ў сваіх вёсках да моманту іх спалення і цяпер пражываюць у Верхнядзвінскім раёне, — канстатаваў Антон Бубала. — На сённяшні дзень такіх кампенсацый атрымалі толькі асобы 1931 года нараджэння і старэйшыя.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

■ Прапанова з канверта

З ПЕСНЯЙ — У НАРОД...

Шмат чутак цяпер пра нашу родную газету. Побач з яе прыгожай назвай «Звязда» гучыць то замежныя слова «хольднг», то наша словазлучэнне «выдавецкі дом». Але ж мне асабіста вельмі хочацца верыць, што газета захавае сваю твар, што яна па-ранейшаму будзе беларускамоўнай, бо, жывучы ў вялікіх гарадах, мы амаль не чуюм першай дзяржаўнай, амаль не бачым яе прысутнасці.

Зікаваасцю гляджу цяпер па тэлебачанні «Песні маёй краіны». Супярэчлівыя пацукі: шмат што засмучае (найперш тое, што вядучы са сцэны стараюцца размаўляць па-беларуску, а вось у гутарках са сваімі героямі пераходзяць на рускую), шмат што радуе. Гэта — калі канкрэтна — многія выканаўцы і песні.

Вось да іх, да песень, як мне падаецца, можа прычыніцца і рэдакцыя «Звязды». Што я маю на ўвазе? На старонках газеты доўгі час друкаваліся цудоўныя песні, з якіх можна было б класіфіці цэлаю кніжкай! Ну чаму сапраўды на рускай мове яны — са словамі песень, з нотамі — у продажы ёсць, а на беларускай не? Нам што, няма чаго там змясціць? Альбо мы не любім спяваць? Ці не маем у тым патрэбы?

Як мне падаецца, акрамя наадварот. Беларускі спеўнік быў бы вельмі дарэчы і шматлікім калектывам мастацкай самадзейнасці, і ўсім настаўнікам, якія вучаць дзяцей спевам, і выканаўцам — у тым ліку і прафесійным, патрэбны ўсім, бо мы павінны бачыць, што маем, павінны цаніць.

І можа, тады нашы песні будзь часцей гучаць па радыё і тэлебачанні? Можна тады ў паэту і кампазітараў з'явіцца стымул больш працаваць, ствараць нешта новае? А самае важнае, можа, тады нашы песні больш шырокім фронтам пойдучы ў народ. Людзі заспяваюць іх на бясёдах, у дамах адпачынку. Асобныя, магчыма, набудуць папулярнасць, як тыя ж «Бываюць здаровыя...», «А я лягу прылягу» альбо «Завіруха»...

Абавязкова павінны быць у спеўніку і беларускія народныя песні, якія так любілі нашы бабулі.

Зрэшты, ці трэба мне, аматарцы, штоосьці раць? У нас жа ёсць сапраўдныя прафесіяналы — лоды, улюбёныя ў нашу мову, у нашу песню. Хай вомзлучаць, хай пачнуць. А ўжо за тымі, хто набудзе сабе туюць васьць кніжку-спеўнік, мне здаецца, справа не стане.

Алена САНЬКО, г. Гродна

■ Пасля пісьма

КАБ ЗАГУЧАЛА...

Пад такім загаловам у нумары за 22 лістапада быў змешчаны ліст Уладзіміра Голубева з Мінска, прасякнуты клопатам аб захаванні роднай мовы, аб ушанаванні памяці людзей, якія вельмі шмат зрабілі для развіцця нашай літаратуры, нашай духоўнасці. «У доме № 36, што стаіць на рагу сталічных вуліц Зяньгальскага, у 50-60 гады мінулага стагоддзя жылі Пятро Глебка, Янка Брыль, Янка Скрыган, Іван Шамякін, Іван Мележ, Васіль Вітка, Іван Навумніка, Максім Лужанін, Уладзімір Караткевіч... Названыя не ўсе прозвішчы, — пісаў пастаянны падпісчык «Звязды», — а варта было б назваць і ўсталяваць на доме, можа, нават агульную памятную дошку...».

Як паведамліла ў адказ на гэтую прапанову начальнік упраўлення культуры Мінгарвыканкама Віталіна Рудзікава: «...Увекавечанню памяці зна-

камітых беларускіх асветнікаў у г. Мін

ЖЫРАНДОЛЯ

Выпуск № 40 (169)

■ Імпрэза

САЛІСТ ВЯЛІКАГА ТЭАТРА РАСІІ СПЯЕ ПА-БЕЛАРУСКУ

Сёлета на III Мінскім міжнародным Калядным форуме надзвычай шмат гасцей

ГАЛАСЫ 3 ЧАТЫРОХ

Раман Муравіцкі, заслужаны артыст Расіі, будзе спяваць на адкрыцці форуму 16 снежня. У гэты вечар на сцэне Вялікага тэатра Беларусі будзе даваць оперу «Свая легенда» сучаснага айчынага кампазітара Дамітрыя Смольскага паводле лібрэта Уладзіміра Караткевіча. Лагічна: оперны форум у Беларусі адкрываецца ўсё-такі нацыянальнай прамерай. І каб паўдзельнічаць у беларускім форуме, вядучы саліст Вялікага тэатра Расіі адмыслова вывучыў партыю галоўнага героя — Рамана. На гэтае выступленне яго запрасіў рэжысёр спектакля Міхал Панджвідз, які знаёмы з Раманам Муравіцкім. Артыст знайшоў прапанову цікавай і пагадзіўся спяваць у нашым тэатры — гэта для яго прэстыж.

Між іншым, не толькі ён будзе спяваць на беларускім сцэне ў гэтыя дні. Цяпер сузор'е артыстаў Вялікага тэатра Расіі выступаць у нашым тэатры. Сам конкурс «Competition dell'opera» быў заснаваны ў 1996 годзе ў Германіі. З 2001 года ён праходзіць у Дрэздэне. Але летас упершыню фінал конкурсу правялі ў Маскве на сцэне Вялікага тэатра Расіі. Менавіта тады прадставілі беларускага тэатра ўдалося дамовіцца з арганізатарамі пра тое, каб фінал 2012 года прайшоў у Мінску. Адзіная і, напэўна, унікальная магчымасць паслухаць маладых выканаўцаў італьянскай оперы. Справа ў тым, што гэты конкурс — адзіны, на якім выканаўцаці толькі італьянскія (і на італьянскай мове) рэпертуар ад старадаўняй музыкі да сучаснай. Кожны канкурсант павінен для конкурсу падрыхтаваць 6 італьянскіх арый з розных опер.

Узначаліць журы прафесар Ханс-Ёахім Фрай, які ўласным намаганямі спраўе павелічылі прэстыжы і папярэдняе колькасць удзельнікаў з самых розных і балета. Каб паказаць яго, да нас прыедуць больш за 130 чалавек — гэта як салісты, так і хор, аркестр разам з нямецкім дырыжорам Эрыхам Вехцерам. Што называецца, ад душы. Але ж Вагнер пісаў маштабныя оперы, якія

патрабуюць маштабнага ўвасаблення. Той жа «Зігфрыд» — частка опернага цыкла «Ярсцэнка нібелунгаў». Дзе і калі жыць гэта ўдасца паглядзець?

— Оперны форум і з'явіўся таму, што была ідэя прыцягнуць вядучых выканаўцаў Еўропы, Азіі, Амерыкі. Мы хацелі пасябраваць з выдатнымі тэатрамі, — гаворыць Вячаслаў ВОЛІЧ, дырыжор, музычны кіраўнік форуму.

Але самае цікавае і інтрыгучае, што нас чакае, — гэта конкурс выканаўцаў італьянскай оперы «Competition dell'opera». Тут там, што называецца, вельмі пашасціла.

— Давер правесці конкурс — гэта сведчанне павагі, якую зававаў наш тэатр, — адзначае генеральны дырэктар Нацыянальнага акадэмічнага Вялікага тэатра оперы і балета Беларусі Уладзімір ГРЫДЗЮШКА. — Падчас конкурсу ў нас будзе ў журы прадстаўнікі оперных тэатраў і нават кірэктары з розных краін. Многія прыязджаюць ужо з кантрактамі для пераможцаў міжнароднага конкурсу вэкалістаў.

Сам конкурс «Competition dell'opera» быў заснаваны ў 1996 годзе ў Германіі. З 2001 года ён праходзіць у Дрэздэне. Але летас упершыню фінал конкурсу правялі ў Маскве на сцэне Вялікага тэатра Расіі. Менавіта тады прадставілі беларускага тэатра ўдалося дамовіцца з арганізатарамі пра тое, каб фінал 2012 года прайшоў у Мінску. Адзіная і, напэўна, унікальная магчымасць паслухаць маладых выканаўцаў італьянскай оперы. Справа ў тым, што гэты конкурс — адзіны, на якім выканаўцаці толькі італьянскія (і на італьянскай мове) рэпертуар ад старадаўняй музыкі да сучаснай. Кожны канкурсант павінен для конкурсу падрыхтаваць 6 італьянскіх арый з розных опер.

Узначаліць журы прафесар Ханс-Ёахім Фрай, які ўласным намаганямі спраўе павелічылі прэстыжы і папярэдняе колькасць удзельнікаў з самых розных і балета. Каб паказаць яго, да нас прыедуць больш за 130 чалавек — гэта як салісты, так і хор, аркестр разам з нямецкім дырыжорам Эрыхам Вехцерам. Што называецца, ад душы. Але ж Вагнер пісаў маштабныя оперы, якія

будуць прадстаўнікі нашай краіны і ў журы — народны артыст Беларусі Сяргей Франкоўскі і заслужаная артыстка Беларусі Ніна Шурабіна.

Першы конкурсны тур пройдзе ўжо ў панядзелак, 17 снежня, у камернай зале імя Ларысы Александровскай Нацыянальнага акадэмічнага Вялікага тэатра оперы і балета Беларусі. Фінал — 22 снежня на вялікай сцэне тэатра ў суправаджэнні сімфанічнага аркестра беларускага опернага тэатра, дырыжыраваць якой будзе Даніэль Мантанэ з Іспаніі. Але ў гледзючы ёсць двойчы магчымасць паслухаць лепшых выканаўцаў: літаральна на наступны дзень пераможцы выступляць у гала-канцэрце «Зорак» сусветнай оперы, які закрыве Калядны форум. Дырыжорамі гэтага канцэрту будуць Даніэль Мантанэ і наш Андрэй Галаная.

— Тое, што да нас прыязджаюць вядучыя артысты з тэатраў свету, — сведчанне прэстыжу і папулярнасці, які набыў Калядны форум, — падкрэсліў Уладзімір Грыдзюшка. Таксама дырэктар тэатра паведміць, што бюджэтыныя сродкі на арганізацыю форуму не прыцягваюць.

Так, частку грошаў тэатр атрымае ад продажу квіткаў на спектаклі і канцэрты форуму. Сярэдні кошт білетаў на спектаклі складае 275 тысяч рублёў (але ёсць квітки і больш танныя, а ёсць месцы, кошт квіткаў за якія дасягае і мільёну рублёў). Сярэдні кошт квіткаў на гала-канцэрт — 365 тысяч рублёў. Акрамя таго, што тэатр частку выдаткаў на арганізацыю пакрывае сам, ён мае яшчэ і партнёраў — Беларусбанк і «Банк БелВЭБ». Сярод заснавальнікаў і Міністэрства культуры Беларусі, і Мінскі гарадскі выканаўчы камітэт.

Падчас III Мінскага міжнароднага Каляднага опернага форуму да нас прыедуць каля 200 гасцей, сярод якіх не толькі артысты, але і кіраўнікі оперных труп, музычныя крытыкі. Дарэчы, цікава, якія азіяцкія беларускую оперу «Свая легенда»? Абмеркаванне спектакля адбудзецца ў рамках форуму.

Ларыса ЦІМОШЫК

...Куды ІДЗЁМ МЫ З ПЯТАЧКОМ?..

Віні і іншыя цацкі спяваюць у оперы для дзяцей

Узгадаць дзяцінства. Узгадаць свае любімыя мультыкі з песенькамі з іх давялося падчас прагляду опернага спектакля для дзяцей «Віні-Пух і ўсе-ўсе-ўсе...». Не таму ўзгадаць, што яны там былі, наадварот, опера Вольгі Пятрова — абсалютна самастойны твор паводле казкі А. Мілна. І ён падобны на той стары савецкі мультык, і ніводнай мелодыі адтуль вы не пачуеце. Але калі глядзеш яго, то ўсё роўна ўзгадаць будзеце — пры ўмове, што вы з пакалення дзяцей, якія пасябралі з тым Віні, якога палюбілі, убачышы на тэлеэкране...

Іншая справа — сённяшнія дзеці. У іх шанцаў пабачыць таго Віні значна менш: мультыкі па тэлебачанні не надта круціць. Вось менавіта ў той час, калі іх перасталі круціць (у перабудованыя часы) з'явілася опера Вольгі Пятрова. Дзецям жа ўсё роўна, які час: ім расці і вучыцца трэба. А добрыя бацькі знойдуць, дзе і як выхоўваць дзяцей. Дык хоць бы ў оперным тэатры, дзе добрыя казкі могуць ажываць! А ў сувязі з тым, што многія дзеці могуць знаёміцца воль з гэтым Віні ўпершыню, то ён зусім не падобны на таго, але можа быць пасвойму прыцягальны.

Відаць, гэтым кіравалася пастаноўшчык Вольга Бураўлёва, калі вырашыла стварыць на сцэне беларускага опернага тэатра спектакль для дзяцей. Казачны зялёна-бэзавы свет, у якім жывуць героі (мастак Аляксандр Касцючэнка). Віні з оперы — гэта, хутчэй, дзіцячая цацка, у якой могуць

Ларыса ЦІМОШЫК

НАЙЛЕПШЫЯ ФІЛЬМЫ ПРА СУТНАСЦЬ НАШАГА ХАРАКТАРУ

ПЫТАНКУ, прысвечаную беларускаму кіно, з нагоды Дня беларускага кіно, што адзначаюць 17 снежня, першачасткова я хацела зрабіць у строгай традыцыйнай форме. Але потым аказалася, што гэта не так проста. Папершае, кіношнікі — людзі надзвычайна мабільныя. Увесь час у раз'езджах, на здымках, у пошукх пакаццяў і натурплэчовак. І злавіць іх — няпростая задача. У аднаго два словы «ўрвеш», іншы — на цэлую кнігу расказа, вось ужо атрымаецца стылістычная неадпаведнасць. Па-другое, самі адказы мне таксама часам хочацца пракаментаваць або нават расказаць нешта пра чалавека, які на пытанне адказае. Або паведаміць цікавую акалічнасць, якая суправаджае нашых кантактаванне. У выніку, проста апытанка ў мяне не выйшла. Можна, яно і да лепшага. Кіно само па сабе — мастацтва вельмі спантаннае. Акурат той від творчай дзейнасці, дзе ад выпадковасці да геніяльнасці — адзін крок. Ніколі не забуду, як у нейкім інтэрв'ю расійскі рэжысёр Сяргей Салаўёў расказаў пра стварэнне кульгавага фільма эпохі «перабудовы» «АССА». Маўляў, усё сям'я сцёбныя і дасціпныя «фішкі» фільма былі вынайздзены ў працэсе здымак, абсалютна спонтанна, пры непасрэдным удзеле найталенавіцейшых актэраў. І так адбываецца вельмі часта.

Сама фармулёўка «найлепшыя стужкі пра сутнасць беларускага характару» падарася мне досыць трапнай для сённяшняй сітуацыі. Кіно — якраз самае галоўнае з мастацтваў (добра, пагодзімся!), яно можа аператыўна і масава ўздзейнічаць, прымусяць задумацца. А пра свой нацыянальны характар мы, беларусы, здаецца не ўсё яшчэ да канца зразумелі. Хто мы такія? Куды мы ідзём? Ну, і іншая не менш сур'ёзная экзістэнцыяльшчына...

Асабліва актуальнай стала размова пра нацыянальнае ў кіно пасля стужкі Сяргея Лазніцы «У тумане». Рэжысёр зноў павярнуў кінакамеру тварам да выключна тонкай быкаўскай прозы памежных сітуацый. І ўсе характары, якія мы бачым у фільме, гэта ўсё быкаўскія, беларускія характары. Яны ёсць у нашым грамадстве і сёння. А ўчынак Сушчэні, напрыклад, гэта ўчынак менавіта беларускага чалавека. У прадстаўнікоў іншых народаў яго паводзіны выклікаюць нават здзіўленне. Напрыклад, мексіканскі рэжысёр Карлас Рэйгас, чые фільмы неаднойчы ўдзельнічалі ў конкурсных праграмах кінафестывалю «Лістапад», пра «У тумане» выказаўся так: «Гэты фільм для мяне надта літаратурны. Магчыма, ідэя ў тым, што чалавек павінен прымаць свой лёс так псіхуна, замест таго, каб паспрабаваць пераканаць іншых, патлумачыць, што адбылося, звязана менавіта з літаратурнасцю, а магчыма, гэта асабліва рускай душы, я не ведаю. Але сябе так не паводзіць бы. Ніводны мексіканец не паводзіць бы сябе такім чынам».

У супрацьвагу адрозно здаваўся сабевацка стужка «Узыходжанне» Ларысы

Цімошык. У прафесара, гісторыка і мастацтвазнаўца Адама МАЛЬДЗІСА свае погляды на нацыянальны характар у кіно. Можна быць, нават больш пранікнёнай, чым у каго іншага. Бо гэта чалавек, які ведае пра нашу гісторыю і постаць столькіх, колькі не ведаюць усё мы разам узятыя. Да таго ж ён збраваў з адным з лепшых беларускіх сцэнарыстаў — пісьменнікам Уладзімірам Караткевічам, які таксама цудоўна разумее, што такое беларускі характар. Адсюль, відаць, і выбар Адама Воспінавіча:

1. «Жыццё і ўзнясненне Юрася Братчыка» (1967), рэж. Уладзімір Бычкоў. Пры ўсіх плюсах і мінусах гэтай стужкі паводле рамана Караткевіча «Хрыстос прылімаўся ў Гародні», там створаны вельмі глыбокі, сімвалічны вобраз народнага заступніка, героя. Мне здаецца, лепшай гістарычнай постаці, чым Юрась Братчык, мы не можам знайсці ў нашым кіно.

2. Сюдзі ж можна аднесці і стужкі паводле Караткевіча «Дзікае палванне караля Стаха» (1979), рэж. Валеры Рубінчык, і «Чорны замак Альшанскі» (1983), рэж. Міхал Пташук. Тут таксама ёсць беларускія характары. Але яны чужыя слабеішыя, менш выразныя.

3. «Людзі на балоце» (1981), рэж. Віктар Тураў. Тут вельмі праяўляюцца народныя характары. Асобныя рысы гэтых характараў актуальныя для беларусаў і сёння: працавітасць, шчырасць, няўзруненасць у сабе...

4. «Я Франціск Скарына» (1969), рэж. Барыс Сцяпанюк. Ёсць такая стужка з Алегам Янкоўскім. Яе таксама можна вылучыць сярод лепшых. Гэта першаадкрывец Скарыны на экране. Цяпер, вядома, мы яго разумеем глыбей. Але для таго часу, калі фільм выйшаў, безумоўна, гэта было адкрыццё нашага асветніка для шырокага гледача. Франціск Скарына — як носьбіт беларускага нацыянальнага характара.

Кінадраматург Ізольда КАВЕЛАШВІЛІ шмат гадоў працавала рэдактарам на кінастудыі «Беларусьфільм». Яна шчыравала на такіх фільмах, як «Бацькі і дзеці» (1983), рэж. Вячаслава Нікіфарова; на ўсіх трох фільмах «Дзяржаўныя граніцы» (1980), (1982), рэж. Барыса Сцяпанюка; на фільме «Анастасія Слупская» (2003), рэж. Юрыя Ялхова. У нейкім сэнсе дзякуючы ёй адбыліся фільмы Леаніда Нячаева «Прыгоды Бураціны» і «Чырвоны Каптурок». Сёння Ізольда Дзімітрыева — сябар праўлення Саюза кінамастаўраў Беларусі, які сёлетна, дарэчы, адзначае 50 гадоў дзейнасці.

1. «Лясная бэль» (1926), рэж. Юрый Тарч. У гэтай стужцы перададзена сутнасць беларускага характара. Сама стылістыка фільма троху замаруджаная, лірычная. Гэтыя станы ўласцівыя Беларусі.

2. «Двойчы народжаны» (1933), рэж. Эдуард Аршанскі. Галоўны героі Трыгоры Лопух (Алесь У. Крыловіч) — чалавек нямарны, разважлівы, стацьі. Ён

■ Няхай гучыць музыка

Снежань — месяц святочны. Снежань — месяц музычны. Адно з другім стасуецца наўпрост: сёлета 80 гадоў з моманту заснавання адзначае Беларуска дзяржаўная акадэмія музыкі.

Юбілейныя канцэрты, выступленні, сустрачкі адбываюцца з 7 па 14 снежня. Прычым кожны факультэт (а іх зараз пяць) мае магчымасць паказаць, на што здольны, і прадставіць таленты, якія яны гадуюць сёння. А колькі іх ужо дораць сваё майстэрства жыхарам нашай краіны і не толькі! Калі пачаць разглядаць, дзе сёння працуюць выпускнікі Беларускай акадэміі музыкі, то можна вывучыць геаграфію.

Дарэчы, падлігае вывучэнню і нават асэнсаванню і сама дзейнасць Акадэміі за ўсе гады існавання. Нездарма адным з галоўных мерапрыемстваў да юбілея стала міжнародная навукова-практычная канферэнцыя «Беларуская кансерваторыя: учора, сёння, заўтра». Менавіта з кансерваторыі ўсё і пачыналася, калі ў 1932 годзе была заснавана Беларуска дзяржаўная кансерваторыя імя Луначарскага. З 2000 года Беларуска дзяржаўная акадэмія музыкі з'яўляецца вядучай навучальнай установай нацыянальнай сістэмы адукацыі ў галіне музычнага мастацтва.

І хоць нельга сказаць, што музычнае мастацтва Беларусі пачалося з гэтага моманту, але нацыянальная кампазітарская школа сфарміравалася дзякуючы кансерваторыі і тым людзям, якія першымі пачалі ў ёй працаваць, таму што яны

ведалі, які ўплыў на развіццё асобы творцы мае настаўнік: Васіль Залатары сам быў вучнем вядомага рускага кампазітара Мікалая Рымскага-Корсакава. За Залатароваў паўстаў іншы творцаў, чья музыка напоўніла ўсё XX стагоддзе: Анатоль Багатыроў, Пётр Падкавыраў, Міхал Крошнер, Мікалай Аладуў, Уладзімір Алоўнікаў, Яўген Глебаў. Сёння працуюць на гонар Беларускай музыкі Дзімтрый Смольскі, Андрэй Мдзівіані, Галіна

Гарэлава, Вячаслаў Кузнэцоў і іншыя, бо гэтыя імёнаў шмат. Як шмат выдатных выканаўцаў былі падрыхтаваны ў сценах Акадэміі музыкі, яны ўспялі нашу краіну ў розных міжнародных конкурсах. Але ж і ў Акадэміі ёсць сваё творчае жыццё: студэнты ўдзельнічаюць у мастацкіх калектывах, якія таксама атрымалі і прызнаны і славу. Напрыклад, гэта сімфанічны аркестр «Маладая Беларусь», аркестр духавых інструментаў «Фанфары Бела-

русі», аркестры народных інструментаў, камерны аркестр, акадэмічны канцэртны хор, а таксама ансамблі духавых інструментаў «Інтрада» і «Сірынкс», назвы якіх на слыху. На базе Акадэміі музыкі праводзіцца міжнародныя конкурсы: піяністэ, выканаўцаў на народных інструментах імя Жыновіча, струнных смычковых інструментаў імя Ельскага. У Беларускай сёння едуць вучыцца музыцы студэнты з-за мяжы.

Таму канцэрты, прысвечаныя 80-гадзю Акадэміі музыкі, за ўвесь год было надзвычайна многа. А вянчана ўвесь юбілейны цыкл сустрэч з існуючымі і будучымі «зоркамі» Беларускай музыкі ўрачысты канцэрт у Белдзяржфілармоніі.

Ларыса ЦІМОШЫК

Кадр з фільма Віктара Аслока «Драўляны народ».

Шпэіцкі паводле «Сотнікава» Васіля Быкава. Наколькі магутна паказаны там беларускія характары! І якія яны — сапраўды — бываюць розныя. Беларусь, наогул, краіна крайнасцяў. І людзі ў нас то велічна-герайчна-самаахвярныя, то — як той быкаўскі Рыбак (сыграў Уладзімір Гасцюхін), які зрабіў пакуштва, але потым пакаўся. Добра ашчэ, што хоць пакаўся...

Дзень беларускага кіно — нагода задумацца пра гэтае самае кіно. 17 снежня 1924 года было створана Упраўленне па справах кінамастаўраў і фатаграфіі «Белдзяржкіно» — акурат з гэтай даты афіцыйна бярэ адлік айчыны кінематографу. Чым стала наша кіно за 88 гадоў існавання? Якія ёсць сапраўды вартыя

вымушаны паступова ўладкоўвацца ў калгаснае жыццё. І гэта дазволіла расставіць больш псіхалагічных акцэнтаў у характары Трыгорыя Лопуха. Няшпэны рытм экраннага апаведу сучуны ментальнасці героя.

2. «Чужая бацькаўшчына» (1982), рэж. Валеры Станоты — экранны партрэт стрыманага, мудрай гаспадыні і маці, за плячыма якой заглушаны боль каханя, утайманая роспач і доўгае самотнае жыццё. Гэта герайна так званага другога плана насамрэч увасабляе лёс Беларускай жанчыны ў сімвалічным вымярэнні Быцця.

3. «Знак бяды» (1986), рэж. Міхал Пташук. Паводле аднайменнай апавесці Васіля Быкава. Дуэт Багачка складаюць сьліны беларускія актэры Генадзь Гарбук (Пятрок) і вюбітная расійская актэрыца Ніна Русланова (Сцяпаніда). Вобраз, які стварае Гарбук, адпавядае нацыянальнаму характару: марудная акумуляцыя ды імкліва-кароткае выпраменьванне духоўнай моцы. А вось Сцяпаніда замест маўкліва-ўпартай і замкнёнай у сваім адчаі кабаты паўстала на экране класічнай «рускай бабай» — панярасаўскаку нястрыманай, баявой, сыгранай без юнаасць у аднастайнасці форце. Гэта, безумоўна, скасавала сэнсавы-метафарычны мадуляцый вобраз.

4. «Франка» (1990), рэж. Дзімтрый Зайцаў. Паводле апавесці Элізы Ажэшкі «Хам». Фільм выбудоўвае каліжо псіхалагічнага супрацьстаяння рыбака Паўла (Беларускі актэры Г. Шкуратаў) і яго выптанчанай жонкі Франкі (польская актэрыца Х. Дуноўска). Гэты дуэт таксама незарок высвятляе праблему сутыкненняў дзвюх ментальнасцяў — польскага свабодалюбства ды Беларуска талерантнасці. Дуноўска знітоўвае мяккі эратым з генетычным (неўсвядомленым) імкненнем да піеродлеглосці. Шкуратаў задае тыпалагічны маштаб Беларускага волата-адзіночкі, які скаваў свой боль і сваё каханне ланцугом маўчання ды заталіў гэты скарб у глыбіні ўласнага «душэпамага калодзежа».

5. «Драўляны народ» (2011), рэж. Віктар Аслок. Дакументальны фільм, дзе праз асобу народнага майстра Мікалая Тарасюка («Бройгеля Пружанскага») перададзены характар беларуса які чалавека саматужнага. Паўсядзённасць гэтага адзінокага старога набывае нейкі абсалютны сэнс: стварэнне драўляных расфарбаваных мініячур пра «жыццё мужыччэ», а разам з тым — вызваленне ўласнай душы з цыскоў татальнай самаабароны.

Яшчэ цікава, як беларуса бачыць замежнікі звонку. Таму раю паглядзець расійскі фільм «Вар'яцкая дапамога» (2009) Барыса Хлебнікова.

Калі прааналізаваць гэтыя адказы, то становіцца зразумелым, што нашае кіно вельмі літаратурацэнтрычнае. Прынамсі, у тым, што тычыцца нацыянальных пытанняў. Беларуска кінематограф — даволі маладое мастацтва, якое не паспела яшчэ так глыбока асэнсаваць Беларусь і ўсё-ўсё-ўсё. Літаратура яму ў гэтым — надзейнае апірошча. Праўда, магчыма, прыспе час Беларускаму кіно выходзіць і на іншы ўзровень.

Вольга ЧАЙКОўСКАЯ

VIVA АКАДЭМІЯ!

Гарэлава, Вячаслаў Кузнэцоў і іншыя, бо гэтыя імёнаў шмат. Як шмат выдатных выканаўцаў былі падрыхтаваны ў сценах Акадэміі музыкі, яны ўспялі нашу краіну ў розных міжнародных конкурсах. Але ж і ў Акадэміі ёсць сваё творчае жыццё: студэнты ўдзельнічаюць у мастацкіх калектывах, якія таксама атрымалі і прызнаны і славу. Напрыклад, гэта сімфанічны аркестр «Маладая Беларусь», аркестр духавых інструментаў «Фанфары Бела-

русі», аркестры народных інструментаў, камерны аркестр, акадэмічны канцэртны хор, а таксама ансамблі духавых інструментаў «Інтрада» і «Сірынкс», назвы якіх на слыху. На базе Акадэміі музыкі праводзіцца міжнародныя конкурсы: піяністэ, выканаўцаў на народных інструментах імя Жыновіча, струнных смычковых інструментаў імя Ельскага. У Беларускай сёння едуць вучыцца музыцы студэнты з-за мяжы.

Таму канцэрты, прысвечаныя 80-гадзю Акадэміі музыкі, за ўвесь год было надзвычайна многа. А вянчана ўвесь юбілейны цыкл сустрэч з існуючымі і будучымі «зоркамі» Беларускай музыкі ўрачысты канцэрт у Белдзяржфілармоніі.

Ларыса ЦІМОШЫК

З юбілеем калектыву акадэміі павіншаваў Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка, паведамілі ў прэс-службе беларускага лідара. Кіраўнік дзяржавы адзначыў, што за гады свайго існавання акадэмія ўнесла важкі ўклад у фарміраванне нацыянальнай кампазітарскай, выканаўчай і музыказнаўчай школ, выхавала шэраг палкаленнаў выдатных майстроў, заваявала павагу і прызнанне ў грамадстве. Прэзідэнт жадае калектыву акадэміі здарова, невьчэрпнага натхнення, поспехаў у вучобе, творчасці і рабоце, шчасця і дабрабыту.

■ На слыху

КУЛЬТУРНАЯ КАРЦІНА МАГІЛЁВА

Абласны цэнтр, які аб'яўлены ў 2013 годзе культурнай стаціцай СНД, рыхтуецца прымаць гасцей і прыводзіць у парадкаў станова культуры.

Ва ўпраўленні культуры Магілёўскага аблвыканкама паведамлілі пра вялікія планы па культурным супрацоўніцтве з краінамі Садружнасці. Культурныя дзеянні і артысты з СНД будуць прымаць удзел ва ўсіх значных фестывалях, форумах і святах Магілёўшчыны.

Конкурс маладых выканаўцаў з краін СНД чакаецца на вядомым міжнародным музычным фестывалі «Залаты шлягер». Удзельніцаў з краін Садружнасці запрашаюць на фестываль духоўнай музыкі «Магутны Божа». Чакаецца, што спектаклі з СНД будуць шырока прадстаўлены на моладзевым тэатральным форуме «Март-контакт». Будуць рады вітаць гасцей на летнім свяце ў Шклоўскім раёне «Александрія збірае сяброў».

Культура і мастацтва у нас на высокім узроўні, — пракаментавалі начальнік упраўлення культуры Магілёўскага аблвыканкама Анатоль Сінкавец. — Аднак трэба шчыра паляпшаць матэрыяльную базу ўстаноў культуры, каб падтрымліваць іх выгляд і змест. Паводле даручэння кіраўніцтва вобласці, у наступным годзе будзе зроблены рамонт абласнога Палаца культуры, дзе праходзіць асноўны культурны мерапрыемства Магілёва. Увосень наступнага года там будуць канцэрты «Залатога шлягера».

Магілёўцы паедуць дэманстраваць сваё культурнае майстэрства ў замежжы. Цяпер ідуць перамавы з Баку аб абмене канцэртамі. Кірэўнік, Львоўскага вобласці, Смаленскага вобласці, Санкт-Пецярбурга і іншыя — такая шырокая геаграфія ўжо сталых культурных сувязяў і абменаў.

Культура павінна выяўляцца ва ўсім: у гандлі, транспарце, у парадку на вуліцах, — дадаў Анатоль Сінкавец. — Таму кожны магілёвец можа зрабіць свой уклад, каб наш горад стаў сапраўднай культурнай стаціцай.

Ілона ІВАНОВА.

ПЕРАМОГА — У ВІКТОРЫІ

Вучаніца 11-га класа Ліцэя БДУ Вікторыя Мігуля перамагла на міжнароднай алімпіядзе па рускай мове і культуры, якая праводзілася сярод школьнікаў з краін СНД і Балтыі, у намінацыі «Гісторыя мовы як гісторыя культуры народа».

У алімпіядзе, якая прайшла ў Санкт-Пецярбургу, узялі ўдзел 63 школьнікі з 12 краін: Беларусі, Азербайджана, Грузіі, Казахстана, Кыргызстана, Латвіі, Літвы, Малдовы, Таджыкістана, Узбекістана, Украіны і Эстоніі. Ва ўдзельніках была магчымасць правесці сябе ў пачатку намінацыі. У беларускай зборнай уваходзілі 8 чалавек. Акрамя адзінаццацікласніцы Ліцэя БДУ дыпломы ў Санкт-Пецярбургу заваявалі яшчэ дзве прадставіцкі нашай краіны: у намінацыі «Мова ў літаратурнай перамоце вучаніца гімназіі №1 імя Ф.Скарыны г. Мінска Святлана Алеўнічкая, а дыплом III ступені ў гэтай намінацыі заваявала вучаніца Нясвіжскай гімназіі Ірына Жарко. Абсалютным жа пераможцам алімпіяды стала Валерыя Маісева з Украіны.

Акрамя конкурсных выпрабаванняў, удзельніцаў алімпіяды чакала і вялікая культурная праграма. Школьнікі наведалі горад Пушкіна, Александрыйскі палац, Музей-Ліцэй, Этнографічны музей і Эрмітаж, прынялі ўдзел у агляднай экскурсіі па Санкт-Пецярбургу, паглядзелі спектакль «Жаніцьба» па М. Гоголю ў Александрыйскім тэатры.

Надзея НІКАЛАЕВА.

УДЗЕЛЬНІКІ НАЦЫЯНАЛЬНАЙ МУЗЫЧНАЙ ПРЭМІІ ВЫСТУПАЛІ ПАД ФАНАГРАМУ І НЕ ВЕДАЛІ АДНО АДНАГО Ў ТВАР

Днямі ў Мінску адбылася штогадовая Нацыянальная музычная прэмія. Пераможцы ў двух дзясятках намінацый атрымалі памятныя дыпломы, бронзавыя статуэткі-зоркі, гарачыя сімпацы публікі і прыемныя грашовыя бонусы (ад 62 да 95 базавых велічынь — 6,2-9,5 мільёна беларускіх рублёў).

«Лепшы этна-фолк-калектыў» — гурт «Стары Ольса».

«Лепшы гастрольны тур» — у Аляксандра Саладухі.

Канцэрт гурта «БезБілета» і «Зорка», названы лепшым канцэртам года.

Арганізатары — закрытае акцыянернае таварыства «Сталічнае тэлебачанне» і Міністэрства культуры — да апошняга стараліся трымаць інтэрыгу. Што, зрэшты, не вельмі ўдавалася. Нават недасведчаным глядзчы хутка здагадаліся: хто выступае пасля абвясчэння чарговай намінацыі, таго і ўзнагародзяць.

А вось што сапраўды ўдалося, дык гэта зрабіць падзею яркай і відовішчай. Пафас традыцыйнай чырвонай дарожкі разбаўлялі танцавальныя інтэрлюдзі паміж намінацыямі: венецыянскія замалёўкі дабаўлялі мерапрыемству класічнага шарму, а эпітажны мужчынскі балет «Trend Deluxe» — правакацыйнасці.

Стараліся не выглядаць фонам для намінантаў і дзве пары вядучых цырымоніі, абраўшы чырвоныя і белыя ўборы. Ірына Ханунік-Рамбальская, якая нядаўна ператварылася з бландзінікі ў шатэнку, прызналася: «Яшчэ сама не вельмі прывыкла. Часам зранку не пазнаю сябе ў лютэрку. Затое ў кіно многае змянілася ў лепшы бок, з'явіліся цікавыя прапановы, бо мне надукучыла іграць гэтых абсалютных дурніц». А спявачка Ніна Багданава наглядна дэманстравала, што пасля нараджэння дзіцяці можна хутка вярнуцца ў выдатную форму. Дарчы, пакуль Ніна вярталася са сцэны, за кулісамі яе чакала сям'я — муж Яўген і маленькі сыноч Стэфан, які вылікаў пагадоўнае замілаванне ў артыстаў.

ДАРЭЧЫ

Статус «нацыянальнай» і падтрымку Мінкульту музычнага ўзнагарода набыла толькі летась. Да таго часу два гады запар яе праводзіў тэлеканал СТБ.

Сёлета конкурсных намінацый стала на 3 больш, чым летась. У спіс дабавіліся намінацыі «Лепшая песня для кіно і тэлебачання», «Лепшы рок-выканаўца (гурт)», «Лепшы джаз-выканаўца (гурт)», «Лепшы этна-фолк-выканаўца (гурт)», «Лепшы жаночы ваявал» і «Лепшы мужчынскі ваявал» сталі адным цэлым — «Лепшы поп-выканаўца». Затое знік «Грыз глядацкіх сімпатыі» — як патлумачылі арганізатары, каб пазбегнуць неаб'ектыўнасці і накруткі галасоў.

«Лепшым поп-выканаўцам», паводле рашэння прафесійнага журы, стаў Саша Нэма. Ведаючы, што спявак два гады таму атрымаў аналагічную ўзнагароду, мы жартам пацікавіліся.

— Якая ўзнагарода больш прыемная — са статуэткі ці без? — Кожная па-свойму дарагая. Прызнанне не бывае больш ці менш каштоўным, балазе, я разумею, што для ўсіх харошым не будзе — усё гэта даволі адносна і суб'ектыўна. Для мяне галоўнае — каб мае блізкія мною ганарыліся. Сёлета асабліва хацелася атрымаць прэмію, бо я прысвячаю яе сваім дзяткучам — дачушкам.

«Хто там настануць?» — удакладнялі сваю чаргу артысты кала раскладу выступленняў. Некаторыя шэптам удакладнялі ў арганізатараў, хто ўсе гэтыя

людзі, акрамя іх, у спісе. Напрыклад, высветлілася, што пераможцы ў намінацыі «Лепшы кліп года» гурт «Лермонт» не ведаюць, як выглядае кампазітар Алег Елісееў, а ўдзельніц тэлепраекта «Гарады, якія спяваюць», рагачоўскіх дзяткуч у вясельных сукенках, усе былі такі з прэтэндэнтам на «Адкрыццё года» Нывестай.

— Упершыню будзем выступаць пад фанаграму, — збынтэжана абмяркоўваў гурт «Стары Ольса» — пераможца ў намінацыі «Лепшы этна-фолк-выканаўца». Абураўся гэтым фактам і ўладальнік прызга за «Лепшы канцэрт года» Віталь Артыст, які гучна пакліў са сцэны: «Ну, мы ж такі — заўжды пад фанаграму спяваем...». Але дэля прыгожай «карцінкі» ў тэлезапісе даводзілася змірыцца з «плюсавым» гукам. Тым больш, многім хопала перажыванняў і без гэтага: дзяткучы кляпаціліся, каб не забытацца і не наступіць на доўгія шлейфы сукенка. Аляксандр Саладуха скрупулёзна удакладніў з вядучымі свае рэгаліі і дагэдняні, прыліпкіні атакавалі ўладальніцу спецыфіза «Спадзяванне года» Алену Ланскую просьбаю аўтографу і фота, а прадзюсар Уладзімір Кубышкін і яго былы падарачны спявак Герман, які атрымаў і ўзнагароды ў розных намінацыях, падкрэслена ігнаравалі адзін аднаго... І толькі выходзячы на сцэну, усе, нягледзячы на стомленасць, уключалі харызму і ўсмешкі на поўную моч.

З ВЫШЫНІ ЮБІЛЕЮ

Народны артыст Беларусі Аляксандр Ціхановіч атрымаў спецыяльны прыз «Юбілей года» — сёлета ён адсвяткаваў 60-годдзе.

— Ён ужо столькі гадоў на сцэне, што цалкам можа заснаваць іменную прэмію, — жартавалі каля яго.

— Аляксандр Рыгоравіч, калі б такая прэмія сапраўды была, каму б вы яе ўручылі?

— Мабыць, усім беларускім артыстам, хто гэтага заслугоўвае. А вартыя многія, — дыпламатычна ўхіліўся Ціхановіч. — Напрыклад, сёлета я сядзеў у камісіі на выпускных і ўступных экзаменах ва Універсітэце культуры, і для мяне было прыемным адкрыццём, калі ў нас таленавіты, галасісты, адметны малады людзей. Зразумёў, што на нашай беларускай эстрадзе расце змена — сучасная, модная, «прасунутая» і вельмі таленавітая.

Галоўную ўзнагароду Нацыянальнай музычнай прэміі — «Лепшая песня года» — атрымала Ларыса Грыбалёва. Спецыяльны прыз «За ўклад у

Лепшы поп-выканаўца — Саша Нэма.

развіццё сучаснай музыкі» журы прысудзіла заслужанаму артысту Беларусі Якаву Навуменку, які сёлета трагічна загінуў у Севастопалі: узнагароду атрымаў яго сын Ціхан. «Зорчак года» (лепшым юным выканаўцам) была названа Аляксандра Лакціянава.

Поўную версію цырымоніі тэлегледачы ўбачаць у эфіры СТБ 25 снежня.

ПЕРАМОЖЦЫ З ПАМЫЛКАМІ

Часта ў падрыхтоўчай мітусні адказных мерапрыемстваў здараюцца накладкі. Не абшлось без іх і на гэты раз: у дыпломы некалькіх пераможцаў закраліся памылкі. Так, спявак Герман (Дзмітрый Карпінчык) стаў Карпінчыкам, а «Лепшы музычны журналіст», наш калега з «Камсамольскага праўды ў Беларусі» Сяргей Андрэяў — Андрэянавым.

БЕЛАРУСКАМОЎНАЯ МЕНШАСЦЬ

Адзіна акалічнасць, якая нас вельмі засмуціла, — тое, што на Нацыянальнай музычнай прэміі амаль не гучала беларускамоўныя песні. Прызвах намінацый для іх было ўсяго дзве — «Лепшая беларускамоўная песня года» («Прыезджайце да нас у Беларусь» Анастасія Ярмаленкі) і «Лепшы этна-фолк-выканаўца» (гурт «Стары Ольса»). А з выступаючых, акрамя згаданых вышэй артыстаў, нечакана парадвала іхба «Лепшы рок-выканаўца года» гурт «Open Space» з кампазіцыі «Гэта жыццё». Як казаў герой вядомага мультфільма, «малавата будзе...»

Вікторыя ЦЕЦЬШУК. Фота Марыны БЕГУНКАВАЙ

«Місіс Нывеста».

■ Беларускае — лепшае!

ВЯЛІКІ ЮБІЛЕЙ ЗНАЧНАГА ПРАДПРЫЕМСТВА

Сёлета Гомельскі тлушчавы камбінат святкуе васьмідзесяцігоддзе. Шчыра віншuem!

Гісторыя найбуйнейшага ў рэспубліцы прадпрыемства алейнатушчавай галіны пачынаецца ў 1932 годзе, калі была вупушчана першая тона маргарыну. Як і большасць народжаных у першай п'яцігодцы СССР прадпрыемстваў, Гомельскі тлушчавы камбінат быў амаль цалкам разбураны ў гады Вялікай Айчыннай вайны. Потым цяжка аднаўляўся, перажыў «адлігу» і іншыя няпростыя гістарычныя часы. Сёння Гомельскі тлушчавы камбінат — гэта сучаснае і развітае прадпрыемства, якое беражліва захоўвае лепшыя традыцыі алейнатушчавай галіны. Прадпрыемства з'яўляецца безумоўным лідарам на рынку тлушчавых і гаспадарчага мыла, актыўна пашырвае асартымент нехарчовых тавараў, далёка вядомае сваімі харчовымі гандлёвымі маркамі. Прадукцыя Гомельскага тлушчавога камбіната вельмі папулярная як сярод канчатковых спажывачоў, так і сярод найбуйнейшых прадпрыемстваў нашай краіны, якія закупляюць яе ў якасці сыравіны для сваіх вырабаў. Давайце разам пагядзім, чаго ўдалося прадпрыемству дасягнуць, і ўважліва пройдземся па чатырох вытворчых цэхах.

Мылаварны цэх — БЕЗУМОЎНЫ ПОСПЕХ

Прадукцыя гэтага цэха займае больш за 50% рынку рэспублікі. Сучасны мылаварны цэх выдае тлушчавы, гаспадарчае мыла і мае ў сваім падпарадкаванні наступныя аддзяленні: падытоўчае, дэзадарыцкае, унастаў зваротнага водазабеспячэння, буртовае, механічнай апрацоўкі гаспадарчага мыла, ВСУ, механічнай апрацоўкі тлушчавога мыла, вадкага мыла.

Тлушчавы мыла ўяўляе сабой прадукт, у склад якога ўваходзяць натрыевыя солі, натуральныя харчовыя тлушчы і алей з дабаўленнем фарбавальнікаў, адрэальналінаў і аддушкаў, пластыфікатараў, антыаксідантаў і іншых кампанентаў, якія палепшаюць спажывацкія і касметычныя ўласцівасці мыла. Гомельскі тлушчавы камбінат прапануе доволі шырокі асартымент тлушчавога мыла гандлёвай маркі Greenelle, для якой быў распрацаваны новы дызайн упакоўкі, які адвядвае сучасны патрабаванні. Пад гэтай гандлёвай маркай таксама вырабляецца мыла для штодзённага выкарыстання з іонамі серабра «Аг». Серыя прадстаўлена трыма кірункамі: жаночае, мужчынскае і мыла для ўсёй сям'і. Іоны серабра аказваюць бактэрыцыдны эфект, змагаючыся са шкоднымі мікробамі, забяспечваюць працяглы беражлівы абарону, узмацняюць адчуванне чысціні і свежасці. Greenelle прадстаўляе серыю дзіцячага мыла «Дзіцячае», «Baby Cream» з дабаўленнем крэму і натуральных экстрактаў, «Вашы малышы», а таксама асабліва думкаю серыю мыла «Фруктовае». У рамках гандлёвай маркі Greenelle ў лістападзе гэтага года было запушчана ў вытворчасць новае мыла «SPA» з пілінг-эфектам у трох відах: «Аўсянка», «Кава» і «Міндаль».

Папулярнасцю карыстаюцца таксама вадкае тлушчавы мыла прадпрыемства. Акрамя таго, што гэта мыла змяшчае натуральныя раслінныя экстракты і вызначаецца прыемнымі вадарамі, прадпрыемства робіць прыемны сюрпрыз эканомным гаспадаркам: акрамя стандартнай фасуюкі, мыла прадаецца таксама ў пяцілітровых ПЭТ-бутэлках.

Гаспадарчае мыла ААТ «Гомельскі тлушчавы камбінат» уяўляе сабой прадукт, які складаецца з натуральных натрыевых соляў тлушчавых кіслот. Мыла валодае добрым мыльным дзеяннем дзякуючы ўдала падбаранаму саставу тлушчавых сыравіны і выпускаецца з 65% і 72% тлушчавых кіслот. Прадпрыемства таксама выпускае гаспадарчае мыла белага колеру з прыемным вадарам пад гандлёвай маркай «Блестар».

Яшчэ адна доволі папулярная серыя ад ААТ «Гомельскі тлушчавы камбінат» — мыла «Лазневае» («Банное»). Гэта мыла змяшчае натуральныя экстракты мяты, эўкаліпта, бярэзі і бярэзавых пушпшчы прызначана, галоўным чынам, для аматараў лазні.

Маргарынавы цэх — ПРАДУКЦЫЯ ДЛЯ ЁСІС

Гэта старэйшы цэх, з якога пачыналася прадпрыемства, і асноўнай функцыяй яго з'яўляецца выпуск маргарынавай прадукцыі, рафінацыі і дэзадарыцыі раслінных алей і тлушчаў.

Маргарынавая прадукцыя падзяляецца на маргарыны, спрэды, тлушчы кандытарскія, кулінарныя і хлебапякарныя з колькасцю тлушчу не менш за 99,7%. У састаў маргарыну ўваходзяць натуральныя высокакачэўныя і гідрыраваныя алей. Алей, які ўваходзіць у састаў маргарыну, змяшчае выключна важны для жыццядзейнасці вітамін F, што пацвярджае высокую біялагічную каштоўнасць прадукту. У якасці смакавых дабавак ўводзіцца малако, цукар, соль, натуральныя эмульгатары і араматызатары. Кожны від маргарыну, які выпускаецца камбінатам, мае свае асаблівасці. «Хатні» (тлушчасць 82%) дапамагае прыгатаваць кандытарскія вырабы любой складанасці, надае ідэальную вышынню і пластычнасць тэсту. «Сметанковы» (82%) выпускаецца з дабаўленнем сметанковага масла. Маргарын «Малочны» (82%) змяшчае ў саставе малако і сметанковае масла, што надае тэсту пышнасць і засцерагае яго ад ранняга чаршвення.

Маянэзны цэх — ШЧАСЦЕ ДЛЯ ЁСІС

Маянэзны цэх займаецца вытворчасцю маянэзнай і таматнай прадукцыі, а таксама вітарызацыяй і разлівам алею. Цэх складаецца з аддзяленняў падытоўчых, расфасоўкі прадукцыі, вітарызацыі і разліву алею. Маянэз атрымаваецца ў выніку змешвання розных кампанентаў і наступнай гамагенізацыі, пры якой часцінкі алей раствараюцца ў часцінках вады. У састаў прадукту стандартна ўваходзяць: яйка або лечныя жаўткі, алей, воцат, цукар, соль, лімонны сок, калій, натуральныя і штучныя спецыі і іншыя кампаненты. Пакеты «дой-пак» фасуюцца на лініі Bossar (Іспанія). Прадукцыя інасыць лініі, запушчаныя ў красавіку 2009 г.: «дой-пак» 500 г — 17 тон, 250 г — 10,6 тony. Аўтамат Ізраільскай вытворчасці, які працуе з 2005 года, вырабляе пакеты «дой-пак» 200 г — 1,6 тony за змену. З верасня 2009 года ў цэху была пачата вытворчасць 5 відаў кетчупу: «Далікатны» (Нежны), «Шашлычны», «Балгарскі», «Часочны», «Каймазскі» і 2 відаў аджыкі: «Вострая» і «Разкаякая». Сёння маянэз выпускаецца ў 6 відах упакоўкі: слоік «Твіст-оф», пластыкавае вядро, тры віды пэ-пакетаў (500, 250 і 1200 г) і пакет «дой-пак» (500, 250 г). Тлушчасць маянэзаў таксама разнастайная: ад 67% да 20%.

ААТ «Гомельскі тлушчавы камбінат» прапануе свае маянэзы пад наступнымі гандлёвымі маркамі: «Мая хатняя кухня», «Наша акцыя» і «Тодар».

Гідрагенізацыйны цэх — АПАГЕЙ АЛЕЙНЫХ ВЕХ

Гідрагенізацыйны цэх магутнасцю 60 тон саламасу за суткі быў збудаваны ў эксплуатацыю ў красавіку 1936 года. Цэхам асвоена тэхналогія перапрацоўкі сланечнікавага, рапсавога, бавоўнавага, соевага, пальмавага, і іншых раслінных алей і жывільных тлушчаў. Асноўным прадуктам гідрагенізацыйнай вытворчасці з'яўляецца вытворчасць саламасу харчовага і тэхнічнага прызначэння гідрыраваным алею і яго сумесю з топленымі жывільнымі тлушчамі пад іцкам вадароду пры высокай тэмпературы. Харчовыя саламасы пасля рафінацыі прызначаюцца для вытворчасці маргарыну, кулінарных, кандытарскіх, хлебапякарных тлушчаў і іншых прадуктаў. Тэхнічныя саламасы выкарыстоўваюцца для вытворчасці тлушчавога, гаспадарчага мыла, старыну і іншых прадуктаў. У 2011 годзе на ўчастку быў праведзены шэраг мерапрыемстваў па мадэрнізацыі і замене існуючага абсталявання, у некаторых аддзяленнях мадэрнізацыя будзе праведзена ў бліжэйшай будучыні.

Адной з выдатных навінак Гомельскага тлушчавога камбіната гэтага года можна таксама лічыць вытворчасць алейкава алею першага халоднага адціскання «Тодар», сыравіна для якога пастаўляецца на прадпрыемства з Іспаніі.

ЦІКАВЫЯ ФАКТЫ З ГІСТОРЫІ Гомельскага тлушчавога камбіната

- ✓ Падчас Вялікай Айчыннай вайны абсталяванне прадпрыемства разам з большасцю работнікаў было эвакуіравана ў Трыцц Чалынскай вобласці, на мяжы з Казахстанам.
- ✓ Да 1960 года мыла выраблялася ў пластах, якія вагілі па 100 кг, работнікі рэзалі і ставілі на мыле штампы ўручную.
- ✓ Большасць укаранёных тэхналогій і абсталявання ў 1960-1970-я гады вынайджэны самімі работнікамі Гомельскага тлушчавога камбіната. Так, Аляксей Яфрэмавіч Пляхану распрацаваў і рэалізаваў аўтаматычны разліў маянэзу ў слоікі, у мылаварным цэху распрацаваў і укараніў аўтамат для рэцэптурнага дазванення, два аўтаматы для пакавання мыла. Яго вынаходкі спрабавала купіць дэлегацыя японскіх інжынераў. Зразумела, у той час прадзю сакрэтаў вытворчасці прадстаўнікам капіталістычных краінаў на прадпрыемстве не разглядаўся.
- ✓ Ордэнам Дружбы народаў, якім ўзнагароджвалі толькі дзіплататаў і палітыкаў, была ўзнагароджана Ксёнія Івануна-на Гладкая, мылавар 6 разраду, — за навучанне мылавару і дапамогу ў станаўленні цэха па ўсім Савецкім Саюзе. Дарчы, да гэтага часу супрацоўнікі прадпрыемства ўдзельнічаюць у навуцанай спецыяльнасці ў іншых прадпрыемствах.

Аксана МІСЕЛЯ. Здымкі з архіва прадпрыемства.

ЗАПРАШАЕМ ДА СУПРАЦОЎНІЦТВА!

Рэспубліка Беларусь, 246021, г. Гомель, вул. Ільча, 4
E-mail: info@gjk.by, www.gjk.by
Аддзел продажу па РБ:
тэл.: (+375 232) 21-49-94, 21-40-55, 37-32-70, 36-31-18, 36-16-15
УНП 400078303

Гродненский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки» ИЗВЕЩАЕТ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНОГО АУКЦИОНА ПО ПРОДАЖЕ ИМУЩЕСТВА СПК «ХВИНЕВИЧИ»

Наименование	Характеристика
Наименование объекта краткая характеристика	ЛОТ 1 Комбайн зерноуборочный BIZONRECORDZ 058, 1999 года выпуска, регистрационный знак 4843 CB-4, заводской номер 8225, технический талон СА № 0011610. Дополнительное оборудование: жатка зерновая модель Z 058 (заводской номер 41133), тележка для транспортировки жатки 1999 года выпуска.
Местонахождение объекта	Гродненская область, Дятловский район, д. Хвиневичы
Начальная цена продажи	180 454 400 (сто восемьдесят миллионов четыреста пятьдесят четыре тысячи четыреста) белорусских рублей без учета НДС
Сумма задатка	18 045 440 (восемнадцать миллионов сорок пять тысяч четыреста сорок) белорусских рублей
Продавец	Сельскохозяйственный производственный кооператив «Хвиневичы», 231465, Дятловский район, д. Хвиневичы, тел./факс 8-01563-39-5-21
Организатор торгов	Гродненский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки», г. Гродно, ул. Врублевского, д. 3, каб. 209, тел.: 41 98 32, 41 98 34
Условия аукциона	Без условий
Условия оплаты	По договоренности сторон
Срок заключения договора купли-продажи	Не позднее 10 рабочих дней с момента подписания протокола аукционных торгов
Номер р/с для перечисления задатка	р/с 30125791700117 в Дирекции ОАО «Белинвестбанк» по Гродненской области, БИК 153001739, УНП 5000833225.

Аукцион состоится 21 декабря 2012 г. в 12.00 по адресу: г. Гродно, ул. Врублевского, 3, каб. 209.

К участию в аукционе допускаются физические лица, юридические лица и индивидуальные предприниматели, подавшие организатору аукциона в названный в извещении срок заявление с приложением необходимых документов и внесшие в установленном порядке на указанный в извещении аукцион (расчетный) счет сумму задатка, купившие билеты участников аукциона с указанием даты регистрации заявления и заключившие с организатором аукциона соглашение о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона.

Для участия в аукционе в указанный в извещении срок в Гродненский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки» подается заявление на участие в аукционе со следующими документами:

- заверенная банком копия платежного поручения о внесении суммы задатка на текущий (расчетный) счет, указанный в извещении;
- юридическим лицам – резидентом Республики Беларусь – копия документа, подтверждающая государственную регистрацию юридического лица;
- индивидуальным предпринимателем – документ, подтверждающий государственную регистрацию индивидуального предпринимателя, и его копия, которая заверяется организатором аукциона;
- юридическим лицам – нерезидентом Республики Беларусь – легализованные в установленном порядке копии учредительных документов и выписка из торгового реестра страны происхождения (выписка должна быть подготовлена в течение шести месяцев до подачи заявления на участие в аукционе) либо иное эквивалентное доказательство юридического статуса в соответствии с законодательством страны происхождения; документ о финансовой состоятельности, выданный обслуживающим банком или иной кредитно-финансовой организацией, с удостоверенным переводом на белорусский или русский язык;

При подаче документов на участие в аукционе организатору аукциона предоставляются:

- представителем юридического лица, индивидуального предпринимателя – доверенность (документ, подтверждающий полномочия должностного лица) и документ, удостоверяющий личность этого представителя;
- физическим лицам – документ, удостоверяющий личность физического лица;
- представителем физического лица – доверенность и документ, удостоверяющий личность представителя.

Прием заявлений на участие в аукционе со всеми необходимыми документами заканчивается в установленные организатором аукциона день и время, указанные в извещении. Заявления, поступившие после установленного срока, не рассматриваются. Сроком поступления заявления является дата его регистрации в журнале регистрации заявлений на участие в аукционе. Организатор аукциона имеет право снять предмет аукциона с торгов в любое время, но не позднее чем за 3 календарных дня до назначенной даты проведения аукциона, о чем организатор аукциона извещает участников аукциона.

Информация о первом аукционе была размещена в газете «Связьда» от 14.08.2012 г. № 155 (27270).

Заявления на участие в аукционе принимаются по адресу: г. Гродно, ул. Врублевского, 3, каб. 209, с 8.30 до 17.30.

Последний день приема заявлений – 20 декабря 2012 г. до 15.00.

Тел. для справок: 41 98 32, 41 98 34 – Гродненский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки».

Уважаемые акционеры ОАО «Техноприбор»!
27 декабря 2012 года состоится
ВНЕОЧЕРЕДНОЕ СОВМЕСТНОЕ СОБРАНИЕ АКЦИОНЕРОВ
ОАО «Ольса» и ОАО «Техноприбор»,
расположенного по адресу: г. Могилев, ул. Гришина, 96.
Собрание пройдет по адресу: г. Могилев, ул. К. Маркса, 23, актовый зал заводоуправления ОАО «Ольса».

Повестка дня:

- Об утверждении расчета дополнительного выпуска акций ОАО «Ольса» при его реорганизации путем присоединения к нему ОАО «Техноприбор» и размещения акций среди акционеров ОАО «Техноприбор».
- Об изменении размера уставного фонда ОАО «Ольса».
- О внесении и утверждении изменений в устав ОАО «Ольса».
- Об утверждении решения о дополнительном выпуске акций ОАО «Ольса».
- Об изменении состава наблюдательного совета ОАО «Ольса».
- Об утверждении передаточного акта ОАО «Техноприбор».

С материалами, подготовленными к собранию, можно ознакомиться по адресу:
г. Могилев, ул. К. Маркса, 23
с 18 по 27 декабря 2012 года (время работы с 8.00 до 16.30) либо 27 декабря 2012 года по месту проведения. Регистрация участников собрания: с 13.30 до 14.45 по месту проведения собрания.

Начало работы собрания – 27 декабря 2012 года в 15.00.
Список акционеров для участия в собрании будет составлен по состоянию реестра на 18 декабря 2012 года.

Для регистрации при себе иметь следующие документы:
акционеру Общества – паспорт, представителю акционера – паспорт и доверенность.

Тел. 8 0222 26 22 71.

Наблюдательный совет.

ОАО «Технолит Полоцк» извещает акционеров о проведении 27 декабря 2012 г. в 14.00
ВНЕОЧЕРЕДНОГО ОБЩЕГО СОБРАНИЯ АКЦИОНЕРОВ
по адресу: г. Полоцк, ул. Октябрьская, 47
(актовый зал ОАО «Технолит Полоцк»).

Повестка дня внеочередного общего собрания акционеров:

- Об утверждении изменений в Устав Общества.
- Об избрании членов наблюдательного совета, его составе.
- Об утверждении размера вознаграждения членам наблюдательного совета.

С материалами по вопросам повестки дня собрания акционеры могут ознакомиться по адресу: г. Полоцк, ул. Октябрьская, 47 (кабинет председателя НС) в рабочие дни (понедельник – пятница), начиная с 19 декабря 2012 г. с 9.00 до 16.00.

Регистрация участников собрания будет производиться с 12.45 до 13.45 в день и по месту проведения собрания на основании: акционер – паспорт; представитель – паспорт и доверенность, оформленная в соответствии с постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 30 августа 2006 г. № 1093 «Об утверждении Инструкции о порядке регистрации доверенностей, предусматривающих передачу прав, удостоверенных акциями».

Список акционеров Общества, имеющих право на участие в собрании, составлен на основании данных реестра акционеров по состоянию на 15 декабря 2012 г.

Наблюдательный совет ОАО «Технолит Полоцк».
УНП 300083521

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ 28 января 2013 г. АУКЦИОНА ПО ПРОДАЖЕ В ЧАСТНУЮ СОБСТВЕННОСТЬ ЗЕМЕЛЬНОГО УЧАСТКА
для строительства и обслуживания многоквартирного жилого дома в Знаменском сельском Совете Брестского района Брестской области

№ лота	Местоположение и кадастровый номер земельного участка	Площадь, га	Начальная (стартовая) стоимость земельного участка, руб.	Сумма задатка, руб.	Расходы на изготовление документации, регистрацию земельного участка, руб.	Целевое назначение земельного участка
1	агр. Знаменка ул. Брестская 121280803101000693	0,1705	6 683 259	669 000	3 704 300	Строительство и обслуживание многоквартирного жилого дома

Земельный участок расположен в агр. Знаменка, ул. Брестская. Ограничений в использовании земель не установлено. Подъезд к участку осуществляется по песчаной дороге, рядом построена линия электропередачи, есть возможность подключения к газу.

Аукцион будет проводиться 28 января 2013 г. в 11.00 по адресу: Брестский р/н, агр. Знаменка, ул. Юбилейная, 13 (в здании сельсопколма).

Для участия в аукционе необходимо подать заявление об участии в аукционе, копию платежного поручения, подтверждающего внесение на расчетный счет

Извещение о проведении 21 января 2013 г. торгов по продаже имущества, на которое обращается взыскание в счет неисполненного налогового обязательства, неуплаченных пеней.

Предмет торгов (наименование, местонахождение, характеристика продаваемого имущества)	Здание специализированного иного назначения общей площадью 249,4 кв. м, расположенное по адресу: г. Минск, ул. Радиальная, д. 25
Сведения о земельном участке	Здание расположено на земельном участке площадью 0,0386 га (кадастровый номер 500000000001003167)
Начальная цена	1 339 023 000 белорусских рублей
Сумма задатка	133 000 000 белорусских рублей
Организатор аукциона	УП «Минский городской центр недвижимости», ул. К.Маркса, 39, к. 10, 220030, г. Минск, (017) 327-40-22
Балансодержатель (должник)	ОАО «Белзаводстрой», 220070, Минск, Щербакова, 6

Аукцион проводится в соответствии с Положением о порядке учета, хранения, оценки и реализации имущества, изъяттого, арестованного или обращенного в доход государства, утвержденным Указом Президента Республики Беларусь от 04.09.2006 № 559, и порядком проведения аукциона, утвержденным организатором аукциона.

К участию в аукционе допускаются юридические и физические лица, предоставившие организатору аукциона следующие документы:

- заявление на участие в аукционе (по форме, определенной организатором аукциона);
- заявление об ознакомлении с документами, продаваемым имуществом, порядком проведения аукциона (по форме, определенной организатором аукциона);
- копии учредительных документов (для юридических лиц) и свидетельства о регистрации (для юридических лиц и индивидуальных предпринимателей);
- подписанное соглашение о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона (в двух экземплярах);
- заверенную банком копию платежного поручения о внесении задатка, документы, подтверждающие полномочия представителя юридического (физического) лица; а также, при необходимости, иные документы в соответствии с порядком проведения аукциона.

Задаток перечисляется на расчетный счет № 3012104971019 в региональной дирекции № 700 ОАО «БПС-Сбербанк», г. Минск, код 153001369; получатель – УП «Минский городской центр недвижимости», УНП 190398583.

Торги проходят в форме открытого аукциона на повышение начальной цены. Торги проводит аукцион, определенный организатором аукциона. В процессе торгов начальная цена повышается аукционистом до тех пор, пока только один участник согласится приобрести предмет торгов. Данный участник объявляется победителем аукциона, наивысшая цена (цена продажи) фиксируется в протоколе о результатах аукциона.

Возмещение затрат на организацию и проведение аукциона осуществляется победителем аукциона. Оплата стоимости приобретенного имущества осуществляется в течение срока, указанного в протоколе о результатах аукциона.

Аукцион проводится 21 января 2013 года в 15.00 по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, зал аукциона.

Прием документов, а также консультации по вопросам участия в аукционе осуществляются с 18.12.2012 по 17.01.2013 включительно в рабочие дни с 09.00 до 13.00 и с 14.00 до 17.00 (в пятницу – до 16.45) по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, каб. 6.

Телефон для справок: (017) 327-48-36 – УП «Минский городской центр недвижимости».

Утерянные представителем Белгосстраха по Центральному району г. Минска бланки страховых полисов по обязательному страхованию гражданской ответственности владельцев транспортных средств на территории Республики Беларусь серии ВС №№ 5653598, 5663601, 5664990 считать недействительными. УНП 101883943

ИЗВЕЩЕНИЕ о проведении 17 января 2013 года торгов по продаже единым комплексом имущества ОАО «Могилевоблресурсы»

Предмет торгов (сведения о продаваемом имуществе)	контора (здание административно-хозяйственного общей площадью 188,7 кв. м, инвентарный номер 730/С-11877); таромерный цех (здание специализированное иного назначения общей площадью 516,2 кв. м, инвентарный номер 730/С-11880); -навес (здание специализированное иного назначения общей площадью 343,6 кв. м, инвентарный номер 730/С-11878); -навес (здание специализированное иного назначения общей площадью 298,4 кв. м, инвентарный номер 730/С-11879); - покрытие проездов и площадей (сооружение неустановленного назначения общей площадью 4062 кв. м, инвентарный номер 730/С-13658); - площадка для хранения тары (сооружение неустановленного назначения общей площадью 404 кв. м, инвентарный номер 730/С-13667); - площадка для хранения тары (сооружение неустановленного назначения общей площадью 295 кв. м, инвентарный номер 730/С-13666); -забор деревянный (сооружение неустановленного назначения общей площадью 15,7 кв. м, инвентарный номер 730/С-13655)
Сведения о земельном участке	Кадастровый номер 724050100001004733, назначение – земельный участок для размещения объектов иного назначения, площадь – 0,9260 га
Местонахождение продаваемого имущества	Могилевская обл., г. Кричев, ул. Лермонтова, д. 37
Сведения о собственнике (продавце)	ОАО «Могилевоблресурсы», ул. Залуцкого, 23, 212040, г. Могилев, телефон (0222) 47 84 25
Сведения об организаторе торгов	УП «Минский городской центр недвижимости», ул. К. Маркса, 39, к. 10, 220030, г. Минск, телефон (017) 327 48 36
Начальная цена предмета торгов (с НДС)	97 050 240 белорусских рублей
Сумма задатка	9 000 000 белорусских рублей

Торги проходят в форме открытого аукциона на повышение начальной цены.

Торги проводятся в соответствии со ст.ст. 417, 418 Гражданского кодекса Республики Беларусь и порядком проведения аукциона по продаже имущества ОАО «Могилевоблресурсы», утвержденным организатором торгов.

К участию в торгах допускаются юридические и физические лица, внесшие задаток, заключившие соглашение с организатором торгов о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона, а также предоставившие организатору торгов следующие документы:

- заявление на участие в аукционе (по форме, установленной организатором торгов);
- заявление об ознакомлении с документами, продаваемым имуществом, порядком проведения аукциона (по форме, установленной организатором торгов);
- копии свидетельства о регистрации (для юридических лиц) и индивидуальных предпринимателей);
- копия устава (для юридических лиц);
- копия платежного поручения о внесении задатка, документы, подтверждающие полномочия представителя юридического (физического) лица; а также, при необходимости, иные документы в соответствии с порядком проведения аукциона.

Задаток перечисляется на расчетный счет УП «Минский городской центр недвижимости» № 3012104971019 в региональной дирекции № 700 ОАО «БПС-Сбербанк», г. Минск, код 153001369, УНП 190398583.

Победителем торгов признается участник, предложивший наивысшую цену за продаваемое имущество. Наивысшая цена (цена продажи) фиксируется в протоколе о результатах аукциона и включает НДС. Оплата стоимости приобретенного имущества с учетом НДС осуществляется победителем торгов (покупателем) в порядке, предусмотренном в договоре купли-продажи. По согласованию с продавцом возможна рассрочка платежа.

Договор купли-продажи между продавцом и победителем торгов (покупателем) подписывается в течение 10 рабочих дней со дня проведения аукциона. Вознаграждение за организацию и проведение аукциона уплачивается победителем торгов (покупателем) помимо оплаты стоимости приобретенного имущества.

Торги проводятся 17 января 2013 года в 15.00 по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, зал аукциона. Прием документов, а также консультации по вопросам участия в торгах осуществляются с 17.12.2012 по 15.01.2013 включительно в рабочие дни с 09.00 до 13.00 и с 14.00 до 17.00 (в пятницу – до 16.45) по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, каб. 6. Документы, поступившие по истечении указанного срока, не рассматриваются.

Телефоны для справок: (017) 327 48 36, (0222) 47 84 25.

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНОГО ОТКРЫТОГО АУКЦИОНА
Минский городской территориальный фонд государственного имущества извещает о проведении повторного открытого аукциона по продаже имущества (далее – аукцион)
26 декабря 2012 г. в 10.30
по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, зал аукциона.

Организатор аукциона: Минский городской территориальный фонд государственного имущества, г. Минск, пр. Независимости, д. 8, конт. тел. (8017) 200 20 89, каб. 227.

На аукцион выставляется имущество, находящееся в республиканской собственности, и имущество, находящееся в собственности ОАО «Полиграфкомбинат им. Я. Коласа», расположенное по ул. Красной, 23 в г. Минске.

Отчуждаемое имущество представляет собой комплекс зданий и сооружений, являющихся историко-культурной ценностью Республики Беларусь.

Имущество расположено на земельном участке общей площадью 2,3552 га.

В состав имущества входит:

- имущество, находящееся в республиканской собственности – изолированное помещение с инвентарным номером 500/D-716921, общей площадью 317 кв. м, год постройки – 1953;
- имущество, находящееся в собственности ОАО «Полиграфкомбинат им. Я. Коласа», которое состоит из:
  - изолированного помещения с инвентарным номером 500/D-70953349 (год постройки – 1953, помещение 4-этажное, общая площадь – 21674,5 кв. м, в помещении имеется 4 грузовых лифта), изолированного помещения с инвентарным номером 500/D-70953350 (год постройки – 1953, расположенное в промышленном корпусе на 1 этаже, общая площадь – 573,5 кв. м, помещение общественного питания), капитального строения с инвентарным номером 500/С-8759 (котельня, год постройки – 1954, общая площадь – 910 кв. м), капитального строения с инвентарным номером 500/С-8764 (здание склада с трансформаторной подстанцией и мастерской, год постройки – 1954, общая площадь – 34 кв. м), капитального строения с инвентарным номером 500/С-20781 (здание клуба, библиотеки, мелдуцкая, склад, год постройки – 1965, общая площадь – 1751 кв. м), капитального строения с инвентарным номером 500/С-32294 (макулатурное здание, год постройки – 1995, общая площадь – 296 кв. м), капитального строения с инвентарным номером 500/С-32305 (производственное здание при макулатурном складе, год постройки – 1995, общая площадь – 166 кв. м), дорог на территории комбината; навеса сварочного, навеса рамы металлической, павильона металлической, ограды кирпичной, ограждения металлического, ограждения из железобетонных панелей, ограждения металлических (возле ПСХ), ограждения сетчатого для ресверов, двух ворот распашных 5,0-2,5, брызгалного бассейна, дымовой трубы металлической, водопровода наружного, канализации наружной, теплотрассы наружной, наружного газопровода, оборудования котельной.

Инженерная инфраструктура развита и характеризуется наличием следующих систем коммуникации: телефонизация, канализация, водоснабжение, электроснабжение, теплоснабжение, газоснабжение.

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНА ПО ПРОДАЖЕ В ЧАСТНУЮ СОБСТВЕННОСТЬ ЗЕМЕЛЬНЫХ УЧАСТКОВ
для строительства и обслуживания многоквартирного жилого дома в БОБРУЙСКОМ РАЙОНЕ

№ лота по порядку	Местоположение земельного участка	Начальная цена (руб.)	Размер задатка (руб.)	Расходы, связанные с подготовкой аукциона и документации, необходимой для его проведения	Условия проведения аукциона	Характеристика земельного участка	Кадастровый номер	Инженерная и транспортная инфраструктура
1.	Бобруйский район, д. Калинино, ул. Полевая, 16	11 355 136	1 135 514	5 728 489 (расходы возмещает победитель аукциона)	Наличие не менее двух участников	Площадь 0,1600 га	№ 720884003601000196	Имеется подключение к электроснабжению
2.	Бобруйский район, д. Сычково, пер. 2-й Застройки, 6	4 393 389	439 339	4 211 880 (расходы возмещает победитель аукциона)	Наличие не менее двух участников	Площадь 0,1482 га	№ 720884009601000395	Имеется подключение к электроснабжению

ПРИМЕЧАНИЕ: Аукцион состоится 15.01.2013 года в 15.30 по адресу: г. Бобруйск, ул. Пушкина, 215-а, 2-й этаж, малый зал заседаний. Заявления принимаются по адресу: г. Бобруйск, ул. М. Горького, д. 41, каб. 2, в рабочие дни с 08.00 до 17.00 с 1-го дня после публикации извещения в СМИ. Последний день приема заявлений – 09.01.2013 года до 17.00. Информация о земельных участках по контактного телефону в г. Бобруйске 52-70-24.

Для участия в аукционе гражданам Республики Беларусь (лично или через своего представителя) в установленный в извещении о проведении аукциона срок обязан предоставить следующие документы в комиссию по проведению аукционов:

- заявление на участие в аукционе (с указанием кадастрового номера и адреса земельного участка);
- заверенную копию платежного поручения о внесении задатка (10 % от начальной цены) на расчетный счет Сычковского сельсопколма № 3604712110312 в АСБ «Беларусбанк» филиал 703, код 760, УНН 700045734, код платежа 04901;
- представителем гражданина Республики Беларусь – нотариально удостоверенная доверенность;

ИЗВЕЩЕНИЕ ОБ ОТКРЫТОМ ПОВТОРНОМ АУКЦИОНЕ
по продаже неиспользуемого имущества с установлением начальной цены продажи недвижимого имущества, равной одной базовой величине

Наименование неиспользуемого имущества	ЗДАНИЕ СТОЛЯРНОГО ЦЕХА
Местонахождение неиспользуемого имущества	Республиканское унитарное производственное предприятие «Гранит» тел.: (01647) 4 34 89, 4 34 51, факс (01647) 4 36 00
Продавец неиспользуемого имущества	Брестская область, Лунинецкий район, г. Микашевичи, ул. Маяковского, 37
Сведения о неиспользуемом имуществе и информация о земельном участке	Здание, 1-этаж., 1990 г.п., общая площадь – 99,0 кв. м. Земельный участок площадью 0,0255 га, срок аренды – 49 лет, ограничения в охранной зоне линии электропередачи напряжением свыше 1000 вольт на площади 0,0025 га, использовать земельный участок для размещения производства, общественного питания, торговли, услуг - после регистрации перехода права собственности недвижимого имущества, а при необходимости после проведения ремонта или реконструкции созданного не менее 3 рабочих мест; - после регистрации перехода права собственности недвижимого имущества, а при необходимости после проведения ремонта или реконструкции осуществление покупателем предпринимательской деятельности на данном объекте не менее 5 лет; - запрещение покупателю продажи, иного отчуждения неиспользуемого имущества до выполнения им условий договора купли-продажи
Обязательные условия аукциона	1 1
Начальная цена неиспользуемого имущества (в базовых величинах)	1
Размер задатка (в базовых величинах)	1
Реквизиты счета для перечисления задатка	р/с 3642941148018 дирекция ОАО «Белинвестбанк» по Брестской области, код банка 739, получатель платежа – фонд «Брестоблимушество», УНП 200020538; код внесения суммы задатка – до подачи заявления на участие в аукционе.
Организатор аукциона	Фонд «Брестоблимушество», г. Брест, ул. Ленина, 11, тел.: (0162) 21 19 82, 23 44 06, 23 44 78, www.brest-region.by

Аукцион проводится 28 декабря 2012 года в 11.00 по адресу: г. Брест, ул. Ленина, 11, каб. 524 (здание облисполкома).

Порядок проведения аукциона определен Положением о порядке организации и проведения аукционов по продаже неиспользуемого имущества, находящегося в республиканской собственности, с установлением начальной цены продажи, равной одной базовой величине, утвержденным постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 11 марта 2010 г. № 342.

К участию в аукционе допускаются негосударственные юридические лица, индивидуальные предприниматели, внесшие задаток в установленном порядке, подавшие заявление с приложением необходимых документов с соответствии с вышеуказанным Положением, заключившие с организатором аукциона соглашение о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона.

Участник, выигравший торги (претендент на покупку) обязан: подписать протокол аукциона в день аукциона; в течение 10 рабочих дней после утверждения в установленном порядке протокола о результатах аукциона или о признании аукциона несостоявшимся возместить затраты на организацию и проведение аукциона, в том числе расходы, связанные с изготовлением и предоставлением документации, необходимой для его проведения, формированием земельного участка и изменением земельного участка в результате такого формирования, в том числе с государственной регистрацией в отношении этих участков, и выполнить условия, предусмотренные в решении об изъятии земельного участка и предоставлении победителю аукциона с начальной ценой, равной одной базовой величине, либо единственному участнику несостоявшегося аукциона, после чего, но не позднее 2 рабочих дней в установленном порядке в соответствии с условиями аукциона заключить с продавцом недвижимого имущества договор купли-продажи недвижимого имущества, а с местным исполнительным комитетом – договор аренды земельного участка.

Организатор аукциона вправе отказаться от проведения аукциона в любое время, но не позднее чем за 3 дня до даты его проведения.

Информация о ранее проведенном аукционе была опубликована в газете «Связьда» от 15 августа 2012 г. № 156.

Заявления на участие в аукционе с прилагаемыми документами принимаются по адресу:
г. Брест, ул. Ленина, 11, каб. 404, 405, 413
фонд «Брестоблимушество»
с 8.30 до 13.00 и с 14.00 до 17.30 по рабочим дням с 17 декабря 2012 г. по 27 декабря 2012 г. включительно

Утерянные представителем Белгосстраха по Ленинскому району г. Минска бланк страхового полиса по добровольному страхованию от несчастных случаев и болезней на время поездки за границу формы 27Н, 27П серии БЛБ № 0182876 и квитанцию о приеме наличных денежных средств (страховых взносов) серии КУ № 1791943 считать недействительными. УНП 101883943

Наблюдательный совет открытого акционерного общества «ДСТ № 2, г. Гомель»
сообщает о проведении внеочередного общего собрания акционеров, которое состоится 27 декабря 2012 года по адресу: г. Гомель, ул. Красноармейская, 28, 4-й этаж (зал совещаний).

ПОВЕСТКА ДНЯ:

- Об увеличении Уставного фонда.
- О внесении изменений в Устав Общества.

Начало собрания в 10.00.
Регистрация акционеров, их представителей с 9.00.
С собой иметь документ, удостоверяющий личность акционера, представителям – доверенности.

УНН 400022426

Администрация Первомайского района г. Минска ПРИГЛАШАЕТ ЖИТЕЛЕЙ ГОРОДА в период с 26 декабря 2012 года по 16 января 2013 года ПРИНЯТЬ УЧАСТИЕ В ОБЩЕСТВЕННОМ ОБСУЖДЕНИИ ОБЪЕКТА «Многоквартирный жилой дом с подземной гараж-стоянкой в районе пересечения ул. Кедышко — ул. Калиновского».

Ознакомиться с экспозицией можно с 26 декабря 2012 года по 16 января 2013 года в помещении КУП «ЖУУ-29» по адресу: ул. Славинского, 45 ежедневно с 8.00 до 20.00, воскресенье – выходной.

Письменные замечания и предложения дополнительно можно направлять по адресу: пер. К. Чорного, 5, каб. 306, 308 (тел. 280 45 41, 280 02 21) или на электронный адрес: perv.arhit@minsk.gov.by до 26 января 2013 года с пометкой «Общественное обсуждение».

Администрация Первомайского района г. Минска.

Сведения о предмете аукциона и его месте нахождения

1	На аукцион выставляется имущество, находящееся в республиканской собственности, и имущество, находящееся в собственности ОАО «Полиграфкомбинат им. Я. Коласа», расположенное по ул. Красной, 23 в г. Минске. Отчуждаемое имущество представляет собой комплекс зданий и сооружений, являющихся историко-культурной ценностью Республики Беларусь. Имущество расположено на земельном участке общей площадью 2,3552 га. В состав имущества входит: имущество, находящееся в республиканской собственности – изолированное помещение с инвентарным номером 500/D-716921, общей площадью 317 кв. м, год постройки – 1953; имущество, находящееся в собственности ОАО «Полиграфкомбинат им. Я. Коласа», которое состоит из: изолированного помещения с инвентарным номером 500/D-70953349 (год постройки – 1953, помещение 4-этажное, общая площадь – 21674,5 кв. м, в помещении имеется 4 грузовых лифта), изолированного помещения с инвентарным номером 500/D-70953350 (год постройки – 1953, расположенное в промышленном корпусе на 1 этаже, общая площадь – 573,5 кв. м, помещение общественного питания), капитального строения с инвентарным номером 500/С-8759 (котельня, год постройки – 1954, общая площадь – 910 кв. м), капитального строения с инвентарным номером 500/С-8764 (здание склада с трансформаторной подстанцией и мастерской, год постройки – 1954, общая площадь – 34 кв. м), капитального строения с инвентарным номером 500/С-20781 (здание клуба, библиотеки, мелдуцкая, склад, год постройки – 1965, общая площадь – 1751 кв. м), капитального строения с инвентарным номером 500/С-32294 (макулатурное здание, год постройки – 1995, общая площадь – 296 кв. м), капитального строения с инвентарным номером 500/С-32305 (производственное здание при макулатурном складе, год постройки – 1995, общая площадь – 166 кв. м), дорог на территории комбината; навеса сварочного, навеса рамы металлической, павильона металлической, ограды кирпичной, ограждения металлического, ограждения из железобетонных панелей, ограждения металлических (возле ПСХ), ограждения сетчатого для ресверов, двух ворот распашных 5,0-2,5, брызгалного бассейна, дымовой трубы металлической, водопровода наружного, канализации наружной, теплотрассы наружной, наружного газопровода, оборудования котельной. Инженерная инфраструктура развита и характеризуется наличием следующих систем коммуникации: телефонизация, канализация, водоснабжение, электроснабжение, теплоснабжение, газоснабжение.	
2	Начальная цена предмета аукциона	407 206 509 800 белорусских рублей
3	Сумма задатка и реквизиты расчетного счета	40 000 000 000 белорусских рублей внесенных на р/с 36429400870 в ОАО «АСБ Беларусбанк», г. Минск, код 153001795, УНП 100048181, Минского городского территориального фонда государственного имущества, назначение платежа – задаток для участия в аукционе
4	Наименование продавцов аукциона, их контактные телефоны	Министерство информации Республики Беларусь, 220004, г. Минск, пр. Победителей, 11, конт. тел. (017) 203 92 31; ОАО «Полиграфкомбинат им. Я. Коласа», 220600, г. Минск, ул. Красная, 23, конт. тел. (017) 288 12 73
5	Условия аукциона	Заключение с Минским горисполкомом инвестиционного договора о реализации инвестиционного проекта по строительству гостиничного комплекса категории «пять звезд плюс» (не менее 250 гостиничных номеров) с сохранением исторического облика здания

Порядок проведения аукциона определен Инструкцией о порядке организации и проведения торгов по продаже некоторых объектов, находящихся в республиканской собственности, утвержденной постановлением Государственного комитета по имуществу Республики Беларусь от 30.03.2009 № 36.

Организатор аукциона вправе отказаться от проведения аукциона в любое время, но не позднее чем за 3 дня до наступления даты его проведения.

Заявления на участие в аукционе с прилагаемыми документами принимаются по адресу: г. Минск, пр. Независимости, 8, каб. 227, по рабочим дням с 9.00 до 16.00. Последний день приема заявлений – 27 декабря 2012 года.

Извещение о проведении аукциона ранее опубликовано в газете «Связьда» от 02.

1 Адопта- тая пла- щіца дрэ- ва

2 Фота 1

3 Фота 2

4 Фота 3

5 Фота 4

Вер- а- б'янаў

Зяно- гусе- ны

Срод- а- пра- пра- вы

Фота 5

Трос- гандо- лы

Жон- ка Д. Ле- на- на

Фран- цуз- скі па- ат з- локі Ад- рад- жан- ня

Твор- Я. Ма- ура

Нас- жо- мае- ска- скун

Сі- гна- л'на- ва- ве- ка на- моры

Нас- то- ль- на- я гу- л'ня

Ша- хма- т- на- я фі- гу- ра

Ага- р- д- жа

Суд- на для пе- ра- во- зі- ка на- фты

Аўта- ма- б'ль- ны лі- тар

Ра- мка

Мек- с- ка- я с- ку- ра

Да- в- я- та- я ступе- нь гу- ка- ра- да

Суд- на для пе- ра- во- зі- ка на- фты

Кры- па- ты дрэ- ле- ж- нік

Па- ру- сы трос

Нас- то- ль- на- я на- пы- л'у

Да- ў- ня- ш- а- я ма- не- та на- Ру- сі

Ле- пы- га- тун- ка кру- ста- ло

Дэ- тал- ас- тра- ля- б'і

Ча- ст- ка ней- ро- на

"Лю- кс" для ду- шы

Вы- со- к- іх та- х- на- логі- яў

Жы- лі- л'е ма- на- ха

"Ма- т- ма- т- ы- ч- нае ін- ко- гні- та"

Ад- зін з са- мых блі- зкіх ра- дзін- наў

Вы- со- к- іх та- х- на- логі- яў

Ас- тра- на- ва- ч- на- я ме- ра ад- ле- га- с- ці

Від па- с- тра- ен- ня па- хо- ты

Не- ва- лі- кае суд- на

Вы- ра- бі- л'е сы- ра- м- но- го с- ку- р'у- ст

Га- ла- ва ўні- вер- с- і- та- та

Рас- ка- с- ты гу- л

Па- д- ба- в- і- ро- за- в- і- к

Ага- р- д- на- я рас- лі- на

Ча- ст- ка Біб- лі- ў с- на- го- зе

Пра- мо- ва з келі- кам у ру- ці

Сум- ка гры- ба

Жа- дан- не пі- ць

На- ва- лі- н- ны газ

Ска- н- да- л- на- я вы- хад- ка

Усе ад- пра- ца- ва- ныя га- ды

Пла- не- та сус- ед- ка Зям- лі

Ад- зін з ба- коў судо- ва- га пра- цы- ся

Ка- ток, вал, цы- лін- др

Я- да- ва- і- та- я з- мя- я

Сла- ва, па- ва- га

Ра- ка ў Бя- ро- зе

Сла- ва, па- ва- га

Ра- ка ў Бя- ро- зе

Склад Андрэй Міхайлаў.

Усходні гараскоп на наступны тыдзень

АВЕН. Уменне слухаць і чуць падорыць вам поспех і неперасможнасць. У пятніцу лепш не спрачацца з начальствам. Важную ролю ў вашым жыцці адыгрываюць сваякі: яны дапамогуць вырашыць шматлікія праблемы.

ЦЯЛЕЦ. Імкніцеся не марнаваць каштоўны час дарма. Усё задуманае можа ажыццявіцца, калі вы спакойна і настойліва будзеце працягваць сваю справу. Перш чым склаці план дзейнасці, варта правесці надзейнасць тых, з кім вы жадаеце скааперавацца.

БЛІЗНЯТЫ. Вашы магчымасці пашырацца, але не абдызда без дадатковага грузу адказнасці, асабліва калі займаеце кіраўнічую пасаду. Калі ж вы не ўпаўнаважаны прымаць рашэнні, то выкажыце ідэі начальству — да вас абавязкова прыслухаюцца.

РАК. Чакаеца шмат сустрэч, навін, паездак па справах. Настрой значна палепшыцца, тонус павысіцца, сіл адчувацца дадасца, народзіцца мноства новых планаў і ідэй. Добры перыяд, каб засяродзіцца на чымсьці адным. Тады вы не выпусціце поспех, які сам ідзе да вас у рукі.

ЛЕЎ. Вы павінны быць адкрыты для прапановы, і яны пачнуць паступаць у нарастальным тэмпе. У дзелавых пытаннях больш разлічвайце на інтуіцыю, таму што логіка наўрад ці прывядзе да патрэбных вынікаў. Не варта здзяйсняць бездаказных учынкаў, нават такіх, якія здаюцца дробязямі.

ДЗЕВА. Для таго каб не выпусціць шанцу, неабходна выявіць ініцыятыву. Паспрабуйце паводзіць сябе карэктна з партнёрамі, інакш вялікая верагоднасць іх страціць. Магчыма, вы станеце ахвярай падману, асабліва ў пытаннях, звязаных з нерухомасцю.

ШАЛІ. На пачатку тыдня на вас можа абрынуцца мноства клопатаў і дробных праблем. Чым больш бескарэлівай падтрымкай вы акажаце тым, каму яна патрэбная, тым больш пазітыўнымі будзе змены ў вашым жыцці.

СКАРПІЁН. Могуць адбыцца неверагодныя падзеі, якія зменяць вашу светауспрыманне. Пачатак тыдня чакаеца напружаным у прафесійнай сферы, праўда, будзе цалкам па сілах з гэтымі цяжкасцямі справіцца. Паспрабуйце зірнуць на свае дзейнасці з боку — больш-менш аб'ектыўна адзнака дазволіць пазбегнуць складаных сітуацый.

Кан. Казімажа.
Танкер. Бот. Бакара. Цініна.
Пік. Карэ. Марс. Коня. Натал.
Пол. Паром. Азон. Она. Ная.
Салата. Асада. Парк. Кіа.
Аксон. Конік. Ікс. Тата. Фара.
кал. Ісецьба.
Стаж. Абарона. Гонар. Кара-
Рактар. Тора. Аск. Златаж.
рск. Скяпа. Абабак. Тост.
Рай. Неба. Аран. Сіт. Па-
«Амок». Маяк. Тым. Арон.
пак. Пячора. Строн. Маро.
Па гарызанталі: Асе-
калі Паска, Адказы
Правець.

У Віцебскім запарку ролю чорнай вадзяной змяі — сімвала 2013 года па кітайскім календары — дастала сухупутнаму пітону-альбіусу.

ХАТНЯЯ ЭНЦЫКЛАПЕДЫЯ

ПАЧАСТУНКІ З УСЯГО СВЕТУ

Турэцкая барбунья
Спатрэбца: фасоля — 200 г; морква — 1 шт.; цыбуля белая — 1 шт.; бульба — 1 шт.; перац балгарскі — 1 шт.; памідор — 1 шт.; таматная паста — 1 ст. л.; патрушка, соль, цукар у тры пальцы; алеі (лепш аліўкавы); часнок — 2 зуб.; вада (ці агароднінны булён) — 1 шкл.

Фасолі, папярэдне замочаную, адварыць на працягу 30—40 хвілін да мяккасці. Гэта можна зрабіць загадзя. Патэльню не разгравваем моцна, а з самага пачатку ўключаем мінімальны агонь, каб не гарэў алеі. Цыбулю рэжам дробна, часнок — тонкімі пласткамі. Смажым 1—2 хвіліны. Усю гародніну рэжам кубікамі. Да цыбулі дадаём перац і моркву. Следам — бульбу. Змешваем і трохі тушым. Выкладаем фасолі, таматную пасту (не больш за 1 ст. л., каб не сапсаваць смак гатовай стравы). Перамешваем. Дадаём здробнены памідор (можна і без яго), ваду ці агароднінны булён. І ў самым канцы ў тры пальцы — цукар і солі. Накрываем вачкам і тушым 15—20 хвілін на слабым агні, не адкрываем і не перамешваем гародніну. Гатоўнасць вызначаем па гатоўнасці бульбы. Можна падаваць да стала, пасыпаўшы здробненай пятрушкай. У канцы, па жаданні, можна дадаць сок лімона. Страву можна падаваць і халоднай, як закуску. Тады яе трэба прыгатаваць загадзя да 3-4 гадзіны. Да гэтай стравы туркі абавязкова падаюць рыс.

РЫХТУЕМСЯ ДА СВЯТА

Настойка

Імбірна-мядова для татаў
Спатрэбца: карань імбіру (свежы) — 50 г, мёд — 100 г, гарэлка — 0,7 л, ядловец (сухія ягды) — 10 шт., перац востры (свежы ці замарожаны) — кавалачак памерам з фалангу мезенца.

Пакласці мёд у бутэльку. Калі ён цвёрды — папярэдне нарэзаць кавалачкамі. Растопіць яго не рэкамендуецца, бо мэта гэтай настойкі — захаваць усё карысныя рэчывы, якія змяшчаюцца ў прадуктах. Дзяром імбір на тарцы, і таксама адпраўляем у бутэльку, дадаем ягды ядловец і перац. Заліваем усё гарэлкай і настойваем 2 тыдні. Мёд за гэты час раставорыцца, настойка набудзе яркае мядова-залацстае адценне. Працэдуем і ўжываем падчас ціпае ежы. З прычыны спецыфічнасці складніку не рэкамендуецца ўжываць на голодны страўнік. Так можна забяліцца толькі ідэальна здаровымі людзьмі. Яшчэ гэта настойка дапаможа страўніку расправіцца з цяжкай ежай.

-2900-

ПАРАДАК У ДОМЕ

Як ачысціць «бабуліны» чыгунныя каструлі і патэльні

У кожнай гаспадыні дзёсцы на кухні, напэўна, захоўваецца «бабулін» чыгунны посуд. Чыгун, які можна купіць цяпер, нельга параўнаць па якасці з тымі, якія былі раней. Але я гатаваць смачныя стравы, калі посуд пакрыты пластом тлушчу, які надгарэў і які немагчыма адмыць. Выйсце ёсць!

Нам спатрэбяцца самыя простыя сродкі: клей ПВА ўніверсальны (звычайны слоічак), гаспадарчае мыла 72%.

На буйной тарцы надзіраем гаспадарчае мыла. У вялікую ёмістасць заліваем ваду і даводзім яе амаль да кіпення. Змяшчаем агонь і дадаём надзёртае мыла і клей ПВА. Усё старанна перамешваем, каб мыла растварылася. У гэты раствор апускаем «забітую» гадамі патэльню... І «варым» яе 2 гадзіны на слабым агні, падліваючы вады, калі раствор часткова будзе выпарвацца. Потым зліваем увесь раствор і пад струй вады трохі астуджаем патэльню. Раствор робіць вельмі мяккім пласт тлушчу. Да бяскоў даводзім патэльню пры дапамозе звычайнай металічнай губкі.

Ачыстка металічнага посуду

Каб не сапсаваць металічную каструлю, нельга ўсыпаць соль у ваду датурал, пакуль яна не закіпіць. Інакш яна пакіне плямкі на дне. Але калі гэта здарылася, то выдаліць іх можна растворам воцату з вадой — 50/50. Трэба змяшчаць сталовую лыжку звычайнага воцату і сталовую лыжку вады і выліць гэту сумесь на дно каструлі. Плямы знікаюць на вачах!

РАПАМ СПАТРЭБІЦА

Харчовая сода можа выкарыстоўвацца антацыд, які памяншае кіслотнасць страўніка, а таксама нейтралізуе кіслотны і штучныя дадаткі ў ежы. Пры пэўных рэкамендуецца выпіць шклянку вады з размешанай у ёй 1 чайнай лыжкай соды.

Соды можна хутка загасіць агонь. Калі іншыя хатнія хімічныя сродкі, які правіла, надзвычай гаручыя, то сода, наадварот, хутка гасіць любое полымя. Трымайце скрынчак з содай пад рукой поруч пліты, і яна імгненна выратуе вас пры нечаканым узгаранні.

Для таго, каб старая ялавічына звярнулася хутчэй, загадзя намажце яе гарчыцай, а за дзве гадзіны да варкі вымыць халоднай вадой.

Каб надаць вастрыню адбіўным з цяляціны, свініны, перад смажаннем пасыпце іх гарчычным парашком. Калі за 1-2 гадзіны да смажання намажце біткі сумессю з воцату і сланечнікавага алею, яны атрымаюцца больш далікатнымі.

-2901-

Песню бярыце з сабой

ОЙ, КОСЮ, МОЙ КОСЮ

Гэтую песню вельмі любіў Уладзімір Караткевіч. Спяваў яе з сябрамі, раскрываючы сваю вольналюбівую душу на даверлівым сумоўі. Пранікліва, нібы вёў размову, спяваючы яе і адзін...

Тужліва, выклікаючы роздум, суперажыванне, гучала песня «Ой, кося, мой кося» на вечарыне, прысвечанай 50-годдзю пісьменніка, у непаўторным выкананні Тацяны Мархель, цяпер ужо народнай артысткі Беларусі. Што мрौлася ў тых хвіліны Уладзіміру Сямёнавічу? Якія малюнк паўставалі ў яго багатым уяўленні? Усхваляваны, ён прадоўжыў спевы з артысткай пасля канцэрта, абмяркоўваючы сюжэт песні. Вобраз каня ўвайшоў у яго творы ў розным асявятленні. Ён — надзейны памочнік, верны сябар. Вершнік і конь, паяднанныя агульнямі падзеямі і аднымі шляхамі-дарогамі, выступаюць змагарамі за свабоду.

А ў песні «Ой, кося, мой кося» пра каня распавядаецца, як пра збалеваючую душу, што прагне ўзаемаіна і не знаходзіць судакранання. Мабыць, зашчымела ў аголенай душы вялікая рамантыка, самотна занепакоілася, завярэдзілася яна ад жыццёвай супярэчнасці: той, хто верна служыць, часта застаецца ў адзіноце, нават сябры і родзічы, звяклія да яго вернасці, не заўсёды бываюць уважлівымі...

У народных і аўтарскіх песнях конь падаецца шматлічым. Ён быў і застаецца сімвалам жыццёвай сілы і прыгожасці, свабоды і пазычнага натхнення. І заўсёды выклікае асацыяцыі з дарогай, рухам, рамантыкай...

Словы і музыка народныя

«ОЙ, КОСЮ, МОЙ КОСЮ,
Чаму ж ты не весел?
Чаму ж ты, мой кося,
Галовачку звесіў?
Ці ж табе цяжка,
Ці ж тугі папругі?»

«Ой, ты мне не цяжка,
Не тугі папругі.
Ой, цяжкі мне, цяжкі
Крутыя дарожкі,
Крутыя дарожкі,
Частьця карчомакі.

Ты мяне паставіш
Сыру зямлю біці,
А сам, молад, пойдзеш
Гарэлачку піці.
Ты ж мяне паставіш
У снезе па вушкі,
А сам, молад, пойдзеш
К шынкарцы ў падушкі».

Падрыхтаваў
Міхась ШАВЫРКАЎ

Дарагую сямброўку і куму **Надзею Аламаўну ПРУСАКОВУ** з Гомеля віншую з **Днём нараджэння**. Жадаю мець ад Бога здароўе і шчасце, ад мужа і дзяцей — радзімае і любоў, ад людзей — павагу.

Марыя, г. Жлобін.

Даты Падзеі Людзі

1850 год — нарадзіўся (горад Магілёў) Мікалай Канстанцінавіч Судзілоўскі, дзеяч міжнароднага рэвалюцыйнага руху, вучоны-натураліст, доктар медыцыны. Удзельнічаў у народніцкім руху ў Расіі, вёў рэвалюцыйную прапаганду сярод рабочых і сялян ва Украіне і ў Паволжы. З канца 1874-га — за мяжой. З кастрычніка 1875 года жывіў у Бухарэсце, быў адным з арганізатараў сацыялістычнага руху ў Румыніі; значна паўплываў на развіццё рэвалюцыйнага руху ў Балгарыі. З 1881 года — у краінах Заходняй Еўропы, удзельнічаў у выданні і распаўсюджванні рэвалюцыйнай літаратуры, быў блізка да групы «Вызваленне працы». Праз некалькі гадоў перабраўся ў ЗША, дзе займаўся медыцынай і публіцыстыкай. З 1892 года — на Гавайскіх астравах, стварыў партыю незалежных і стаў яе лідарам, неўзабаве быў абраны членам сената, у 1901 годзе стаў прэзідэнтам Гавайскай рэспублікі. З 1903 года — у Кітаі, спрабаваў здзейсніць напад на Акатуйскую турму ў Забайкаллі і вызваліць палітвязняў. У руска-японскую вайну ў Японіі вёў рэвалюцыйную прапаганду сярод рускіх ваеннапалонных, адкрыў для іх 3 школы, выдаваў рускія газеты і часопісы. Акрамя таго, працягваў пісаць. Аўтар прац па медыцыне, хіміі, філасофіі, сацыялогіі, геаграфіі. З яго іменем звязаны дасягненні ў галіне хірургіі, тэорыі туберкулёзу і іншых хвароб. Судзілоўскі — першы падарожнік-географ, які пазнаёміў чытачоў з флорай і фаўнай астравоў цэнтральнай часткі Ціхага акіяна. Памёр у 1930 годзе.

37 год — нарадзіўся рымскі імператар Клаўдзій Цэзар Нерон. Ён лічыў сябе вялікім акцёрам. Дзекарацыі яго спектаклы былі абсыпаны ружамі і залаты крывёю нявінных ахвяр. Неапал здрыгануўся ад зямлетрусу ў час яго дэбюту на сцэне. Апафеозам новай трагедыі стаў падпалены Рым. Яго гараскопы прадвішчалі свету жах і гора. Яго ахвярамі сталі блізкія сваякі, родная маці, дзве жонкі, апосталы Пётр і Павел, пісьменнік Пятроній і філосаф Сенека. Чорны геній чалавечтва, першы антыхрыст новай эры і крывадушнік. Свет не надаваўся нараджэнню гэтага акцёра. Свет чакаў яго смерці...

1937 год — нарадзіўся (вёска Тарэйкі Нясвіжскага раёна) Яўген Іванавіч Ждан, беларускі мастак, заслужаны работнік культуры Беларусі. Працаваў у Дзяржаўным тэатры оперы і балета Беларусі, Рэспубліканскай дырэкцыі эстрадна-цыркавага мастацтва, Беларускам музычным тэатры. Аформіў шэраг спектакляў. Сярод жывапісных прац: серыі «Чарнобыль», «Жыцці беларускіх святых», «Жыцці славянскіх асветнікаў-гуманістаў», кравіды «Песня маёй радзімы», «Вясна» і іншыя.

Васіль БЫКАЎ (1924—2003), народны пісьменнік Беларусі, грамадскі дзеяч:

«Напэўна, самае дзейснае, самае практычнае — прымусіць чалавека заглянуць у сябе, прымусіць яго ўбачыць, які ён ёсць, што ў ім ёсць подлае, а што добрае».

Было сказана

СЁННЯ

Месяц
Маладзік 13 снежня.
Месяц у сур'і Вадалея.

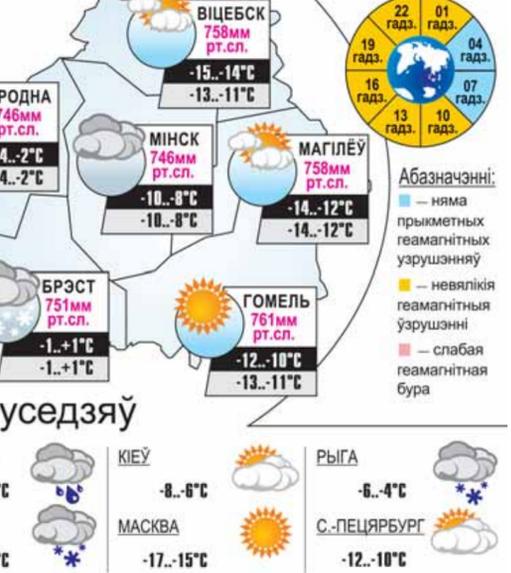
Імяныны
Пр. Андрэя, Антона, Івана, Канстанціна, Мацвея, Мікалая, Сцяпана, Сяргея, К. Марыі, Ніны, Хрысціны, Валяр'яна, Віктара.

Сонца	Усход	Захад	Даўжыня дня
Мінск	9.22	16.47	7.25
Віцебск	9.19	16.29	7.10
Магілёў	9.12	16.37	7.25
Гомель	9.00	16.42	7.42
Гродна	9.36	17.04	7.28
Брэст	9.28	17.13	7.45

Фота Марыны БЕГУНКОВАЙ.

ЗАЎТРА

УСМІХНЕМСЯ

Сустрэкаюцца два кракадзілы:
— Ну, як паліванне?
— Двух нямецкіх турыстаў з'еў, а ты?
— А я аднаго рускага.
— Хлусіш. А ну дыхні...

Агульнавядома, што быкоў вельмі моцна раздражняе чырвоны колер. Таму яны імкнучыся хутчэй праехаць жоўты, які мігчыць.

З кулінарнага сайта:
«За гэты час прыгатуем начынку. Збіраем усё, што ёсць у халадзільніку. У мяне ў гэты раз былі: вянціна, брынза, перац балгарскі і зяленіва».

«А ў мяне там мазь Вішнеўскага, агуркі і каробка новакаіну! І што цяпер рабіць?!»

Апошні кружок і лотым садзіцца ў кірэспі!

ЗВІЗДА БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь

РЭГІСТРАЦЫЙНАЕ ПАСВЕДЧАННЕ НУМАР 2 АД 17 ЛЮТАГА 2009 ГОДА, ВЫДАДЗЕНАЕ МІНІСТЭРСТВАМ ІНФАРМАЦЫІ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ.

Галоўны рэдактар **КАРЛЮКЕВІЧ Аляксандр Мікалавіч**.

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ: Н. КАРПЕНКА (намеснік галоўнага рэдактара), В. КЛЮЧНІК (намеснік галоўнага рэдактара), А. КЛЯШЧУК, Л. ЛАХМАНЕНКА, С. ПРОТАС (намеснік галоўнага рэдактара), Н. РАСОЛЬКА, С. РАСОЛЬКА, Л. СВДРЫЦКАЯ, А. СЛАНЕУСКІ (намеснік галоўнага рэдактара), В. ЦЕЛЮШКІ, Л. ЦИМОШЫК.

НАШ АДРАС: 220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.

ТЭЛЕФОНЫ: прыёмнай — 287 19 19 (тэл./факс); адрэдакцыі: пісьмоў — 287 18 64, падпіскі і распаўсюджвання — 287 18 36, 287 18 51, юрыдычная — 287 19 68, скарэктарыя — 292 05 82, адрэдакцыя за выпуск дадаткаў: «Чырвоная змена» — 292 44 12; «Мясцовае самарванне» — 292 44 12, уласных карэспандэнтаў: у Брэсце: 20 37 98, Віцебску: 43 23 74, Гродне: 43 25 29, Гомелі: 40 91 92, Магілёве: 32 74 31; бухгалтары: 287 18 81.

http://www.zviazda.by;
e-mail: info@zviazda.minsk.by

ПРЫЁМ РЭКЛАМЫ тэл./факс: 287 17 79, e-mail: rek@zviazda.minsk.by

(для зваротаў): zvarot@zviazda.minsk.by

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў, іх меркаванні не з'яўляюцца судзіцтвам з меркаваннямі рэдакцыі. Рэдакцыя па сваім меркаванні адбірае і публікуе адрэдаваныя ёй пісьмы. Перадрук матэрыялаў, апублікаваных у «Звезде», толькі з дазволу рэдакцыі.

Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, носяць рэкламны характар.

Адказнасць за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы.

Газета адрэдавана ў Рэспубліканскім унітарным прапрыетарстве «Вываліцтва «Беларускі Дом друку», ЛД № 02330/0494179 ад 03.04.2009.

220013, Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Выходзіць 250 разоў на год.

Тыраж 26.325. Індэкс 63850. Зак. № 5633.

М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Нумар падпісаны ў 19.30
12 снежня 2012 года.